

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 april 2008 kl. 16.00*§ 4 Interpellation om Järvalyftet (nr 2008:1)*

Anförande nr 1

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande och fullmäktige! Jag får börja med att tacka Kristina Alvendal för att svaret kom så föredömligt snabbt. Jag var dessutom under åtminstone ett par veckor rätt så nöjd med svaret, eftersom man där lovar att de boende i Husby ska få möjlighet till inflytandet över sitt boende. Men som vanligt när det gäller Järvalyftet får man inte vara glad någon särskilt lång tid.

Självfallet är tanken bakom Järvalyftet god. Vi har också varit överens om målformuleringarna. Men där slutar egentligen enigheten. Målformuleringarna är så allmängiltiga att alla från de mörkaste blå till de djupaste röda kan ställa sig bakom dem. Vem vill inte satsa på skolan, nya arbetsplatser och trygghet? Det vill vi nog alla i fullmäktige.

Men de boende i Husby har sedan mandatperiodens början utsatts för beslut som varken känns som satsningar eller som en trygg framtid. En av skolorna har lagts ned. Fritidsverksamheten för mellanstadiebarnen läggs ned inför sommaren. Barnavårdscentralen har flyttats. Majoriteten i landstinget har slagit ihop ungdomsmottagningarna och därigenom minskat ungdomarnas möjligheter till viktiga samtal och viktig information. Detta gör man i en tid när abortmottagningarna varnar för ett ökat antal aborter framför allt i ytterstaden. Tidningarna skriver om hur klamydia bland ungdomar ökar lavinartat. Därtill oroas föräldrarna, och därigenom barnen och ungdomarna, av den otrygga boendesituation som har uppstått.

Under hela tiden har stora protester pågått i Husby. Det har nog inte undgått någon. De boende har krävt att få vara med i de planer som tas fram för att förbättra bostadsområdet. Men den enda information som har getts är att många måste flytta eftersom man ska riva hus. Interpellationen skrevs efter ett möte i Husby träff den 12 januari i år, då majoritetens företrädare nobbade alla Husbybor möjligheten till inflytande. Nu har vi fått svar. Enligt svaret vill ordförande i Svenska Bostäder ge dem den möjligheten.

Men i dag, med facit i hand, kan vi påstå att svaret är en stor lögn. För bara två veckor sedan utsattes de boende i Husby för ett ytterligare övergrepp. Nu fick de helt plötsligt höra att 75 procent av fastigheterna skulle säljas. Därigenom skulle de bli utsatta för ett dubbelt straff. Eftersom vi som bor på Järvafältet är så envisa att vi inte vill bilda bostadsrätter av hyresrätterna och eftersom vi dessutom är så envetna att vi

inte heller vill att husen ska rivas bestämmer man sig för att ta på sig ansvaret och helt enkelt sälja rubbet.

Herr ordförande! Så har de boende alltså återigen körts över av den ångvält som den borgerliga majoriteten i Stockholms stad utgör. Denna hantering skulle aldrig någonsin vara möjligt vare sig i Bromma eller på Östermalm.

Det är klart att vi socialdemokrater i nuläget inte längre kan ställa oss bakom det sätt på vilket majoriteten behandlar människor. Det är människor som faktiskt trivs i sin stadsdel och som inte vill flytta. Däremot vill de att Svenska Bostäder och politikerna tar sitt ansvar för bostadsområdet. De vill inte att all service i stadsdelen flyttas bort från Husby. Så är det nu. Syftet med Järvalyftet verkar först och främst vara att byta ut de boende i Husby mot några andra. Jag skulle gärna vilja veta vilka andra det är som ska bo i Husby framöver. Den befintliga befolkningen verkar det ju inte finnas plats för.

Borgarrådet har visserligen svarat på min fråga i positiv anda, men i verkligheten händer det något annat hela tiden. Är det så nu att du som vikarierande borgarråd är beredd att stanna upp med arbetet med Järvalyftet och äntligen börja lyssna på människor som bor på Järvafältet? De trivs där, och de vill göra sin röst hörd när det gäller behoven och planeringen.

Är du beredd att komma och faktiskt svara de boende? Är du beredd att ge dem riktiga svar i stället för de svar som de har fått hittills? Under det första mötet kallades Husbyborna för kommunister av moderata företrädare. Nästa gång fick de som svar på sin fråga: Är det någon som har en huvudvärkstablett? Jag tycker att Husbyborna är värda lite mer.

Anförande nr 3

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det är många överord i debatten om Järva. Det är riktigt som interpellanten säger; vi var ursprungligen överens om målformuleringarna. Jag tycker att det är viktigt att framhålla det. Det finns en linje i hela diskussionen om Järvalyftet som jag tycker att det är viktigt att man är överens om.

Däremot tycker jag inte att det är så lyckligt att man börjar anklaga den sittande majoriteten för att behandla människor ovärdigt, för att försöka byta ut de boende i vissa stadsdelar och så vidare. Syftet med hela Järvalyftet handlar i första hand om att säkerställa för de boende i ett område att de ska få gehör för någonting som de har krävt länge. De har krävt att någon tar ansvar i området för säkerhet, för trygghet och för upprustning av befintliga bostadsområden och bestånd.

Det vi i majoriteten vill göra och som vi också försöker resonera med er inom socialdemokratin om är att försöka få in olika aktörer. Ni har kastat det här ifrån er som om det vore något väldigt otäckt. I själva verket tror vi att en del av problemen kommer att lösas genom att fler tar ansvar i området. Fler aktörer måste gå in och göra det som borde ha gjorts för länge sedan. Jag kan bara notera att också hyresgäst-representanter i samband med att vi fick in en annan aktör i förrförra veckan i området har varit ute och sagt att detta är en mycket bra aktör. Det är en mycket bra

hyresvärd som nu kommer in i området. Vi tror att det här kan vara en del i framtiden för Järva. Vi kan inte lösa gamla problem på gamla sätt, utan vi måste också gå in och göra någonting nytt.

Det är helt riktigt att det i början var olyckligt med kommunikationen när det gäller vad som skulle ske i området. Men jag tycker att man ändå måste gå vidare och försöka lära under resans gång. Vi kan konstatera att de som bor i området måste känna att de också har en delaktighet i den process som pågår. Där är vi inte riktigt ännu, tycker jag. Vi fortsätter processen, och det är många som kommer att involveras. Men det är viktigt att vi pratar med de boende, och inte enbart diskuterar med representanter för diverse politiska grupperingar.

Anförande nr 4

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Jag tar inte till några överord, Joakim. Jag beskriver det som händer i Husby och hur människorna upplever att de blir bemötta. De blir inte bara illa bemötta av Svenska Bostäders tjänstemän utan likväl också oerhört illa bemötta av moderata politiker i stadsdelen. När de begärde delaktighet fick de, som jag sade, exempelvis kommentaren: Det verkar vara väldigt många kommunister i den här lokalen! Jag vet att de människor som satt i lokalen då har röstat alltifrån blått till rött. Det fanns alla politiska schatteringar med där.

När man hade en öppen frågestund i förrförra veckan, på torsdagskvällen, var det återigen många frågor just på grund av avsiktsförklaringen i Svenska Bostäder. Det förekom två svar som också massmedierna har refererat till och som jag själv hörde, Joakim. Det första var: Är det någon som har en huvudvärkstablett? Det andra var: Varför sitter du där med ett plakat från hyresgästerna – du som bor i bostadsrätt? Det här är inte ett värdigt bemötande av Husbybor, Joakim. Det är inte heller några överord.

Min fråga var: Är du beredd att komma och bemöta Husbyborna? Det är det de så hett önskar och försöker förmedla via de moderater som sitter i stadsdelsnämnden.

Det avhopp som vi gjorde den 17 mars handlar givetvis om den avsiktsförklaring som då antogs i Svenska Bostäders styrelse om att sälja 75 procent av allmännyttan till de aktörer som man tar in i Järvalyftet. 75 procent är en oerhört stor del av den allmännytta som finns i Husby. Det skulle innebära att det blir ungefär 20 procent kvar av Svenska Bostäders bestånd i Husby. Ni säger alla att allmännyttan är så dominant. Det stämmer inte! Dominansen består av ungefär 500 fler hyresbostäder än vad Wallenstam har. Vi kan givetvis inte medverka till den typen av politik. Det vore fjärran för oss socialdemokrater att över huvud taget tänka tanken. Det borde ni också ha förstått när ni gav er in i den typen av affärer med Svenska Bostäder.

Anförande nr 5

Borgarrådet L a r s s o n (m): Det är lite svårt att i en interpellationsdebatt gå in och debattera enskilda uttalanden av människor som inte ens sitter i salen. Är det inte bättre att du debatterar enskilda uttalanden som den ena eller den andra har gjort med dessa personer? Jag tänker inte recensera vare sig det ena eller det andra när jag inte ens har hört vad som har uttalats. Jag har också läst tidningarna, men det finns väl

anledning att diskutera hur människor blir bemötta både den ena och den andra gången. Jag vill ändå påstå att i en interpellationsdebatt kanske vi ska hålla oss till den diskussion som pågår i den här salen och till det vi kan påverka.

Jag anser att möten med människor är oerhört centralt när det handlar om Järvalyftet och dess framtid. Vi måste ut och diskutera med dem som berörs av våra beslut. Det är självklart. Men det är väl inte glasklart att det ska vara möten som organiseras just på det sätt som du är ute efter. Vi kanske i stället bör fortsätta på den linje som vi har, nämligen att man möter de boende som är påverkade av de beslut som ska fattas och som har fattats.

Jag tycker att möten är det enda väsentliga i det här. Vi måste gå in och lyssna på hur man vill gå vidare i processen. Hur vill man se till att utveckla sitt område? Vi måste ta till oss dessa synpunkter när vi gör någonting åt något som ni faktiskt också är ansvariga för, Mirja. Det har inte gjorts tillräckligt under många år.

Det låter på dig som om hyresrätterna som företeelse är på väg bort. Så är det inte. Vi vill få in andra aktörer. Vi tror att det är fel att nära 100 procent av vissa områden består av kommunala hyresrätter. Vi vill få in andra aktörer. Vi vill få in någon som kan gå in, tänka och se med nya ögon. I det beslut som nu har fattats – det som du tar upp har det ju inte ens fattats något beslut om – får vi in en aktör som är en erkänt mycket bra hyresvärd. Det är bra att få in en sådan aktör i det här området. Fler ögon kan lösa dessa problem.

Anförande nr 6

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Joakim Larsson! Du sade i ditt anförande att Järvalyftet handlar om att säkerställa att någon tar ansvar för säkerhet, upprustning och det befintliga bostadsbeståndet. Då vill jag bara upplysa dig om att Järvalyftet egentligen inte alls handlar om det. Det handlar om att ta ett långsiktigt ansvar för den sociala och ekonomiska utvecklingen på Järva. Bostadsbolagen, varav Svenska Bostäder är det största, har ansvaret för att göra detta.

Det är också däri vår kritik ligger. Vi var själva initiativtagare till det som sedan blev Järvalyftet. Det handlar om att få till stånd den långsiktiga utvecklingen, och det kommer ur alla de satsningar som har pågått ute på Järvafältet. Det finns massor av sådana här, men i nutidshistorien kan man kanske prata om den första ytterstadssatsningen som fanns under en vänstermajoritet. Sedan hade vi den andra ytterstadssatsningen, som låg under en borgerlig majoritet och som därefter ersattes av fastighetsförnyelsen. Vi har också haft en storstadssatsning från statens sida. Men i alla satsningarna har bostadsbolagen fått vara med som finansiärer. Det har varit signifikant. I den ytterstadssatsning som ni själva låg bakom var hela den egeninsats som staden gjorde för att få den halva miljarden från staten just bostadsbolagens. I stadsdelsförnyelsen gav bostadsbolagen hälften av de pengar som man avsatte.

Det som har varit likalydande under alla satsningar oavsett majoritet har varit att bostadsbolagen i sig inte har velat ta ett ansvar för den utveckling som sker. Man har sett det som ett ont beslut från fullmäktige om att man ändå i sitt bokslut måste visa att man har avsatt pengar. Järvalyftet var startskottet för en nyordning. Men dilemmat är det som nu sker eftersom det inte tillkommer någonting annat. Det

handlar om projektpengar från den centrala delen som inte ens motsvarar alla de nedskärningar som man gör i den sociala välfärden. Man klarar inte att möta upp detta. Svenska Bostäder lämnas nu ensam kvar som ansvarstagare. Det är alltså ett allmännyttigt bostadsbolag.

I en politisk iver driver man fram fina pamfletter över vad man ska göra. Vi ska riva ditten och vi ska bygga nytt på datten, säger ni utan att prata med de boende. Det finns fortfarande inte en enda bygglovsansökan. Det finns ingen rivningsansökan. När kommer de? Utan dem kommer vi aldrig att ha ett helhetsperspektiv och de samråd som måste komma till stånd. De är faktiskt lagreglerade i PBL, och nu kommer inte de heller till stånd. Det är där pudelns kärna ligger.

Anförande nr 7

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige och Joakim! Joakim sade att det är bra med möten. Jag undrar varför ni inte har några möten om det nu är så bra. Det har varit ett enda möte när det gäller hela Järvalyftet. Då pratar jag alltså inte bara om Husby, utan hela Järvalyftet. Det var ett symposium i Rinkeby Folkets hus. Inga boende och inga föreningsrepresentanter var inbjudna. Folk i Rinkeby som jag känner och som är aktiva i både Rinkeby och Tensta hade aldrig hört talas om symposiet. Där stod folk från de centrala förvaltningarna och några näringslivsmäniskor, men inga boende. Det var ett utmärkt exempel på ett urdåligt möte om man nu vill ha lokal demokrati.

Eftersom jag har varit med om alla satsningar på Järvafältet – allt ifrån miljoner till miljonprogrammet – både som boende och som politiker ser jag nu att ni gör om alla misstag som någonsin har gjorts i processen. I stället för att utgå från de erfarenheter som vi har gjort på lokalt plan – alltså att man måste ha med sig de boende om man ska kunna genomföra ett förändringsarbete – börjar ni med samma gamla struktur som på 70- och 80-talen med centrala grupper. De boende utelämnas.

Jag undrar hur ni tänker. När kommer alla de här mötena med de boende, som du själv säger är så bra, att äga rum? Då menar jag inte bara Husby, utan hela Järvalyftet. Tänker ni till exempel fråga hyresgästerna i Hjulsta vad de tycker om att ni tänker sälja alla deras lägenheter? Det kommer inte att finnas en enda kommunal bostadsrätt kvar i den stadsdelen.

Anförande nr 8

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Jag skulle vilja säga att trygghet kan betyda många olika saker. Det är inte bara att ta bort buskar och att ordna den fysiska miljön. Vad trygghet handlar om för många Husbybor just nu är att de vill ha skolorna kvar. De vill ha fritidsverksamheten för mellanstadiebarnen kvar. De vill ha sin barnavårdscentral i närheten. Det är en del av tryggheten för Husbyborna.

Jag vill också påpeka – *read my lips* – att det inte är 100 procent kommunala hyresrätter i Husby. Det är drygt 50 procent som är kommunala hyresbostäder, Joakim. Wallenstam är en stor aktör. De sköter sitt uppdrag så himla bra. Men vad är det i politiken som gör att Svenska Bostäder i det här läget inte kan styra sina ombyggnationer på samma sätt som de privata faktiskt gör just nu på Järvafältet? De

sköter allting enligt regelboken, vilket man inte gör i Järvalyftet. Regelboken har man glömt bort någonstans. Man har glömt bort lagstiftningen, och man har glömt de boende.

För er del har tåget gått nu på Järvaältet. Det är ingen som tror på er längre. Nu har man kört över de boende i två omgångar i stora och avgörande frågor. Jag tror inte att ni klarar av debatten längre, Joakim. Lycka till med mötena! Men tilliten till majoriteten är oerhört liten. Som en ungdom sade till mig i förra veckan i Husby: Det var inte alltid så bra med Socialdemokraterna heller, men vi var faktiskt bra mycket lyckligare i Husby då.

Anförande nr 9

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Man får intrycket av att det är en och annan i den här salen som tror att vi har glömt de boende i området. Så är inte fallet, utan tvärtom. Möten kan naturligtvis ske på lite olika sätt. Jag har full respekt för att det är en viss karaktär på de möten och sammanträffanden som ni refererar till. Men jag är ute efter individuella diskussioner med dem som är berörda. Jag vill ha individuella möten där också bostadsbolag och andra tar kontakt med dem som är berörda av det som ska ske. Det tycker jag är viktigt också utifrån ett fastighetsförvaltande perspektiv. Så bör man göra överallt när det sker stora förändringar.

De sammanträffanden och samrådsgrupper man har, bland andra referenskvarteret, är oerhört centrala när det gäller att komma vidare i diskussionen om Järvalyftet. Man måste dessutom se till att nå dialog med dem som arbetar och verkar i området i övrigt.

Jag tycker att vi ser en ljus framtid framför oss när vi får in fler aktörer i området. Då får vi fler som kan dela på det ansvar som vi alla har för utvecklingen. Dessutom ser jag lite med förskräckelse fram mot den debatt som nu ska pågå från er sida med de fullständiga påhoppet om allt som läggs ned och så vidare i området. Det pågår ju också en hel del. Ni glömmer alltid bort att ta upp de satsningar som görs och de saker som öppnas. Det gäller till exempel fritidsverksamhet och annat som man faktiskt får i gång. Sådant nämner ni aldrig när vi för debatten och diskussionen. Men det må vara hänt.

Hur som helst ser inte jag lika mörkt på framtiden som du gör, Mirja. Jag hoppas att även ni blir delaktiga i Järvalyftet framöver. Ni har varit det, och jag vet att ni har en målinriktning i detta som är riktig. Jag hoppas att ni fortsätter, och blir delaktiga även i vår gemensamma grupp för detta. Men bollen ligger hos er.

Anförande nr 10

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Högeralliansen i landstinget med Vårdval Stockholm gör att de människor som är sjukast, bland annat i Husby, inte får någon rimlig tillgänglighetsaspekt när det gäller sjukvården. Där människor är sjukast är behovet som störst. Men Vårdval Stockholm gör att det blir tvärtom – där behovet är minst finns det flest läkare att välja bland.

Man kan addera detta med det som högeralliansen gör i kommunfullmäktige – man lägger ned skolorna och tar bort all annan samhällsservice som människor har rätt till. Inför valet lovade man till exempel att man skulle se till att människor fick jobb på fem dagar. Vad har det blivit av det löftet? Ingenting.

Joakim Larsson hävdar att ni för dialog med människorna, bland annat ute i Husby. Jag vet inte vilken dialog du hänvisar till. När ni bestämde er för att omdana hela Husby hade ni inte frågat människorna därute vad de tycker och vad de vill. Ni har kört ert eget race.

Ännu värre är att när ni presenterade ert förslag om Järvalyftet framgick det klart och tydligt att er målsättning inte är att hjälpa människor att rusta upp Husby och Järva utan att byta befolkningssammansättningen. Är det detta ni kallar för bra integrationspolitik? Handlar det om att avhysa människor och byta befolkningssammansättning? Jag undrar. 85 procent av de som bor i Husby är av utländsk härkomst, och de är inte integrerade. Jag undrar vilken procentsats ni vill se när det gäller sammansättningen av medborgare i en stadsdel. Jag skulle gärna vilja höra en borgerlig företrädare förklara det för mig.

Anförande nr 11

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Joakim! Det här blir lite märkligt, och det är också lite tråkigt att du inte har någon tid för anförande kvar. Men det känns märkligt när du säger att vi borde stötta alla de fritidsverksamheter som startas för ungdomar. Det är ju bara struntprat! Det startas inga fritidsverksamheter. Däri ligger vår stora kritik. Det handlar snarare om nedskärningar. Det sker nedskärningar över hela staden just nu, särskilt på Järvafältet. Det är det som är det stora problemet. Det är inte så att vi inte stöttar det som startas. Problemet är att det inte startas något, utan verksamheter som skulle gynna en bra utveckling på Järvafältet läggs snarare ned.

Jag kan bara konstatera att jag inte fick något svar på min fråga rörande bygglov och rivningslov. Jag kan ändå berätta för borgarrådet att vi har behandlat en skrivelse till föreningar och andra engagerade ute på Järva som skrev en fråga om detta till stadsbyggnadsnämnden. Nämnden svarade på detta och sade att det självfallet kommer att ske programsamråd, precis såsom plan- och bygglagen föreskriver, den dag det kommer in en bygglovsansökan och man startar ett arbete. Men det arbetet har ännu inte kommit i gång. Frågan kvarstår. Jag uppmanar dig som ansvarigt borgarråd att ta tag i den.

Anförande nr 12

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande och fullmäktige! Det här är viktiga frågor. Det är tråkigt att det inte finns någon annan från majoriteten som kan gå upp och svara när Joakims talartid är slut. Det finns mycket att säga om Järvalyftet.

Jag har i alla fall en fråga som Joakim inte kan svara på nu, men som jag hoppas att någon annan kan svara på. Du säger att man ska ha individuella kontakter. Det låter ju jättefint. Men hur ska man göra det? I Hjulsta, som är en stadsdel på Järvafältet, säljer ni nu alla Svenska Bostäders 1 200 lägenheter. Tänker ni ha individuella

samtal med varje hyresgäst för att fråga vad de tycker? Eller hur tänker ni föra den dialogen med hyresgästerna? Är ni beredda att låta hyresgästerna vara med och rösta om hur de faktiskt vill ha det? Eller hur ska dialogen med medborgarna gå till?

Jag kan som boende på Järvafältet säga att det inte har startats en enda fritidsverksamhet. Ungdomens hus i Rinkeby förlorade till exempel 1 miljon i bidrag och har mycket försämrad verksamhet. Någon annan verksamhet har varken jag eller någon annan sett till. Inte nog med det – en latinamerikansk pensionärsorganisation som tidigare har fått medel från stadsdelsnämnden lokalt får inga pengar nu. Äldrecentrum får inga pengar. Nedskärningarna gäller alltså både ungdomar och gamla.

Det som jag – som ändå deltar i både informella och formella möten på Järvafältet – upplever är att folk vill ha det som man ska ha i en stadsdel. De vill ha bra barnomsorg, ungdomsverksamhet och verksamhet för de äldre. De vill inte att servicen ska försämras. Det är detta folk vill.

§ 6 Interpellation om nedläggningen av fritidsverksamhet för flyktingbarn på Elektravägen (nr 2008:4)

Anförande nr 13

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 14

Borgarrådet L i v h (v): Jag tänker ställa ett par korta frågor till Joakim med anledning av det som Rädda Barnen har sagt och uttryckt när det gäller de här barnen. Så gott som alla dessa barn har en traumatisk bakgrund. De behöver mycket stöd. Man tycker att det är olyckligt att de förlorar detta stöd. Den halvtidstjänst som det pratas om och som ni också tar upp i ert svar är absolut otillräcklig.

Barnen kommer nu att få betydligt mycket sämre stöd än de hittills har haft. Kostnaden för stödet är väldigt liten. Jag vill bara fråga Joakim om han inte tycker att det är rimligt att barn som har en så svår bakgrund och i många fall så svåra trauman kan få det här stödet från samhället. Det kommer att hjälpa dem i framtiden och hjälpa deras integration på lång sikt.

Anförande nr 15

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande och ledamöter! I egenskap av ordförande i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd berörs jag av ärendet i högsta grad. Det var bland andra jag som fattade beslutet att se över denna verksamhet. Vi ansåg nämligen att det var förfärligt för de här barnen.

Jag vet inte om ni ledamöter har varit på besök på Elektravägen. Detta inrättades för att det fanns akuta problem. Man måste skaffa ett boende. Men området ser förfärligt ut. Det ligger mitt i ett industriområde. Det här har funnits sedan 1995. Vi bedömer att de barn som finns där i dag – mellanstadie- och lågstadiebarn – ska gå på vanliga fritidsverksamheter inom skolan. Varför är barnen här? Alla är överens om att detta är en hemsk miljö. Varför ska barnen tvingas att vistas just på Elektravägen? Jag ställer den frågan till Vänsterpartiet. Varför är ni rädda att barnen ska träffa andra svenska barn? De här barnen har uppehållstillstånd. De är inte flyktingar längre. De ska stanna i Stockholm och i Sverige. Därför ska de träffa andra vanliga och normala barn. De ska inte vara mitt i ett industriområde med fruktansvärda lokaler. Ni går emot oss när vi säger att barnen ska gå på vanliga fritidsverksamheter. Det begriper jag inte.

Ni hänvisar till frågeunderlaget och barnkonventionen. Den här verksamheten strider mot barnkonventionen, såvitt jag kan bedöma. Jag menar att det är diskriminerande att barnen bara ska vistas med varandra och inte får möjlighet att träffa andra barn. I min fantasi undrar jag varför Vänsterpartiet gör detta. Hur ser ni på det här? Jag vill gärna ställa den frågan. Ska inte de här barnen få träffa andra svenska barn och knyta kontakter? Är det skadligt? Vad är barnens bästa? Jag vill gärna att ni svarar på den frågan i stället för att ge en allmän beskrivning, precis som vanligt. Ni talar om ett offerskap. När vi tittar på barnen och föräldrarna ser vi att det är välutbildade

föräldrar. Det finns mycket energi, och det är mycket driftiga individer. Varför tala om dem här i talarstolen som offer när ni inte vet ett dugg om de konkreta förhållandena? Jag blir mycket förvånad. Jag kallar inte det här för barnens bästa.

Anförande nr 16

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Ann-Margarethe Livh ställde några konkreta frågor till mig utöver interpellationen. Jag tänkte börja med dem.

Självfallet måste staden erbjuda olika typer av stöd till människor som är i en utsatt situation. Det är en självklarhet som jag tror att alla i den här salen står bakom. Det som Abit Dundar nu också beskrev om den lokala verksamheten är möjligen ett frågetecken som ni kan reda ut. Hur gör man med en verksamhet som inte fungerar tillfyllest på grund av lokaler, placering eller något liknande? Hur gör man med en verksamhet som människor faktiskt inte skickar sina ungdomar till? Vad gör man med verksamheter där föräldrarna tycker att beslutet om en förändring är helt i sin ordning? Ska man då slå vakt om den verksamheten? Ska man inte göra någonting? Eller hur tycker ni att man ska hantera en sådan situation som har uppkommit på Elektravägen?

Jag tror att staden med råge kan uppfylla de krav som ställs om man går in och ser till att barnen får placeringar i verksamheter i de andra fritidsklubbar och ungdomsaktiviteter som finns. Som Abit Dundar säger behöver de här barnen och tonåringarna komma ut bland ungdomar i sin egen ålder. Det stöd som staden kan erbjuda kommer naturligtvis att komma dem till del där.

Anförande nr 17

S u s a n n a B r o l i n (v): Herr ordförande! Till att börja med vill jag säga att jag har haft förmånen att i mitt yrkesliv träffa de ungdomar som bor i lokalerna på Elektravägen. Jag har också sett på lokalerna. Jag kan hålla med om en sak; det är inga trevliga lokaler. Men vi *har* verksamhet i lokalerna redan nu. Det är genomgångslägenheter, och barnfamiljer vistas där. Då kanske man ska ifrågasätta om det över huvud taget ska vara någon verksamhet alls där. Men nu bedriver vi verksamheten, och då anser vi i Vänsterpartiet att man måste göra det bästa för de här barnen och ungdomarna.

Vill ni inte att de ska träffa andra svenska barn och ungdomar? Det frågar ni. Självfallet vill vi i Vänsterpartiet att man ska hjälpa till med vägledning. Men om man tittar på de äldre ungdomar som bor där ser man att det särskilt bland de ensamkommande finns en klar överrepresentation av missbruksproblematik på grund av upplevelser som de har haft. Det leder till att ungdomarna inte gör någonting. Fritidsverksamheten betyder mycket för dem som ändå tar sig dit när det gäller att ta nästa steg ut i samhället och för att möta barn och ungdomar på andra ställen. På det här sättet får de vägledning. Det är det vi vill behålla.

Kanske är det som finns nu för lite för att kunna hjälpa till med vägledningen. Det finns ju bara en tjänst. Men det hjälps inte av att man lägger ned verksamheten helt och hållet. Vi tycker att det är viktigt att verksamheten finns och att man satsar på den. Vi måste hjälpa de ungdomar som lever i den här traumatiska miljön. Det är inte

att göra dem till offer, utan det är att se vilken verklighet de faktiskt befinner sig i. De har det svårt, men de är starka och de kan gå långt. Vi ska inte motarbeta dem, och därför ska detta inte heller läggas ned.

Jag hoppas att ni har fått svar på frågorna. Nu är det ni som sitter i majoritet, och därför vore det tacknämligt om ni ville svara på frågorna.

Anförande nr 18

A b i t D u n d a r (fp): Nu är inte Ann-Margarethe Livh här, så någon annan tar debatten. Så kan man ju också göra.

Men visst är vi överens om att det är hemskt i de här lokalerna; det var bra att du sade det. Vi har vad jag förstår beslutat inom staden att de ska läggas ned. Vi ska inte fortsätta att ha verksamhet där. Men situationen är som den är, och just nu behövs det bostäder.

Med den utgångspunkten blir jag ändå arg, förbannad och till och med förvånad. Alla är ju överens om att detta område inte är humant över huvud taget. Ändå bråkar ni och diskuterar att det ska finnas fritidsverksamhet i lokalerna. Varför ska man behålla ungdomar i området om det är så hemskt? Jag menar att ni inte är ärliga. Här uppstår en paradox.

Vi har gjort en noggrann utredning inom förvaltningen för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd. Vi kartlade alla barn och ungdomar som finns i området. Den bild som man har haft tidigare av att de skulle vara psykosocialt problematiska stämmer inte. Underlaget har ändrats mycket. 15 procent av de barn som vistas där just nu har man av olika anledningar inlett utredning av. Ingen har lett till någon åtgärd enligt socialtjänstlagen. Det innebär att detta är vanliga barn och ungdomar. Jag anser att vanliga barn och ungdomar ska träffa vanliga svenska barn och ungdomar på fritidsverksamheter, på fritidsgårdarna och inom skolorna. De ska inte vistas i de här hemska lokalerna. Det är det ena.

Det andra, ledamöter och ordförande, är att den lokala verksamheten också bidrar till att de barn som är över tio år ska hjälpa till i hemmet. De måste ha kontroll över flickorna därför att de ska hjälpa sina syskon att laga mat hemma. Jag menar att det inte är acceptabelt. Jag som liberal kommer aldrig i mitt liv att bidra till ett sådant system. Flickorna ska inte tvingas att hjälpa till i hemmet genom den lokala verksamheten. Det är inte acceptabelt. Jag anser att det inte heller är i enlighet med barnkonventionen.

Till sist vill jag säga att ni inte är ärliga när ni säger att det här är ett hemskt område och ändå vill ha barnen kvar där. Vår ambition är att fortsätta med lägenheterna. Aktiviteter finns i form av frivillig läsläsning etcetera. De fortsätter. Det är inget problem. Men för den så kallade fritidsverksamheten är detta varken acceptabelt eller humant.

Anförande nr 19

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Herr ordförande! Jag har blivit apostroferad i interpellationen som ordförande för stiftelsen Hotellhem. Det stämmer som det står i interpellationen; jag fick tillsammans med direktören i uppdrag på vårt styrelsesammanträde i december att kontakta stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen. Jag och Abit Dundar har pratat ett antal gånger om problematiken.

Låt mig inledningsvis under mina minuter här säga att jag tror att vi i grunden är överens om att det är någonting som bär en emot att ha ett inhägnat område som genomgångsbostäder för flyktingar och invandrare – visserligen personer som har fått permanent uppehållstillstånd i Sverige och som lyder under svensk lag och har svenska rättigheter. Det är bara att konstatera att innan dessa nya invandrare med sina tillstånd får möjlighet att integreras i samhället har vi en bekymmersam situation.

Jag delar också den uppfattning som Abit Dundar har gett uttryck för här. Delen att integreras i skola och fritidsverksamhet med vårt samhälle är oerhört viktig. Men vi behöver göra mer. Därför har vi i stiftelsen nu haft kontakter med ett antal olika frivilligorganisationer för att erbjuda det som interpellationen *inte* handlar om. Jag tycker att borgarrådet har svarat rätt på det här. Detta ska ske integrerat i det svenska samhället.

Vi har tillsammans med olika frivilligorganisationer, med lärarhögskolor och elever lite extra och lite plus. Man kommer dit en kväll och får hjälp med att klara av och snabba på förståelsen på svenskundervisningen och matematikundervisningen. Hur är det svenska samhället uppbyggt? Vad är det för krav som gäller för oss när vi ska integreras i det svenska samhället? Det handlar om sådana saker.

Jag tycker därför att vi har genomfört mycket av det som Ann-Margarethe Livh tar upp i sin interpellation både från stiftelsen Hotellhem och från Liljeholmens-Hägerstens stadsdelsnämnd. Vi har sett över verksamheten. Fritidsverksamheten kopplad till skolan ska vara integrerad i det normala samhället. Men vi bjuder på lite extra av det som situationen kräver, och det gör vi via stiftelsen och via frivilligorganisationerna. Jag tycker att det är ett bra komplement till det normala i samhället.

Anförande nr 20

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är den första att skriva under alla de problem som vi kan se som en effekt av genomgångsbostäderna. De var en gång ganska uppskattade, och framför allt fyllde de ett stort behov. Under förra mandatperioden startade vi ändå ett arbete med att försöka få bort genomgångsbostäderna och ersätta dem med mer permanenta bostäder av mer integrerad karaktär.

Jag instämmer med alla dem som har sagt att barn och ungdomar behöver komma ut bland andra i samhället. Vi ska inte ha verksamheter som har inlåsningseffekter. Vi måste försöka komma ifrån det hela tiden. Men det är klart att det finns mycket allvar i de problem som interpellanten lyfter fram. Jag tänkte uppehålla mig särskild vid den tredje frågan, som rör behovet av bostäder. Det blir ganska intressant i sammanhanget eftersom det nya vikarierande borgarrådet också är ordförande i exploateringsnämnden. Borgarrådet skriver i sitt svar att man bygger som aldrig förr. Och det

är ju sant. Även om ni inte bygger lika mycket som vi byggde förra mandatperioden tycker vi att ambitionen på 15 000 lägenheter är helt i enlighet med en ambition vi själva hade haft om vi hade suttit i majoritet.

Samtidigt har ni under den här mandatperioden infört nya regler för allmännyttan som innebär att människor som inte har ett arbete, vilket de flesta av de som bor i genomgångsbostäder inte har, inte heller har möjlighet att få bostad. De har ingen möjlighet att få en bostad i någon av allmännyttans bostäder som ligger inom spannet där kötiden är kortare än fem år. Det är den krassa verkligheten.

I praktiken tillåter ingen privat hyresvärd någon som uppbär försörjningsstöd att få en bostad. Det krävs en fast anställning, precis som inom allmännyttan, om det inte är i innerstaden eller så. Samtidigt ombildas hyresrätter i en rasande takt här i staden, vilket i praktiken gör att kötiderna hela tiden blir längre och längre eftersom utbudet blir mindre och mindre.

Nu var det inte Joakim själv som skrev under detta som borgarråd, men ansvarigt borgarråd skriver att det under mandatperioden ska byggas 6 000 hyresrätter. Då blir den stora frågan: Varför markanvisas då inte tillräckligt med hyresrätter för att man ska kunna uppnå det egna målet om 6 000 nya hyresrätter? Och vad görs – om det görs något över huvud taget – för att de boende på Elektravägen ska ha råd och möjlighet att efterfråga de hyresrätter som kommer ut på Stockholms bostadsmarknad?

Anförande nr 21

S u s a n n a B r o l i n (v): Vad jag förstod av Abit Dundar tyckte han att det som jag sade inte riktigt höll. Jag tycker att det Abit Dundar säger inte riktigt håller. Jag kan inte förstå att man kan säga att i ett område där barn kan bo kan de inte ha fritidsverksamhet. Det tycker jag är lite konstigt. Jag tolkar det som att man säger att det här är en verksamhet som vi inte kan ha kvar här i någon del, utan att vi måste göra någonting för flyktningbarnen helt och hållet.

Det man gör nu är att behålla boendet men inte vägledningen och stödet. Man förväntar sig att barnen och framför allt de äldre ungdomarna ska söka upp ungdomsgårdar och så vidare. Det kommer inte att ske. Man skapar i stället en passivisering, som ni brukar prata så mycket om. Det gör ni i det här fallet också, och det kan inte vara i barnperspektivet och enligt principen om barns och ungdomars bästa. Det gäller särskilt med fokus på det hedersrelaterade, som du tar upp. De här flickorna kommer inte per automatik att börja söka sig ut om de inte har gjort det tidigare. Ännu hänger era argument i luften. Till dess att man kan skapa någonting bra för de här barnen och ungdomarna behöver man inte heller lägga ned deras fritidsverksamhet.

Anförande nr 22

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Den ena handen kanske inte alltid vet vad den andra gör. Låt mig börja med de särskilda krav som Teres Lindberg berör. Det var bland det första som luckrades upp när Kristina Alvendal blev borgarråd på den rotel som har hand om bostadsbolagen. Bland de första beslut som fattades –

åtminstone under förra året – var det om att förändra de särskilda krav som Teres Lindberg hade infört. Det hela blev något enklare. Man bestämde sig för att det bara skulle gälla kötidssdelen på fem år. Jag vet inte, men du kanske inte minns att det var du som fattade det beslutet. Vi har faktiskt sett över den delen.

Men det var inte enbart därför jag tryckte på begäran-om-ordet-knappen. Det handlar om de inlåsnings effekter som du diskuterar, Teres Lindberg. Vad är det i ert resonemang som hindrar inlåsnings effekter? Det är ju snarare tvärtom – interpellanten har velat bidra just till inlåsnings effekter genom att behålla verksamheten som den är och låta föräldrarna bli hänvisade till den. I själva verket vill föräldrarna att deras barn ska integreras i annan verksamhet. Det är verksamhet som finns på fritidsgårdar, fritidsklubbar och på andra ställen som staden och andra erbjuder.

Slutligen vill jag säga att detta är lite av en speciell verksamhet om man tittar på staden generellt. Vi har våra genomgångsbostäder placerade runt om i staden, och just den typen av verksamhet är mycket speciell. Man har den inte någon annanstans. Ett jämförbart exempel är möjligen den frivilliga verksamhet som finns i Blackeberg. Men annars försöker man integrera detta i den vanliga verksamheten. Och det är väl ändå den väg vi ska gå, i synnerhet eftersom föräldrarna inte har ställt några krav på att verksamheten ska vara kvar. Jag tycker att det är det betyg som smäller högst i sammanhanget.

Anförande nr 23

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag vet inte riktigt om du ägnar dig åt kvalificerat struntprat eller om det är ren okunnighet, Joakim. Jag vet mycket väl vad som hände under förra mandatperioden. Det fattades inga som helst beslut om några särskilda regler. Det fanns ett ärende som var underlag till det som nu är Järvalyftet. Jag vet inte om du har sett den där stora pärmen, men i den fanns en idé om att införa den typen av åtgärd.

Bolaget tolkade hanteringen av pärmen som ett frikort för att införa den här regeln, varpå jag som sista åtgärd som ordförande innan vi hade skiftet här i fullmäktige krävde att vi skulle ta upp den punkten som ett särskilt beslut på Svenska Bostäders styrelse. När det beslutet sedan kom upp hade vi skiftat ordförande. Kristina Alvendal var då ordförande. Hon gick på bolagsledningens förslag och införde dessa särskilda regler. Jag tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade oss, och vi gjorde det kraftfullt. Du kan läsa protokollet, så stå inte här och prata strunt och okunnigheter! Jag tycker att det är otillbörligt för denna fullmäktigeförsamling.

Anförande nr 24

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Eftersom Joakim Larsson inte tänker kommentera det som Teres tog upp vill jag bara lägga till att detta inte bara gäller Järva utan alla bolag och hela staden. Det här har blivit fruktansvärt hårt för dem som inte har arbete i den staden. De fick löften utställda om att de skulle få arbeten. Man har också blivit tuffare, och hänvisar till att människor kan byta lägenhet för att få billigare bostadskostnader om de exempelvis har försörjningsstöd. Men då slår de

här reglerna till. Det har alltså blivit en oerhört mycket tuffare hyresmarknad rent generellt med de regler som ni står för.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Järvalyftet*

Anförande nr 25

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har precis debatterat Järvalyftet i en interpellation. Jag är väldigt förvirrad när det gäller Järvalyftet. Anledningen till det är kanske att vår upplevelse i opposition var att den politiska styrgruppen, som vi nu har hoppat av, var en chimär. Vi var inte så jättedelaktiga.

Förra veckan läste jag i DN. Där såg jag Joakims bild i samband med att han besvarar en insändare om Järvalyftet. De boende i stadsdelen har fått höra av Svenska Bostäder eller någon annan att 37 av 55 fastigheter ska rivas. Men borgarrådet svarar att några uttjänta fastigheter kanske ska rivas. Sedan kommer givetvis den välkända avsiktsförklaringen att sälja 75 procent av allmännyttan.

I den lokala stadsdelsnämnden har Folkpartiet tagit avstånd från Järvalyftet och nedläggningen av Dalhagsskolan. Ordföranden säger att han inte heller vill sälja. Förvirringen är just nu total.

Min fråga är: Kan borgarrådet nu svara på den fråga som jag ställde redan tidigare? Är du beredd att komma till Husby och bemöta husbyborna och svara på de här frågorna så att förvirringen försvinner?

Anförande nr 26

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Den här frågan tenderar att tas upp vid ett antal tillfällen. Det är ett antal rykten som går om detta. Som interpellanten kanske vet har de inte riktigt bäring på verkligheten alla gånger. En generell diskussion om en rivning av en fastighet som inte lönar sig att renovera därför att underhållet brister så till den milda grad att det är bättre är bygga nytt har även ni fört under er period. Det är inget konstigt med det. Men de mängder som du nämner i din fråga till mig och som även nämns ute i området är någonting som det inte heller finns några beslut om.

Anförande nr 27

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Problemets kärna är just att ingen egentligen vet vad som är beslut och vad som är rykten. Under den tid vi var aktiva i den politiska styrgruppen fattades inga andra beslut än beslut om de väldigt allmänna målformuleringarna. Vi fick lite käcka rapporter om vad som hände i olika föreningar där ute. Det är Järvalyftet för oss. Det är det som gör att de här frågorna kommer upp och att du kommer att få stå till svars flera gånger.

Du svarade fortfarande inte på min fråga. På det förra sammanträdet i stadsdelsnämnden begärdes det att de ansvariga politikerna från politiska styrgruppen ska

komma ut till Husby och förklara vad som har beslutats och vad som inte har beslutats och vad man tänker göra och inte göra. Är du beredd att göra det? Det är du som just nu är ordförande i den politiska styrgruppen.

Anförande nr 28

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag kan försäkra dig, Mirja, om att jag personligen, och även andra, kommer att vara ute i området och diskutera det här. Det är säkerligen inte enbart jag som kommer ut, men jag kommer att vara där ute, för att diskutera vad som händer i enskilda fastigheter och vad som händer i området. Vi kommer att diskutera vad vi faktiskt syftar till med hela Järvalyftet och vad vi kanske en gång var överens om.

Jag kommer också att vara ute och diskutera med de boende vad det kan komma att innebära utifrån mitt synsätt när man får in nya aktörer i området och kan se området utvecklas till det som de alla har efterfrågat. Vi kommer att ha personliga möten i de områden där människor berörs av enskilda beslut. Jag kommer självfallet att delta i sådana sammanträffanden som du efterlyser.

Det måste vara bättre att man deltar i en styrgrupp och håller sig kontinuerligt informerad och kommer med konstruktiva förslag i en sådan här process än att bara sitta och debattera frågan i denna sal, Mirja. Ni är välkomna tillbaka.

Anförande nr 29

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte att det kan bli en realitet. Om man ska sitta i en politisk styrgrupp och vara delaktig ska man styra någonting. Det har man inte gjort i den politiska styrgruppen, utan styrningen har skett på något annat håll. Vi kan inte medverka till att sälja 75 procent av allmännyttan i Husby. Vi kommer aldrig att göra det. Det är lika bra att vi inte diskuterar deltagandet.

Järvalyftet handlar inte bara om bostäderna, Joakim. Verksamheter har försvunnit. Människor upplever att tillvaron har blivit sämre, och man har inte haft någon som helst makt över det. Det intressanta är att era egna partikamrater i stadsdelsnämnden berättar offentliga för människor att de faktiskt har varit emot detta men blivit överkörda i Stadshuset. Det tycker jag är väldigt intressant. Det handlar inte bara om boende utan även om politiker.

Anförande nr 30

Borgarrådet L a r s s o n (m): Nu tycker jag möjligen att du bidrar lite till förvirringen själv. Det måste väl ändå vara bättre att vara med i en styrgrupp om man vill kunna påverka detta. Då bör man ju sitta där och inte försöka göra det genom en interpellationsdebatt.

Men sedan finns det en annan sak, och det gäller de enskilda beslut som nu ska fattas. Är det så att ni har haft som krav att ni inte ska göra avkall på en enda idé som ni har haft genom årens lopp i en här styrgruppen blir det problematiskt i alla överenskommelser. Man måste självfallet komma med konstruktiva idéer i en

styrgrupp, men ni kan inte begära att vi ska föra en socialdemokratisk politik. Det kan vara så att vi måste vara överens om att inte vara överens i vissa frågor. Det är helheten som måste räknas. Jag är helt övertygad om att det finns områden inom politiken där ni skulle kunna bidra med någonting, men i stället väljer ni att stå utanför därför att ni inte gillar helheten. Ni gillar inte helheten, och då ska ni inte vara med över huvud taget. Tänk tillbaka på vad man kan göra gemensamt i en fråga som vi har ett gemensamt ansvar för, även ni!

Fråga nr 2. Besparingar inom äldre vården med inriktning på Skarpnäck

Anförande nr 31

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det kommer signaler om stora besparingar ute i stadsdelarna. Skarpnäck har stora underskott inom olika sociala verksamheter, bland annat äldreomsorgen. Korttidsplatserna vid Hemmet för gamla ska läggas ned. Det har sagts att det går att köpa billigare platser på annat håll. Man kan fråga sig var de platserna finns. Länsstyrelsen granskning 2006 och 2007 visade på brister på många korttidsboenden. I Skarpnäck slår nu besparingen mot själva kärnverksamheten inom äldreomsorgen, det vill säga mot korttidsboenden, särskilda boenden och hemtjänsten när neddragningar nu görs. Hemtjänsten och korttidsboendena står i ett slags symbiosförhållande till varandra. Efter sjukhusvistelse eller då krafterna i hemmet sviktar kan korttidsboendet vara ett alternativ för återhämtning eller utredning.

Min fråga är: Anser du att en tillfredsställande äldreomsorg kan ges efter neddragningarna?

Anförande nr 32

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I förväg kan man aldrig svara på den fråga du ställer: Anser du att det kan ges en god omsorg i samband med en neddragning? De kontakter jag har haft med Skarpnäck har visat att deras korttidsboenden är 800 kronor dyrare än övriga runt om i staden. Man har också gjort undersökningar som visar att det antal platser man behöver kan man få i andra stadsdelsnämnder. Man fyller alltså inte sina egna platser.

Skarpnäck har också lagt ut högre andel till hemtjänsten när det gäller ersättningsnivåerna i förhållande till andra stadsdelsnämnder. Visst måste vi rätta mun efter matsäcken. Stadsdelsnämnden har naturligtvis ett uppdrag att noga följa utvecklingen. I det tuffa besparingsläge som man nu befinner sig i är det klart att det är oroväckande.

Anförande nr 33

E i v o r K a r l s s o n (mp): Om man får platser över på korttidsboendet kan det mycket väl bero på biståndsbedömningen. Här är ett exempel. Gulli, 81 år, kom till sjukhuset i slutet av september efter en nackoperation. Hon vägde då 38 kilo och var efter behandling i hyfsat skick. Hon kom åter till sjukhuset i november efter att ha fallit i hemmet, och hon vägde då 32 kilo. Efter vård på sjukhuset kom hon till

geriatriken på Bromma sjukhus, men där fick hon inte ligga kvar eftersom stadsdelen inte ville betala. Gulli väddade i Aftonbladet den 25 november 2006 om att få komma till ett korttidsboende för att återhämta sig, men biståndsbedömaren sade nej. Gulli skulle hem med utökad hemtjänst. Då bytte de anhöriga lås till hennes lägenhet för att stadsdelen inte skulle kunna skicka hem henne. Gulli, nu 32 kilo, kunde nämligen inte ens gå på toaletten, och i hennes journal står med stora bokstäver: Fallrisk. Korttidsboendena behöver en granskning, inte neddragningar.

Anförande nr 34

Borgarrådet *S a m u e l s s o n* (kd): Jag tror att vi är helt överens om vikten av korttidsboende och det uppdrag som man har ute. Jag kan ingenting om Gulli annat än det som har stått i medierna. Jag vet inte heller om du vet mer än det du har läste i medierna, och det ska man alltid vara försiktig med. Men att korttidsboendena har en viktig uppgift är vi nog överens om.

Anförande nr 35

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det här fallet har beskrivits. Hon låg i sin säng, och de anhöriga var där. Biståndsbedömaren ville inte uttala sig. Visst kan man tycka att det här fallet jag beskrev är extremt, men det har dock hänt. Och det händer kanske också i dag. Det handlar om hårda prioriteringar även inom korttidsboenden. Kostnaderna för hemtjänsten ska sänkas i Skarpnäck. Även nedläggningar av korttidsboenden görs, och man drar ned på antalet särskilda boenden. God äldreomsorg mäter man i hur vården till de mest behövande ges. Kärnverksamheten utgörs främst av hemtjänst, korttidsboende, gruppboende för dementa och särskilda boenden. Det är inom dessa verksamheter som neddragningarna nu sker. Samtidigt går staden med stora budgetöverskott. Det går bra för Stockholm men inte lika bra för de sociala verksamheterna, däribland äldreomsorgen. Ge i stället Skarpnäck och de andra stadsdelarna de pengar de behöver för såväl en acceptabel äldreomsorg som andra sociala behov. Det är viktigare än att sänka skatten.

Anförande nr 36

Borgarrådet *S a m u e l s s o n* (kd): Jag trodde att det här var en frågestund och inte tillfälle för valtal. Jag uppfattade ingen fråga i Eivors anförande nu. Jag är ledsen.

Fråga nr 3. Hemtjänsten på Södermalm

Anförande nr 37

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ni har uppmuntrat avknoppning i stor utsträckning. Ni har också gett väldigt mycket resurser för att man ska kunna knoppa av och göra det rätt sätt, utgår jag ifrån. På Södermalm har man bildat Södermalms hemtjänst. De går ut med ett brev till hemtjänstmottagarna där man säger att man är tacksam mot Maria-Gamla stan-Södermalms stadsdelsnämnd som har gett dem möjligheten och förtroendet att utveckla sina tre enheter. Sedan säger man så här: Vi

har vunnit Stockholms stads kvalitetsutmärkelse 2006. Sedan säger de också att de omnämns i äldreomsorgsinspektörsrapporten 2008.

Det man säger är att Maria, Eriksdal, Tanto, Magdalenagården och Gamla stan har fått den här kvalitetsutmärkelsen, men det stämmer inte riktigt. Det är en liten del av detta som har fått den, Katarina-Eriksdals hemtjänst. Det känns lite märkligt att man går ut med en sådan marknadsföring till de äldre. Jag tycker inte att det är riktigt rätt. Det är inte etiskt rätt. Det är lite falsk marknadsföring. Eftersom jag vet att de får mycket stöd och hjälp i det här undrar jag hur du tänker hantera den frågan.

Anförande nr 38

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Tack för frågan! Jag har inte sett den här marknadsföringen, så jag har inte kunnat ta ställning till den. Det enda jag vet är att en del av den här verksamheten har vunnit kvalitetspriset, precis som du säger. Jag vet inte om jag kan svara. Jag har inte ens sett den. Jag får be att få se den här marknadsföringen innan jag kan ta ställning till den. Det är första gången jag hör det nu när du redovisar det här.

Anförande nr 39

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det kan väl ändå finnas anledning att titta lite extra på det här. Det tycker jag. Det är trots allt viktigt hur man hanterar det här med marknadsföringen. Jag värnar om de kommunala alternativen, och jag känner att det här är någonting som man har drivit inom ramen för kommunen och inte ramen för det privata.

Anförande nr 40

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag tror att ordspråket ärlighet varar längst också gäller i det här sammanhanget. Det är klart att det ska gå rätt och riktigt till. Sedan vet vi i slutfasen att det inte alltid är så att äldre, föräldrar i förskolan eller andra kollar exakt vem det är som utför driften. Jag träffade pensionärer häromdagen som undrade över de boenden som nu är ute för upphandling. Någon var orolig för Hemmet för gamla som nu skulle ut för upphandling. Hon hade ingen aning om att det har varit på entreprenad sedan 97–98. Hon var så nöjd med verksamheten där. Givetvis ska man vara ärlig i sin marknadsföring. Det är en självklarhet.

Anförande nr 41

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag och vårt parti tycker att det är oerhört viktigt att det är innehållet i verksamheten som borgar för kvaliteten. Här vet vi inte hur många det är som kommer att följa med i den här verksamheten över till den privata delen. Är det samma innehåll? Jag tycker att man ska vara väldigt försiktig när man vänder sig till de äldre, men där är vi ju överens.

Fråga nr 4. Högdalstopparna

Anförande nr 42

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett kärt ämne, och vi har debatterat det många gånger. De senaste veckorna har Stockholms Sub Surfers fått positivt genomslag i medier ett antal gånger för hur man skulle kunna utveckla Highvalley Skatepark. Men förra veckan såg jag för första gången något lite oroande. Det var när borgarrådet uttalade att man inte hade en aning om att det kostade så mycket pengar, 30 miljoner, och att de pengarna skulle kunna användas till någonting annat och mycket mer eller bättre.

Min fråga är: Håller detta ärende på att glida oss ur händerna nu? Eller kan vi se fram emot att det blir en rejäl satsning uppe på Högdalstopparna med genomförande av det arbete som har varit förberett sedan många år tillbaka. Vi har hela tiden varit tydliga med att det handlar om ungefär 30 miljoner kronor.

Anförande nr 43

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kära vänner! Den här frågan har vi hållit på med länge. Den är väldigt angelägen, tycker jag. Den är så angelägen att jag tyckte att det var värt att ta reda på vad det i själva verket skulle kosta att göra det här. Socialdemokraterna pratade om den här skateparken, och de pekade med hela handen på stadsdelsnämnden och skickade inte med en krona utan sade att det här skulle göras. Leif Rönngren säger att vi alltid har vetat att det skulle kosta 30 miljoner kronor. Då är det väldigt märkvärdigt att ni inte i någon enda budget lade in dessa 30 miljoner kronor.

Men vi har nu tagit reda på vad det kostar. Det kostar 30 miljoner. Det är ganska mycket för ett sådant här projekt. Jag tycker inte att det är så konstigt att man vid så stora projekt väger det mot andra åtgärder och funderar på vad man tycker att det är rimligt att någonting får kosta. Det är väl en bra fråga som en politiker ska ställa sig. Är detta rimligt i relation till något annat?

Jag tycker att det vore väldigt bra om man fick det här på rull. Nu har vi en bra grund att stå på. Det ska vävas in i ett större sammanhang där vi tänker oss en ordentlig exploatering av Högdalstopparna så att det blir ett vettigt område där och inte det ganska otillgängliga ställe som det är i dag.

Anförande nr 44

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vet inte om man kan låta bli att vara orolig utifrån det som nu berättas. Vi var väldigt tydliga med att det var 30 miljoner kronor. Det är bara att läsa i protokollen när ni begärde minoritetsåterremittering utifrån att det skulle kosta 30 miljoner. Men låt oss lägga det bakom oss. Vi har haft den här debatten flera gånger. Jag väddade att finansborgarrådet skulle lyfta över frågan från idrotten till exploatering, och så har också skett. Men jag noterar nu att budskapet är väldigt oklart. Blir det någon satsning eller inte?

Jag vet att det pågår detaljplaneändringar här uppe nu som faktiskt krockar med den ursprungliga planen som finns från stadsdelarnas och gamla marknämndens sida. Det här är väldigt oroväckande. Det verkar som om det faller emellan de olika ansvarsområdena, emellan Madeleine Sjöstedt och den som ansvar för marken och den som ansvarar för ekonomin. Det är min förhoppning att man kan prata ihop sig så att vi verkligen får se en skatepark i Högdalen.

Anförande nr 45

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ja, Leif, nu får du faktiskt bestämma dig om du tycker att det är bra att det ligger under en förvaltning eller om det ska ligga under två. Gläd dig åt att vi bönhörde dig och lade hela frågan under exploatering, så att det blir någonting ordentligt gjort i området, som ligger nära dina hembygder, och att en känner ansvar för vart det är på väg.

Jag fullföljer en linje som vi har följt länge. Jag såg till att det blev en minoritetsåterremiss i det här ärendet för tre år sedan eller något i den stilen. Även då handlade det om stora pengar som ni inte hade anslagit. Jag fortsätter att säga att man måste veta vad saker och ting kostar innan pekar med hela handen och säger att någon ska genomföra det. Det tycker jag är en ganska grundläggande sak i politiken.

Nu vet vi. Det kostar 30 miljoner. Nu har vi en projektering. Det hade inte ni. Detta är alla skejtares våta dröm. Kanske ska vi göra det, eller kanske ska vi inte göra det riktigt lika stort. Det får vi prata om när vi ser över hela exploateringen av det här området. Men jag förväntar mig att det kommer att bli någonting.

Anförande nr 46

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Bli någonting, låter som en väldigt låg ambitionsnivå. Att det ska behöva ta tre år att konstatera kostar 30 miljoner när det fanns med i ursprungsärendena begriper inte jag.

Men om vi nu alla vill att det här ska bli verklighet, kan man då se till att det inrättas en organisation som tar helhetsgreppet på Högdalstopparna? Det som händer nu är att detaljplaneärenden har susat upp ifrån sidan. Jag var på ett samråd som jag stötte på av en händelse där tjänstemännen från stadsbyggnadskontoret säger att exploateringstjänstemännen inte kommer att ta den här frågan vidare. Det handlade om att sälja mark till Fortum och låta Sita få utveckla hela sin återvinningsverksamhet till priset av att vi inte kan genomföra delar av det som vi har varit överens om och planerat för under många år. Ni sade också i opposition att det här ska vi göra nu och med detsamma.

Vi avsatte pengar via stadsdelarna. Sedan var ambitionen, om vi hade fortsatt att regera i den här staden, att via exploatering och markfrågorna frigöra resurser och se till att det blev verklighet. Höj ambitionsnivån och kom till skott!

Anförande nr 47

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Nu får du stilla dig en aning. Skillnaden mellan dig och mig var att du gick ut och sade att det här ska vi göra, utan att ens ha en

projektering av det. Det är väl för farao grundläggande när man ska göra något att man bestämmer vad man ska göra och vad det kommer att kosta. Nu har vi gjort det efter tre år. Det kan du väl inte vara arg för. Vi har faktiskt tittat på hur det här egentligen ska genomföras. Nu vet vi grunden som vi står på.

Att man anlägger en biogasanläggning där ute är väl inte någonting som ni är emot. Är ni emot biogas helt plötsligt? Det får nog vara lite måtta på din upprördhet över det här ärendet. Återkom om ett år så kan vi prata vidare om detta! Jag hoppas att allting då är på rull.

Fråga nr 5. Rätten för nämndledamöter att väcka ärenden

Anförande nr 48

J o n a s E k l u n d (mp): Jag tänkte ställa en procedurfråga och inte en så politisk fråga. Som ledamot i en nämnd, en stadsdelsnämnd till exempel, har man rätt att ta upp ärenden i nämnden och få dem behandlade av nämnden. Det står till och med i kommunallagen att en ledamot i en nämnd har rätt att väcka ärenden. I praktiken går det oftast till så att man lämnar in ett papper, en så kallad skrivelse, med ett eller flera yrkanden som en enig nämnd vanligtvis beslutar ska beredas av förvaltningen som hör till nämnden.

Nu verkar det som om det är ändring på det i den södra delen av staden. På det senaste mötet i Farsta stadsdelsnämnd fanns det ett antal skrivelser med yrkanden från olika oppositionspartier. Då beslutade stadsdelsnämnden att lägga dem till handlingarna, som det står i protokollet, efter votering. Nu har jag fått höra att för några dagar sedan lades skrivelser med konkreta yrkanden till handlingarna även i Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Man avslog inte ens yrkandena i skrivelserna. Jag undrar om det här är en ny giv från alliansen.

Anförande nr 49

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Tack för frågan! Nu känner inte jag till alla detaljer. Jag hann bara som hastigast prata med Farstas ordförande. Alla skrivelser ska lämnas in för beredning. Så är det. Vad jag förstår hade det gjort det hela problematiskt att de här skrivelserna hade innehållit en massa yrkanden. Det var väl därför man bara hade tagit emot dem, men de ska absolut beredas. Det står i kommunallagen. Det kommer att komma tillbaka till nämnden.

Anförande nr 50

J o n a s E k l u n d (mp): Tack! Det låter betryggande. Man kan ju undra när det händer här först i Farsta stadsdelsnämnd och sedan strax därpå i Skarpnäcks stadsdelsnämnd, att den borgerliga majoriteten vill göra sig av med skrivelserna utan vidare spising, om det är ett nytt sätt att slippa intressanta förslag från oppositionen. Det finns mycket konkreta yrkanden i en del av de här skrivelserna, till exempel att Farsta stadsdelsnämnd ska ta initiativ till en uppvaktning av kommunstyrelsen angående sjöarna i Farsta. Då får man avslå de yrkandena om man inte tycker om dem, men man får definitivt inte bara lägga skrivelsen till handlingarna.

Anförande nr 51

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jag vill bara upprepa att alla skrivelser ska beredas. Om nämnden sedan väljer att bifalla yrkanden eller intentioner som finns i skrivelserna eller inte är en annan sak. Självklart ska alla skrivelser, enligt kommunallagen, beredas i en demokrati.

Fråga nr 6. I stället för informationsinsatser

Anförande nr 52

K a r i n R å g s j ö (v): Det finns saker som vi har drivit tillsammans oavsett majoritet, vilket jag tycker är bra. Det ska man göra när man kan. Det handlar om de här stora informationsinsatserna som riktade sig till tonårsföräldrar som drogs i gång 1999 av Kristina Axén Olin och sedan fortsatte att rulla ett antal år. De här informationsinsatserna riktar sig till tonårsföräldrar. Det har handlat om alkohol, narkotika och hur man över huvud taget ska kommunicera med sin tonåring. Kostnaderna för den här typen av projekt har varit en miljon ungefär. Man har velat medvetandegöra föräldrar, och dessutom har det handlat om agendasättning enligt känt manér när man arbetar med information. Nu är det borttaget. Det finns inga sådana här informationsinsatser planerade i år i alla fall. Jag undrar vad ni ska göra i stället, Ulf.

Anförande nr 53

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Även jag är mycket för att göra saker tillsammans. Det gillar vi i socialtjänsten. Men tillsammans innebär inte bara att jag och Karin gör saker tillsammans. Vi skrev ett brev tillsammans förra året till väldigt många tonårsföräldrar i Stockholm. Det var bra på sitt sätt. Den här gången har vi valt att göra något tillsammans med 19 andra kommuner i länet, polisen, länsstyrelsen, Systembolaget och STAD-utbildningen. För er som är i branschen är det alltså en utbildning som framför allt riktar sig mot krögare när det gäller förhållningsregler om alkohol på Stockholms krogar. Man gör en ganska bred satsning på precis detta före Valborg kretsande kring langningen, svartspriten, riskerna för våld, sexuella trakasserier och allt sådant som följer i spritens spår när fel personer har den på fel sätt.

Jag tycker att vi gör ganska stora saker. Det vi inte gör är en stor affischkampanj på stan, utan det blir brev, e-post, tunnelbaneinsatser och ganska mycket sådant. Skolorna är involverade en del också och skriver brev till föräldrar. Det sker ganska mycket på det här området. Vi planerar också att göra ett gemensamt telefonväkteri på ungefär samma sätt som vi gjorde för hemlösheten för jul med inriktning på oroliga tonårsföräldrar som behöver mer råg i ryggen. Vad kan man göra och säga till sina tonåringar för att vara god, stark och stabil förälder som skickar tydliga signaler? Tillsammans, Karin.

Anförande nr 54

K a r i n R å g s j ö (v): Det låter förnämligt, Ulf, men vitsen med den andra sortens insats som vi drev under alla andra år innan det här lades ned var att vi verkligen gjorde det tillsammans. Man presenterade insatserna för politikerna så att

det blev en känsla av att det var någonting som vi drev tillsammans från Vänsterpartiet till Moderaterna. Vad jag vet är ingen annan politiker i opposition indragen i det här på något sätt. Jag tror att det är bra att en stad som Stockholm kör den här typen av insatser tillsammans, och just nu gör vi det absolut inte tillsammans.

Anförande nr 55

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag har ingen annan uppfattning. Det finns ingenting som hindrar att vi båda står bakom detta mycket uttryckligen. Det finns ett grundläggande uppdrag till förvaltningen, så det här har inte varit inne i politiken över huvud taget. Vad som inte fanns var särskilda pengar för en offentlig affischkampanj. Det fanns det inga särskilda pengar för. Det har vi inte heller gjort något ärende av i vår nämnd, som du vet. Jag tror att det här är en mycket bra idé. Om både du och jag dessutom kan ge vårt uttryckliga stöd till sådana insatser växer det bara i styrka.

Anförande nr 56

K a r i n R å g s j ö (v): Jag har inga problem med att man gör det här och alla kommuner i länet är med. Det har ju varit så med de andra kampanjerna också. Det tråkiga, Ulf, är att du kör det här racet tillsammans med dina borgerliga kolleger. Ingen på den här sidan har hört talas om den här insatsen. Den har inte presenterats för oss. Då äger inte vi frågan, och det tycker vi är tråkigt. Vi har varit väldigt överens när det gäller förebyggande insatser. Då kan man i alla fall berätta vad man ska göra. Valborg är väldigt snart. Vi hade tyckt att det var ganska okej att bli informerade tidigare om det här. Ringer någon till mig och frågar om det här skulle jag bara säga: Jag har ingen aning om det. Då blir inte den här insatsen någonting som vi politiker i den här staden gör tillsammans från Vänsterpartiet till Moderaterna, utan det blir någonting som ni kör.

Anförande nr 57

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det här är ingenting som vi kör. Det finns ett stående, omfattande och sedan många år tillbaka givet uppdrag att bedriva omfattande preventiv verksamhet, inte minst kring sprit i Valborgstider. Jag har inte heller varit inblandad. Jag ritar varken kampanjaffischer eller skriver exakta budskap. Vi har mycket duktigare människor än så för detta i vår förvaltning. Det har inte varit ett politiskt ärende över huvud taget. Du ställde frågan, och jag råkar veta ungefär vilka planer de har. Jag presenterar gärna detta med dig också, om det understryker att vi verkligen står bakom de här viktiga sakerna från höger till vänster.

Fråga nr 7. Fastighetsförsäljningarna i Hjulsta

Anförande nr 58

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har tidigare diskuterat Järvalyftet. Det var också vi socialdemokrater som var initiativtagare till en tredelad utredning som syftade till att få bostadsbolagen att ta ett långsiktigt ansvar för såväl den ekonomiska som sociala utvecklingen i stadsdelar som under årtionden varit

föremål för olika satsningar. Mycket av det handlade också om att få en stabilitet i de här områdena i en stad som nu i 35 års tid bytt majoritet vid varje val. Även om ni valde att slänga två av de här utredningarna i papperskorgen har vi varit beredda att gå med på mycket stora kompromisser för att nå stabilitet i de här bostadsområdena.

Nu ser vi omfattande försämringar i de här stadsdelarna kring Järva, och samtidigt fattar man beslut om att avyttra hela Svenska Bostäders bestånd i Hjulsta. Min fråga är då: Hur kan bostadsbolagen ta ansvar för utvecklingen i ett område utan att vara närvarande i dessa stadsdelar?

Anförande nr 59

Borgarrådet L a r s s o n (m): Teres Lindberg och jag debatterade den här frågan lite grann under interpellationsdebatten, och även några andra ledamöter deltog. Det slående där var möjligen att man inte riktigt verkar ha förstått att mycket av det som frigörs vid en försäljning av olika fastigheter är medel. Det frigörs stora mängder medel som man också kommer att kunna återinvestera i Järva. Det är väldigt mycket som måste ske i Järvaområdet, som du känner till. Vi har just efterlyst fler aktörer för att vi vill ta gemensamt ansvar i de här frågorna. Då krävs det också stora investeringar i form av pengar, och det frigörs också efter de försäljningar som har gjorts.

Anförande nr 60

T e r e s L i n d b e r g (s): Tack så mycket! Men du svarar på intet sätt på min fråga, Joakim. Jag vill ändå kommentera det du sade. Alla våra allmännyttiga bolag är oerhört solida bolag. Det finns inget kapitalbehov, som du pratar om. Det går att göra upprustningar utan detta. Skulle man lägga till alla bostadsrättsombildningar som nu sker bara flödar det in stölar i de här bolagen. Kapitalet är inte ett argument, utan det är någonting helt annat det handlar om. Jag upprepar min fråga: Hur kan bostadsbolagen ta ett ansvar för utvecklingen i ett område utan att vara närvarande? Det var min fråga, och den vill jag gärna ha svar på.

Anförande nr 61

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag tycker att jag svarade ganska tydligt på din fråga. Staden är staden. Staden tar ansvar för de områden där det är eftersatt underhåll och där trygghetsfrämjande åtgärder är eftersatta. Det behövs medel. Det är slående hur du kan stå och säga att bolagen har så god ekonomi. Ni är ju emot alla försäljningar. Ni är emot det som gör att det finns medel att investera i de områden där det behövs. Det är ju ni emot. Det här frigör medel som staden kan använda till att äntligen få någon ordning på områden där många har efterfrågat starka åtgärder från stadens sida. Staden tar ansvar för detta. Oavsett om man har 100, 50, 10 eller 0 procent av hyresrättsbeståndet i ett område måste staden ta ansvar för att det finns trygghet och att utvecklingen går åt rätt håll. Det gäller hela staden, Teres. Oavsett om staden har ett hus där eller ej måste vi ta ansvar, och det kommer vi att göra.

Anförande nr 62

T e r e s L i n d b e r g (m): Men, Joakim, du svarar på intet sätt på min fråga. Faktum kvarstår. Det är fortfarande så att de allmännyttiga bolagen i Stockholm är

oerhört solida. De har väldigt bra ekonomi. De klarar av att göra de här investeringarna ändå. Det mest beklämmande i det här fallet är att ni faktiskt inte har fört dialog med vare sig de som sitter med i styrgruppen för Järvafältet eller oppositionen i Svenska Bostäders styrelse. Man har inte fört någon dialog med någon, varken boende eller opposition, om de här försäljningarna, och ändå väljer man att sälja ut. Men pengarna finns ju där. Det är det som är det stora dilemma.

Det uppdrag som fullmäktige har gett till i huvudsak Svenska Bostäder är att ta ett ansvar för utvecklingen på Järvafältet. Det handlar om gårdsupprustningar, upprustning av närområdet och fastighetsupprustningar. Men nu säljer man hela schabraket. I detta försäljningsärende aviserar man också att staden ska sälja den kringliggande marken, det vill säga det som Svenska Bostäder inte äger. Då får vi ett än större problem. Varken de boende eller politikerna kommer inte att kunna ha något inflytande över upprustningsfrågorna där över huvud taget. Jag tycker att det är tragiskt och beklämmande.

Anförande nr 63

Borgarrådet L a r s s o n (m): Hur tror du, Teres Lindberg, att ett enskilt bostadsbolag ska klara av att ta hela ansvaret självt? Det gäller inte bara Järva. Tror du inte att andra aktörer som nu kommer in kan hjälpa till och ta ansvar i detta område. Jag är helt övertygad om det. Jag är helt övertygad om att de aktörer som är aktuella kommer att kunna gå in och göra väldigt mycket nytta i dessa områden. Om enbart ett bostadsbolag, Teres Lindberg, ska gå in och göra allt det som det här handlar om kommer det att ta 20–30 år. Ni har uppenbarligen inte tyckt att det har räckt till eftersom ni inte har vidtagit en del av de här åtgärderna som faktiskt är nödvändiga. Ni har inte gjort det under de år som ni har styrt den här staden. Vi har inte heller fattat tillräckligt med beslut under de år som vi har styrt. Men nu fattar vi beslut. Nu gör vi någonting, och det är oerhört viktigt att det kommer in andra aktörer så att vi ser resultat.

Fråga nr 8. Gymnasieskolornas ekonomi

Anförande nr 64

I n g e r S t a r k (v): Syon och kuratorn ryker när Norra real måste spara. Det är rubriken på en artikel i DN den 1 april, och det är tyvärr inget aprilskämt, utan det här är verkligheten. Det är Per Engback som är rektor på Norra real som uttrycker att det inte finns något annat att spara på.

Vi vet ju att 20 av 27 kommunala gymnasieskolor i Stockholm har stora underskott. Om en sådan populär skola som Norra real har så stora problem med ekonomin tyder det på att det är något allvarligt fel. Jag vilja fråga dig, Lotta, vad du tänker göra åt det här. Nu har de kommunala gymnasieskolorna fått lite vind i seglen och ökat elevantalet lite. Det är naturligtvis förödande om ekonomin ser ut så här. Vad tänker du göra?

Anförande nr 65

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! När man tittar på gymnasieskolornas ekonomi ligger schablonen, det vill säga den snittkostnad som vi har per elev i Stockholms stad, på medel ungefär. Det som vi är dåliga på i Stockholm, och har varit under en lång följd av år, är pengan, det vill säga vad de kommunala gymnasieskolorna får ut per elev ute på skolorna. Det i sin tur beror på att vi betalar väldigt mycket pengar i hyra i Stockholm. Vi har väldigt många lokaler för alltför få elever helt enkelt.

I höstas höjde vi schablonen, och det hade vi gjort året innan. Sammantaget har den borgerliga regimen här i Stadshuset höjt schablonen mer i de här två budgetarna än vad ni lyckades med i fyra budgetar. Men det krävs också en höjning av pengan ut, och därför ökade pengan ut med i snitt 5 procent i höstas för det här budgetåret. Jag tror att vi behöver göra mer sådant. Vi måste se över lokalerna mer.

I höst läggs S:t Görans gymnasium ned. Det frigör ganska stora resurser. Vi kommer även att göra förändringar av lokalbeståndet för att de här pengarna ska gå ut till lärarlöner, bibliotek, syokonsulenter och så vidare och inte bara gå till hyra. Det är det som egentligen är svaret på frågan. I dag betalar vi ut alldeles för mycket pengar till hyra och för lite pengarna till skolorna. Men det är en ganska lång vandring vi har framför oss. Jag tycker att det skulle vara bra om Vänsterpartiet någon gång skulle våga ta ansvar för att lägga ned en skola, såsom vi gjorde med S:t Göran. Det beslutet ställde ni inte upp på trots att det var en ganska svag efterfrågan på platser där.

Anförande nr 66

I n g e r S t a r k (v): Vi i Vänsterpartiet har haft förslag om att förändra hyressättningen för skolorna, både grundskolor och gymnasieskolor. Vi tycker att något är allvarligt fel när hyreskostnaderna är så höga. Det är naturligtvis ett problem, och då tycker jag att man borde se över hyrorna. Lösningen kan inte vara att lägga ned en massa kommunala gymnasieskolor. Det kan inte vara lösningen.

Trots att ni har höjt schablonen går 20 av 27 kommunala gymnasieskolor i Stockholm med stora underskott. Mig veterligen har inte Norra real gått med stora underskott förut. Det är något nytt som har hänt. Jag vill fortfarande veta vad det beror på och vad man ska göra åt det i stället för att, som du föreslår, lägga ned gymnasieskolor.

Anförande nr 67

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tror faktiskt inte att kommer att bli så särskilt många fler nedläggningar av skolor. Vi måste se över lokalsituationen över huvud taget när det gäller gymnasieskolan. Det handlar inte om hela skolor, utan det handlar om enheter och så vidare. Jag ser verkligen fram emot en diskussion med Inger Stark om hyressättningen för att se om man kan komma överens i de frågorna.

Inger Stark säger att det inte är en lösning att lägga ned skolor. Det kan det ju vara om det inte finns någon större efterfrågan på platser i just den skolan. Det handlar

inte bara om enskilda skolor, utan det handlar också om enskilda program. Ibland är vissa program väldigt populära, och vid andra tidpunkter är andra program populära. Jag tror att vi i Stockholm måste bli mycket duktigare på att anpassa oss efter efterfrågan bland de studerande. Det har vi hittills varit väldigt klena med.

Men det är Sisab som sätter hyrorna, och Sisab är ett bolag som ska plus minus noll. Jag tror knappast att man kan säga att det har varit några direkta överhyror i Stockholms stads gymnasieskolor.

Anförande nr 68

I n g e r S t a r k (v): Det är säkert mycket som måste göras, Lotta. Jag tror, precis som du, att vi måste ta en ordentlig diskussion om det. Vi måste bland annat diskutera hyrorna. Jag tror att det är överhyror. Det är någonting i hyressättningen som är fel när det är så pass höga hyror. Men sedan behöver man också se över program, och man behöver se över allt möjligt. Det är bra om vi tar den diskussionen. Bara som en bisats kan jag säga att jag tycker att det är väldigt lite skoldiskussion i fullmäktige. Vi skulle verkligen behöva ha upp ärenden som rör skolan. Vi tar gärna en diskussion om vad vi ska göra åt hyressättningen, men jag tycker att den här krisen är akut. Om flera gymnasieskolor måste dra ned på syo, kurator, bibliotekarie och kanske annan elevvård och lärartäthet är det katastrofalt. Jag tycker att man måste göra någonting åt det just nu, för nu är det akut.

Anförande nr 69

Borgarrådet E d h o l m (fp): Under Vänsterpartiets tid vid makten höjdes gymnasieschablonen nästan inte alls. Under de ett och ett halvt år som jag har varit ansvarigt borgarråd för gymnasieskolan har vi höjt schablonen mer än vad ni lyckades med under fyra år. Men jag säger också att det inte hjälper att bara göra det. Vi måste också göra förändringar i gymnasieskolans innehåll så att den bättre kan konkurrera med friskolorna på lika villkor. Den totala summan vi ger per elev i snitt är inte lägre än i de flesta andra kommuner, utan det är just pengarna ut till gymnasieskolorna som är för liten. Jag menar att det beror på att vi misshushållar med resurserna i Stockholm på ett sätt som faktiskt inte är acceptabelt och som vi måste göra någonting åt. Lokaler i all ära, men jag tycker att det är viktigare att satsa på lärare, syokonsulenter och skolbibliotek än på lokaler.

Fråga nr 9. Järvafältet

Anförande nr 70

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Förra veckan kunde vi läsa i lokaltidningen att båda stadsdelarna på Järvafältet har besparingskrav, Rinkeby-Kista på drygt 20 miljoner kronor, 20,5 om jag ska vara exakt, och Spånga-Tensta på 43 miljoner kronor. Detta måste sparas under 2008. Ni har sagt att Järvalyftet kommer att bli ett lyft för hela området. Verkligheten säger något helt annat. Jag kan inte se annat än att det blir stora försämringar för de verksamheter som vi har.

Jag vill ställa en fråga: Hur kan detta gå ihop, Kristina Axén Olin? Är detta verkligen ett lyft eller är det ett ras?

Anförande nr 71

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Järvalyftet är verkligen något jag helhjärtat tror på även om det tar längre tid än vad vi skulle önska, Abdo Goriya. Jag hoppas att vi och även ni ska gå tillbaka in i styrgruppen och vara med och hjälpa till för att Järvalyftet ska bli den positiva utveckling som jag tror att vi har en väldigt stor enighet om.

När det gäller stadsdelsnämndernas budget antar jag att det här är saker som har stått lokaltidningen beroende på de första prognoserna. Men vi är ju bara inne i april månad. Jag får helt enkelt sätta mig närmare in i vad som har hänt i de stadsdelsnämnderna. Jag vet att Spånga-Tensta har ekonomiska problem. Jag kan kanske återkomma till dig när jag har gjort det.

Men jag tycker inte att vi ska blanda ihop det med Järvalyftet. Det lyft vi gör när det gäller våra bostadsområden handlar om alltifrån bostadsmiljö till arbetslöshet och annat. Vi ska inte blanda ihop det med budgeten för de första månaderna i stadsdelsnämnderna.

Anförande nr 72

A b d o G o r i y a (s): Det verkar som om minnet är kort, Kristina. För en månad sedan ställde jag samma fråga till dig. Jag läste upp en tidningsartikel och frågade dig om du inte var orolig. Du svarade: Absolut inte, jag är inte ett dugg orolig. I dag säger du att du ska gå igenom budgeten.

Jag ska svara på din fråga. Självfallet hör saker och ting ihop. Järvalyftet är en del av Järva i sin helhet. Jag kan inte blunda för de nedskärningar som drabbar mina medborgare, barn i förskolan och ungdomar i skolan, när jag ska prata med majoriteten om just Järvalyftet. Jag måste självfallet tänka på de nedskärningar som drabbar de medborgare som vi har ett gemensamt ansvar för.

Anförande nr 73

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jag är inte orolig på det sättet, Abdo Goriya, och tolkar det så att nedskärningar drabbar barn, ungdomar och andra. Eftersom vi har pengssystem till förskolan, skolan, äldreomsorgen och andra verksamheter får Järvalyftets invånare precis lika mycket som övriga stadsdelars invånare. De ska inte påverkas på det sättet. Nej, jag är inte så orolig. Det är klart att det finns vissa stadsdelsnämnder som jag tycker det finns bekymmer med och som vi måste titta på. Jag ska naturligtvis titta på hela Järvafältet. Jag tittar på samtliga stadsdelsnämnder. Men vi har precis kommit in i april månad. Det har inte gått så många månader på verksamhetsåret.

Jag vill ändå upprepa och betona att man inte ska blanda ihop detta med Järvaprojektet som är ett helt annat projekt som stadsdelarna naturligtvis är med i men som ändå handlar väldigt mycket om bostadsbolagen, polisen, trygghet och miljardsats-

ningar som vi vill göra. Vi hoppas att ni ska vilja vara med där och göra en långsiktig, positiv förändring av Järvafältet. Blanda inte ihop det med kvartalsprognoserna för stadsdelsnämnderna! Jag tycker att de olika frågorna befinner sig på olika nivåer.

Anförande nr 74

A b d o G o r i y a (s): Det handlar fortfarande om helhet. Jag har med mig här ett tjänsteutlåtande från Rinkeby-Kista. Förvaltningen kommer att lägga fram det, och nämnden kommer att ta ställning till det. Det är besparingskrav på 20,5 miljoner kronor. Jag pratade senast förra veckan med direktören i Spånga-Tensta. Hon sade i sociala delegationen att det är alarmerande när det gäller budgeten och budgetläget. Den ekonomiska situation som råder i den ordinarie budgeten påverkar alla medborgare och alla verksamheter som vi har. Du kan inte kräva av mig att jag inte ska se till helheten utan enbart på ett separat projekt som heter Järvalyftet som i verkligheten är ett ras för hela Järva.

Anförande nr 75

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Men utvecklingen är fortfarande positiv i staden. Jag har sagt många gånger i den här talarstolen att arbetslösheten har minskat med 27 procent på ett år. Socialbidragsberoendet har fortsatt att minska. Den positiva trenden fortsätter även i Spånga-Tensta. Bara mellan februari och mars minskade socialbidragsberoendet med 54 familjer i Spånga-Tensta. 54 familjer gick från bidragsberoende till egen försörjning. Då tycker inte jag att man ska vara orolig. Vi följer detta nu och hoppas att ni socialdemokrater vill vara med i den positiva utvecklingen som sker i Järva i stället för att motarbeta det nästan alla andra partier försöker att göra.

*§ 14 Förbifart Stockholm
Inriktningsbeslut (utl. 2008:36)*

Anförande nr 76

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Inte sedan 1967 har Stockholm byggt några fler vägar över Saltsjö–Mälar-snittet – detta trots att staden har fortsatt att växa med ett betydande antal invånare. År 2030 hoppas vi stockholmare att Stockholm ska vara en miljonstad. Det fattade vi beslut om så sent som i somras. Stockholm kommer att växa med ett Göteborg. Vi är inte längre i den här regionen någon liten stad i nordliga Europa långt bort där det är ganska kallt, utan vi är en stad och en region i storlek med Marseille, Lyon och Hamburg inom en inte alltför avlägsen framtid.

Herr ordförande! Häromdagen fick jag lära mig att om lyftkranen som körde på Essingeleden, Lodbrok, hade kört två knop fortare och legat två meter till höger hade halva Essingeleden rasat i sjön. Det är inte en utveckling som vi vill vara med om. Vi växer. Vi vill växa. Det är viktigt att vi har en fungerande infrastruktur. Vi vet att Essingeleden redan i dag har nått taket för sin kapacitet. Stockholm har ett skriande behov av nya vägar. Inte minst ur miljösynpunkt, där staden har en hög ambition när det gäller att helt och hållet bara ha fossilfritt bränsle i framtiden är det nödvändigt att bygga en trafikled runt staden för att få bort trafiken från Stockholms innerstad.

Därför det beslut vi fattar nu i kväll glädjande. Staden går in och förskotterar 50 miljoner för att ta fram en arbetsplan för att äntligen kunna börja bygga Förbifarten. Med de orden, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 77

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande och fullmäktige! Förbifart Stockholm är en investering i ett växande och modernt Stockholm. Den ska gå från Skärholmen via Lovön, Bergslagsplan och Hjulsta till Häggvik. Den har i decennier funnits i stadens och regionens trafikplanering. Med hänsyn till regionens tillväxt av befolkning och ekonomi har den ökat i betydelse och vuxit i omfattning. Den omfattar numera tre körfält i vardera riktningen. Av miljöskäl förutsätts att den i stor omfattning kommer att gå i en tunnel.

Statens förhandlingsman Carl Cederschiöld överlämnade i december 2007 sitt förslag till regeringen om en samlad trafiklösning för Stockholmsregionen. Bakom denna står allianspartierna i regionen. Vad gäller listan över investeringsobjekt och deras inbördes prioritering finns även Socialdemokraterna med där. Det slås fast att två projekt intar en särställning, nämligen Citybanan, som ju redan är påbörjad, och Förbifart Stockholm.

Enligt överenskommelsen föreslås genomförandet av Förbifart Stockholm ske i två etapper. Den första är Hjulsta-Häggvik med planerad byggstart runt 2012. Den andra är Skärholmen-Hjulsta. Allt ska vara klart 2022. Totalkostnaden beräknas till cirka 25 miljarder kronor.

Ordförande! Genom Förbifart Stockholm kommer genomfartstrafiken att ledas i en ring utanför den centrala staden. Det kommer att bidra till en bättre luftkvalitet i Stockholm. Enligt de utredningar som är gjorda av stadens miljöförvaltning förväntas Förbifart Stockholm leda till cirka 20–25 färre dödsfall per år genom att det blir mindre exponering av luftföroreningar.

Ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 78

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande, åhörare, ledamöter! Förbifart Stockholm är inte bara ett litet finansieringsärende som vi har på dagens långa dagordning. Det är ett ärende och en fråga som har diskuterats länge här i staden – långt innan jag satte mig i den här salen. Det framstår som om den kommer att fortsätta diskuteras länge än.

Ibland när jag läser alla dokument och alla remisser, utredningar och diskussioner som staden har och gör får jag en känsla av sagan om kejsarens nya kläder. Det verkar som om det här projektet har pågått så länge att man inte vågar göra något annat. Det finns en så stor politisk prestige i ett projekt som har pågått så länge och som kan rendera Stockholm så mycket pengar från staten. Det har pågått så länge med dessa förtecken att man liksom inte vågar se att det kanske inte är något bra projekt. Det kanske är ett ganska värdelöst projekt om vi tittar samhällsekonomiskt och långsiktigt och över hela Stockholmsregionen.

Man måste klara att ta in ny kunskap som politiker. Det känns som att här har politikerna misslyckats kapitalt när det gäller Förbifarten. För vad löser Förbifart Stockholm för stockholmarna? Den löser inte luftproblemen, som det sades från talarstolen här tidigare. Det är inte sant, vilket framgår i den utredning som vi senast fattade beslut om i miljö- och hälsönämnden på den senaste remissen. Den kommer inte att leda till att vi får ut trafik från innerstaden. Tittar man på medellång sikt ser man att vi får samma, om inte mer, trafik i innerstaden. Det blir i alla fall inte mindre med Förbifarten.

Luftproblemen kommer inte att minska där de är stora i dag. De kommer snarare att öka i andra delar av staden – i närförort och i ytterstaden. Förbifarten kommer inte att lösa trängselproblemen. Vi vet att vi har mycket effektivare sätt att lösa de problemen i Stockholm. Vi har haft mycket goda erfarenheter av trängselavgifter. Alla erfarenheter som vi har av motorvägsbyggande har däremot lett till trängsel – Södra länken är ett slående exempel. Vi kommer inte att lösa bostadsbyggandet därför att vi i så fall bara kommer att bygga bostäder på ett sådant sätt att vi korkar igen vägarna ännu mer. Vi kommer inte att bygga kollektivtrafikeffektivt utan motorvägsineffektivt. Vi kommer att få en stad som inte går att kollektivtrafikförsörja.

Summa summarum: Utanför dörrarna här innan mötet började sade Naturskyddsföreningen och andra miljöorganisationer att det här är en klimat- och miljökatastrof. Det blir 80 procent ökade koldioxidutsläpp. Jag skulle vilja säga att det här är vårt viktigaste klimatärende i fullmäktige. Men var är den breda miljöanalysen? Ingenstans. Klimatanalysen existerar inte i ärendet, utan här vill man lägga ut pengar

på någonting som det faktiskt också är statens ansvar att diskutera. Regeringen har ännu inte fått någon tillåtlighetsprövning. Det här har inte prövats formellt enligt miljöbalken, utan här vill man springa före och säga att vi vill så gärna ha det här. Jag tycker att det liknar sagan om kejsarens nya kläder.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 79

Ulf Friedebäck (fp): Herr ordförande och fullmäktige! Vi har precis nyss hört företrädarna för bilismens hatare nummer ett – Miljöpartiet. Åsa Romson talar om ett värdelöst projekt. Hon beskriver det här som ett misslyckat projekt. Vad grundar du det på? Vad har du för fakta, Åsa Romson? Lägg dina fakta på bordet i stället för att anklaga mig för historieförfälskning!

Jag talar om Stockholms stads miljöförvaltnings utredning som visar att det blir mindre luftföroreningar. Därigenom sparas 20–25 dödsfall i staden. Är inte det bra, Åsa Romson? Bilarna kör *runt* staden. Det borde rimligen bli mindre avgaser i Stockholms city.

Anförande nr 80

Åsa Romson (mp): Jag vet att vi har haft utlåtanden från miljöförvaltningen där man pratar om att luftkvaliteten kommer att förbättras om vi får ned biltrafiken inne i staden. Det var precis de mätningarna som sade att kvaliteten på luften förbättrades rimligen uträknat, och inte uppmätt, under trängselavgiftsförsöket med 20–25 procent. Det vore jättebra om vi kunde få ned biltrafiken i innerstaden och generellt; det är vad det handlar om.

Men jag tror att du läser på fel sidor. Det här skulle möjligen handla om en mycket kortsiktig effekt. Inte ens på medellång sikt kommer innerstaden i Stockholm att ha en enda bil mindre med Förbifart Stockholm. Det här handlar om hur man prognostiserar. Förbifart Stockholm genererar en ökad bilism i regionen, vilket även miljöförvaltningen tydligt skriver. Man prognostiserar med en ökad bilism på generellt 2 procent per år i Stockholm. Det är det som är Folkpartiets klimatpolitik. Vi ska alltså öka koldioxidutsläppen med 80 procent. Det var bra att få det svart på vitt här i salen.

Anförande nr 81

Jan Valeskog (s): Ordförande, fullmäktige! Vi delar uppfattningen att Förbifarten är nödvändig för att regionen ska kunna utvecklas. De senaste befolkningsprognoserna till år 2030 visar att Stockholms län kommer att öka med omkring 500 000 personer. Östra Mellansverige kommer år 2030 att bestå av omkring 4,4 miljoner människor. Inför det här kan man antingen blunda eller förhålla sig någorlunda realistiskt. Alla dessa människor kommer direkt eller indirekt att påverka behoven av vägar, spår och kollektivtrafik. De alternativ till Förbifarten som har diskuterats kan över huvud taget inte klara den här befolkningsökningen, som i sig medför fler persontransporter med bil och buss men även transporter av stora mängder varor och gods.

Essingeleden har nämnts här tidigare. Vi ser det också som en sårbarhetsfråga. Essingeleden är sårbar i sin nuvarande utformning.

Det vi är kritiska mot i ärendet är att de borgerliga stöder förslaget att ungefär 75 procent av kostnaderna ska betalas av stockholmarna och att inga pengar från trängselavgifterna ska gå till kollektivtrafiken. Det är faktiskt upprörande. Stockholmarna beslutade i folkomröstningen att trängselpengarna skulle gå också till kollektivtrafiken. Vi anser därför att omkring 7 ½ miljarder kronor borde överföras till kollektivtrafiken och att staten ska gå in med motsvarande summa för Förbifarten.

Stockholm behöver bättre vägar, spår och kollektivtrafik. Det är helt nödvändigt för att regionen ska både överleva och kunna fortsätta vara konkurrenskraftig mot andra regioner i Europa, och för övrigt i världen. Men vi är oroliga för finansieringsfrågorna. Regeringen har uttalat att man enbart kan tänka sig anslagsfinansierade infrastrukturprojekt. Då riskerar man att sätta käppar i hjulet för många av de angelägna projekt som en stor majoritet av medborgarna och partierna i regionen vill ha. Stockholm behöver bättre infrastruktur – både mer kollektivtrafik och strategiska vägar, som Förbifarten är ett exempel på.

Anförande nr 82

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jag tycker att det är glädjande att Socialdemokraterna ändå biträder vårt förslag om behovet av en förbifart. Det är väldigt roligt. Men jag skulle naturligtvis önska att ni skrev under vår gemensamma vision från regionen och inte avstår från det beroende på att ni inte tycker att man borde finansiera det här på samma sätt som vi tycker.

Frågan om hur trängselskattpengarna ska användas äger dessvärre inte vi. Den frågan är redan avgjord av regeringen och riksdagen. Där har man beslutat att de pengar som kommer in från trängselskatten ska gå till vägar. Nu väljer ni socialdemokrater att ha andra förslag till beslut bara för att ni tycker att trängselskattpengarna borde gå till kollektivtrafik. Det kan man ju i och för sig tycka, men den frågan äger som sagt inte vi.

Det är ändå glädjande att ni här i talarstolen berättar att ni har samma intention och att ni tycker att Förbifarten ska byggas. Men om inte staden gick in med 50 miljoner nu skulle det bli betydligt senare än när det nu kommer att ske beroende på att vi väljer att tycka att det här är värt mycket för stockholmarna.

Anförande nr 83

J a n V a l e s k o g (s): Vi har tagit upp detta förut i interpellationer och annat. Anledningen är att vi tycker att det är allvarligt att majoriteten inte tar till vara stockholmarnas intressen i frågan när det gäller finansieringen. Vi har haft en sorts princip att Stockholm har stått för 25 procent när det gäller Norra länken och Södra länken. Nu är det plötsligt en 75-procentsprincip som införs. Var ska det då sluta?

Vi har också folkomröstningsbeslutet, som jag tycker rent moraliskt är betydligt mer värt än ett riksdagsbeslut i en annan riktning, nämligen att pengarna ska gå både till

kollektivtrafik och till vägar. Det handlar om 7 ½ miljard som vi tycker försvinner från kollektivtrafiken med den här lösningen. Det tycker vi är mycket olyckligt.

Anförande nr 84

Mats Lindqvist (mp): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag måste säga att det var tur att båten Lodbrok inte kolliderade med en kyrka. Vilka fantastiska saker man hade kunnat bevisa då genom detta händelseförlopp!

Jag undrar också lite grann över det här med att staden ska utvecklas till en stad i världsklass. Vad är det för världsklass med att bygga motorvägar i storstäder? I Abu Dhabi bygger man just nu en storstad helt utan bilar. Det kanske kan bli ett framtida resmål för oss miljöpartister. Jag bjuder på det skämtet till Moderaterna så att de kan återupprepa det vid tillfälle.

Det här tillhör en tidigare epok. Det är industrialismens gamla idéer om motorvägar överallt för att ta sig fram. Poängen med en storstad är ju just att man kan ta sig fram på nya och bättre sätt, skapa nya resandemönster, bättre kollektivtrafik och nya sätt att över huvud taget transportera sig. Det här kommer vi att få dras med ända till dess att man uppfinner något ännu bättre – kanske någon typ av teleportation eller så om 1 000 år.

Det finns ingen miljökompensation att tala om för Förbifarten. Man hade kunnat arbeta mycket med det här och kompenserat på en massa andra områden. Man hade kunnat säga: Okej, Förbifarten kanske behövs av de ena eller andra skälen, men den leder också till mångfaldigande av utsläppen. Låt oss då ta bort dem så att det finns utrymme för detta! Men det har man inte gjort. Ingenting av detta har man gjort.

Inne i Stockholm kan man kanske minska trafiken, säger man. Det är tveksamt. Men ute på Ekerö, i Skärholmen, Grimsta och så vidare minskar man definitivt inte utsläppen. Där kommer det inte att bli några miljöförbättringar. Det här är något slags sista ryckningar hos en döende teknikform. Det är ett samhällsstadium som jag hoppas att vi får slut på så fort som möjligt. Vi måste se lite framåt och se hur vi kan skapa en stad i världsklass i stället för den nostalgistad som vi tydligen ska bygga nu.

Anförande nr 85

Ulf Fridebäck (fp): Ordförande och fullmäktige! Jag vet inte riktigt vilken stad Mats befinner sig i. Jag är i Stockholm, och tycker att jag kan staden ganska väl. Mats säger att vi bygger en motorväg genom staden. Poängen med förslaget är just att det är *Förbifart* Stockholm – den går långt vid sidan av staden. Den ska också gå i en tunnel under Ekerö av miljöskäl. Man bygger inte motorvägar rakt genom städerna. Essingeleden går i dag i princip mitt igenom staden, och det är den vi måste avlasta. Det är därför vi måste leda trafiken runt staden. Det borde du förstå, Mats.

Anförande nr 86

Mats Lindqvist (mp): När man byggde Essingeleden tyckte man att det var en fantastisk framåtanda att kunna bygga en sådan led utanför staden. Men sedan har ju staden hunnit i kapp, så att säga. Vi får väl anta att staden också kommer att hinna

i kapp även denna förbifart. Man talar om förbifart, men enligt Vägverkets beräkningar är det bara 7 procent av trafiken som ska vidare någon annanstans än till Stockholm. All annan trafik kommer att köra ut ur staden och tillbaka in i den på ett annat ställe.

Anförande nr 87

P e r A n k e r s j ö (c): Herr ordförande, fullmäktige! Sedan 1995, när Västerleden var aktuell, har en hel del hänt med våra bilar och förutsättningarna för att använda dem. Utsläppen av koldioxid från nya bilar har i EU minskat med 14 procent. Vi har fått miljöbilar som går på förnybara drivmedel som etanol och biogas. I år räknar man med att mer än var tredje bil som säljs under 2008 kommer att vara en miljöbil. Drygt 100 000 nya miljöbilar kommer att rulla ut på de svenska vägarna i år och tränga undan gamla, mindre miljövänliga bilar. Det tycker jag är en härlig utveckling.

När man läser miljövänsarnas reservationer kan man däremot få intrycket av att ingenting har hänt på tolv år. Ni säger er vilja vara för miljöbilar, men de som köper miljöbilar ska tydligen inte ha någonstans att köra sina bilar. De ska sitta i köer i innerstaden i stället. De ska inte heller få parkera, om man ska se konsekvensen av hur ni har agerat tidigare.

Centerpartiet bejakar utvecklingen och tror på framtiden när biltillverkarna nu äntligen har börjat använda miljövänligheten som konkurrensmedel. Vi tror på utvecklingen till den grad att vi ett år före valet fattade beslut om att inte längre vara motståndare till Västerleden eller Förbifart Stockholm. Till skillnad från Österleden är det här en kringfart och inte en ny infart till staden.

Däremot tycker jag att man ska ställa hårda miljökrav på Förbifarten. Det finns massor av möjligheter att utveckla byggteknik och processer när man bygger Förbifarten. Därför har vi också lyft fram frågan om att bland annat engagera en miljörevisor i arbetet. Vi kommer också att bevaka förslag som finns om att Förbifarten ska bli en kollektivtrafikled.

Det finns massor av möjligheter för den som säger ja och tror på utvecklingen. Det gör vi i Centerpartiet. Däremot blir jag inte speciellt klok på hur miljövänsarnas resonerar. Vid närmare granskning visar det sig nämligen att det första beslutet om Förbifart Stockholm fattades av den förra regeringen och dess stödpartier. Förbifarten finns med i en proposition som heter *Utökade planeringsramar för väg- och järnvägsinvesteringar 2004–2015*. I propositionen kan man i början läsa att beslutet är utformat i ett samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de Gröna. I propositionen på sidan 30, under rubriken Nationella väginvesteringar, listas samtliga vägprojekt som man från den dåvarande majoriteten ville bygga. Listan toppas av Förbifart Stockholm.

Miljöpartiet var alltså med och fattade det första beslutet om Förbifart Stockholm. Nu står ni här och agerar på ett annat sätt. Hur vill ni att vi och de andra stockholmarna ska tolka det? Det känns betydligt mer genomskinligt än de kejsarens nya kläder som det talades om tidigare här i kväll.

Anförande nr 88

Å s a R o m s o n (mp): Med Centerpartiet här i salen kan man aldrig vara riktigt säker på vad som kommer fram. Nu är det modernitet och miljöbilar som gäller. Det är ändå ett nytt argument för Förbifarten, som finansborgarrådet också tog upp. Vi måste tydligen ha Förbifarten, för var ska annars alla de som köper miljöbilar åka någonstans? Det är ju ett strålande argument! Var ska alla som köper bilar i dag åka någonstans? Vi måste ge dem en väg. Självfallet tycker Centerpartiet det; det måste ju vara modernt och jättebra!

Men jag tror att du har missförstått någonting i skrivningarna om projektet, Per, när du säger att det är en förbifart. Alla andra pekar ju på att det är 7 procent av bilarna som inte ska till Stockholm, som min kollega sade. Det handlar i första hand om en exploatering av staden utanför. Vi ska bygga ut staden på ett ganska expansivt sätt med motorvägar; det är vad det handlar om. Jag tror faktiskt att vi skulle kunna ena oss, du och jag, om en riktigt modern Västerled. Det skulle vara en kollektivtrafikvästerled – en spårled och kanske en balkled. Men det kan inte vara en sexfilig motorväg. Det är inte modernt, och jag tror att Centern spårade snett här när ni satte er i Regeringskansliet.

Anförande nr 89

P e r A n k e r s j ö (c): Jag förstår inte det där talet om att väginvesteringar och infrastrukturinvesteringar ska stå emot kollektivtrafiken. Bussar går mig veterligen på vägar. Det är väl så man ska se på de nya vägarna; vi ska se till att få så mycket kollektivtrafik som möjligt på dem.

Inriktningen för Åsa Romson och Miljöpartiet är förstås att man ska försvåra för bilar. Man pratar om att nya vägar ger upphov till fler bilar. Det är klart att de gör det! Det kallas tillväxt och utveckling. Det kommer fler människor till regionen. I varje bil sitter ytterligare en människa som ska ta sig till jobbet. Jag håller med dig om att folk ska åka med kollektivtrafik i första hand. Det är självklart. Men det finns de som åker bil, bland annat för att kanske hinna hem till barn före läggsdags på kvällen. Jag tycker att vi ska tillåta det och understödja utvecklingen i riktning mot fler miljöbilar. Det är där vi ska arbeta.

Jag fick för övrigt fortfarande inget riktigt svar på varför ni har ändrat er om Förbifarten. Notera det!

Anförande nr 90

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Ända sedan jag flyttade till Skärholmen -79 har den här frågan engagerat mig mycket. Jag har följt frågan länge. Det har hetat Kungshattsleden och Västerleden. Ett av förslagen var att leda vägen via Slagsta och Ekerö för att man ska kunna komma förbi Stockholm. Man uppfattade det här som en flaskhals för dem som skulle fortsätta norröver i Sverige.

I dag handlar det om att öka flödet mellan norra och södra Stockholmsregionen. Det talas i ärendet om vikten av en konkurrenskraftig region. Det visar med all tydlighet vad det handlar om. Det är folk som åker kors och tvärs för att handla. I dagens läge,

när vi alla blir mer och mer medvetna om vikten av ett hållbart sätt att tänka i miljöfrågor, är Förbifarten ett mycket ålderdomligt sätt att lösa transporterna mellan norr och söder på.

Satsa i stället de 50 miljoner kronorna på kollektivtrafiken! Det finns mycket som är planerat och som inte har kommit i gång som i stället skulle behöva detta stöd för att tidigareläggas. En utbyggnad av spårbunden tvärförbindelse är ett mycket bra sätt att lösa en stor del av problemet då en avlastning sker av tunnelbanan för alla oss som bor längst ut och i dagsläget måste ta oss in till city för att sedan åka tillbaka, om än i en lite annan riktning.

Jag vill säga till Ulf Fridebäck att Skärholmen inte är långt utanför staden. Det är faktiskt en del av Stockholms stad. Det visar med all tydlighet att det här är ett felaktigt projekt. Om man vill leda trafiken utanför Stockholm måste man titta på hur vägarna ser ut längre söderut. Det här handlar bara om att se till att man kan ta sig från norr till söder i Stockholms stad. Det kan man lösa bra genom en bra kollektivtrafik.

Jag yrkar enligt Vänsterpartiets förslag avslag på förslaget.

Anförande nr 91

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Det är klart att Skärholmen ligger inom Stockholms stads gränser, Margareta. Det vet självfallet jag också. Vad jag menade när jag sade att Förbifarten går utanför staden var att den går utanför den centrala staden. Jag gjorde jämförelser med Essingeleden, som går mitt igenom staden i dag, kan man säga. Skärholmen ligger ju en bit ut. Sedan går Förbifarten under Ekerö och kommer ut i Grimstaskogarna. Det var det jag menade med att den ligger utanför Stockholms city. De utredningar som miljökontoret har gjort visar att luftföroreningarna inne i staden sparar 20–25 liv. Det är väl bra, Margareta?

Anförande nr 92

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Om man verkligen menar allvar med att det här ska vara ett alternativ måste man tänka helt annorlunda. Det här är inte ett sätt att lösa trafikproblemen. Proppen börjar i så fall redan där som vägarna ska gå in och avlasta genom att de går in i en tunnel redan i dag.

Anförande nr 93

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Äntligen fattas ett inriktningsbeslut i Stockholm som kan leda till en förbättring av den ohållbara trafiksituation som Stockholm och kommunerna i länet har drabbats av. Observeras bör att det inriktningsbeslut som vi fattar i kväll inte bara innefattar vägsatsningar utan även Citybanans utbyggnad. Det påverkar inte bara lokalt, utan också regional spårtrafik.

De flesta stockholmare och Mälardalsbor har för länge sedan tröttnat på den kaotiska trafiksituation som har rått under de senaste tio femton åren där Europatrafik ska trängas med regional och lokal trafik på en enda nord-sydlig förbindelse via

Essingebron. Jag tror att de flesta också kommer ihåg det som ett par talare redan har tagit upp här – det som hände under hösten 2005 när det 800 ton tunga lyftkransfartyget Lodbrok dammade in i bron mellan Stora och Lilla Essingen. Det blev hål i räckets. Brodelar rasade ned och det hela förorsakade en stor spricka i bron. Tala om sårbarhet! Det trafikkaos som följde de närmaste timmarna var ofattbart. Viss trafik kunde tack och lov försiktigt släppas på efter några timmar. Några körfält förblev dock avstängda under en längre tid av omfattande broreparationer. Det är ytterst sårbart för hela Stockholmsregionen att det endast finns en vägförbindelse i händelse av katastrof. Det är ofattbart.

Jag har länge trott att vi har haft med oss Socialdemokraterna hela vägen ut när det gäller finansieringen i de här viktiga framtidsfrågorna till Stockholm. Om jag har förstått er rätt står ni bakom de vägprojekt som ska byggas och i vilken ordning de ska byggas, men inte avseende finansieringen. Det kan vara ödesdigert att som parti i en storstad vara så emot att infrastrukturen nu äntligen kan få en lösning.

Jag har svårt att förstå att ni inte löper hela linan ut i frågan, om det inte beror på den framtidsflirt med Miljöpartiet som vi har läst om som gäller ett eventuellt gemensamt regeringsamarbete. Jag tror inte alls att s och mp i ett gemensamt regeringsalternativ skulle anslå medel för en statlig miljardsatsning för en förbifart. Miljöpartiet har ju tagit avstånd från Förbifarten i en debattartikel för inte så länge sedan. De vill att frågan avförs från dagordningen. Något alternativ med finansiering till det förslag som nu föreligger kommer alltså inte heller att finnas framöver, om jag förstår saken rätt.

Det är tur och glädjande att alla kommuner i regionen stöder inriktningsbeslutet. Jag bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 94

J a n V a l e s k o g (s): Det är rörande att höra att du tror att allting är klart och fixat med Cederschiöldsförslaget på drygt 100 miljarder. Jag skulle vilja säga att det är lång väg kvar att gå. Det förstår man bara genom det faktum att man bråkar i regeringen om huruvida man ska ha OPS-lösningar eller om det är anslagsfinansiering som ska gälla. Finansministern förespråkar ju det senare med viss tyngd. Vi får se vad propositionen kommer att innehålla, om den ens kommer i höst.

Om man ska ta till vara stockholmarnas intressen kan man, som jag sade förut, principiellt inte acceptera att Stockholm ska betala 75 procent av kostnaderna för en nationell väg som ju detta ändå är. Den är av nationellt intresse. Det tycker jag är ett stort misstag. Vi har haft 25-procentsprincipen sedan gammalt. Nu tar man dessutom alla trängselavgiftspengarna till detta trots att man sade att de skulle gå till kollektivtrafik också.

Upp till bevis! Men vi lär väl se om det blir så mycket till bevis i höst.

Anförande nr 95

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Visst finns det osäkerheter med det här. Det är vi medvetna om, och det står ju också i tjänsteutlåtandet. Men det

finns också en politisk viljeinriktning i detta som är viktig att peka på. Dessutom får vi väl säga att det bidrar till en tillväxt och en utveckling i regionen. Vi bidrar till en större rörlighet, och det ger i sin tur en bättre välfärd för hela regionen. Och det vill vi ha!

Anförande nr 96

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Det är intressant att höra den här debatten. Jag har hört den många gånger förr. Redan på 1960-talet visste man vad som händer i en region om man baserar en stor del av transporterna på bilismen och vägar långt ute i regionen. Det såg man redan då när man reste till USA. Det blir en enorm utspridning av allting. Det byggs stormarknader och villaområden. Ett kontor som i en tät stad blir fyra, fem eller sex våningar högt blir ute i regionen, där marken är billig, en våning plus jättelika parkeringar runt omkring. Så här ser det ut i alla amerikanska städer; det är bara att åka dit och titta!

En klok kulturgeograf visade på 1960-talet rent teoretiskt att om man tänker sig att en stad fördubblar sitt invånarantal så ökar ytförbrukningen med fem gånger om man följer den amerikanska utvecklingsmodellen, vilket var vad man pratade om på den tiden och tydligen i dag också.

Nej, jag tycker att vi ska lägga det där bakom oss. Vi ska slänga den gamla skriften *Bilstaden*, som man läste på Tekniska högskolan och som ligger i bakhjärnan hos många av dem som i dag tittar med förtjusning på den kommande Västerleden – eller Kungshattsleden som den hette när debatten startade.

I stället ska vi satsa på kollektivtrafik i ungefär samma sträckning som leden är tänkt. Jag har till exempel varit i Australien och sett ett alldeles utmärkt spårbussystem med en liten smal, dubbelspårig bana där bussarna kör. Det tar inte alls någon plats och bullrar dessutom väldigt lite. Sedan kan samma bussar köra på vanliga gator. Man behöver alltså inte bygga ut hela systemet färdigt innan det ger effekt. Man kan bygga en spårbusslinje mellan Skärholmen och Vällingby till exempel, och sedan använder man de vägar som finns. Då skulle vi verkligen kunna få en avlastning av biltrafiken.

Bussarna ska bestå av många och små enheter, ungefär som bilismen. Man lägger trafiken så att den går från ett centrum till ett annat. Det blir alltså en sammanhållen region med många centrum och stora orörda grönområden däremellan. Vi ska inte ha den där diffusa utspridningen, utan en rad med centrumbildningar. Mellan dessa centrum kan man då åka med sådana här snabba spårbussar, som i framtiden kan utvecklas till en automatbana av ungefär den typ som man i dag har i Köpenhamn och som fungerar väldigt bra.

Utred ett kollektivtrafikalternativ till Västerleden!

Anförande nr 97

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag blir lite nyfiken. Det låter i inläggen som om det bara är persontrafik som ska gå på de här vägarna. Jag skulle gärna vilja veta var

Miljöpartiet tänker göra av de lastbilar och den tunga trafik som i dag går på Essingeleden.

Anförande nr 98

E i e H e r l i t z (mp): Den kollektivtrafik jag talar om ska inte bara ta hand om det nytillkomna antalet resor. Det gäller även de gamla resor som i dag går med bil på Essingeleden. Vi kan alltså få en avlastning av bilar från Essingeleden så att nyttotransporter, lastbilar och sådana saker kommer fram i stället.

Jag anser att man med snabbast möjliga ”tänk” ska se till att få över så mycket som möjligt av långväga gods på järnvägen. Där kan det gå utan någon som helst miljöförstöring. Det är en viktig rikspolitisk angelägenhet, och jag har inte märkt att borgarna har satsat någonting på att utveckla järnvägen och föra över långtradarna till spår.

Anförande nr 99

P e r A n k e r s j ö (c): Jag tycker att det är inspirerande att höra Eie Herlitz prata. Jag tycker också att det är intressant med ny teknik i kollektivtrafiken – gärna spårbunden sådan.

Det förs en debatt om ifall man ska bygga städer europeiskt eller amerikanskt. Jag håller med om att den europeiska modellen, där man bygger en tät stad, är mycket trevligare. Men om man samtidigt vill ha tillväxt, utveckling och fler människor måste man rimligen också bygga på höjden. På den punkten brukar inte Miljöpartiet vara lika entusiastiska som vi i Centerpartiet. Men det kanske finns en ljusning som vi har att se framför oss på den punkten. Det vore trevligt.

Det vore intressant om någon av er från Miljöpartiet som är uppe under debatten här kunde förklara bevekelsegrunderna till att ni en gång röstade för Förbifart Stockholm. Det tycker jag skulle vara intressant att få höra er förklaring till.

Anförande nr 100

E i e H e r l i t z (mp): När det gäller att bygga på höjden kan man diskutera om det ska vara 5 eller 20 våningar. I varje fall ska man bygga en tät koncentrerad stad i framtiden och rädda så mycket grönområden som möjligt mellan centrumbildningarna. I en sådan struktur, som är miljöriktig, passar inte bilismen. Vi måste inse det. Det var Godlund som höll på med dessa utspridda bilstäder på 60-talet. Glöm det! Nu har vi en ny tid med klimatkris. Vi måste förbättra miljön och satsa på helt andra transportlösningar i framtiden än vi hittills har gjort.

Anförande nr 101

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande och fullmäktige! När hela världen oroar sig för klimatkatastrof bygger alliansen glatt motorvägar. Att satsa på Förbifarten – ordförande, fullmäktige och alla åhörare – är att sabotera klimatpolitiken och svika ansvaret för framtida generationer.

En sak som vi inte har diskuterat så mycket här i kväll är vilka konsekvenser Förbifarten får för naturen i Västerort. Förbifarten har fortfarande inte prövats enligt miljöbalken. Jag skulle vilja se ordentliga konsekvensbeskrivningar. Vad kommer att hända med Maltesholmsbadet, Kaananbadet, Grimstaskogen, Lovön och Järvafältet? Det handlar om hela Västerort. Många som bor på Järvafältet åker aldrig på semester, och de använder Kaananbadet och Maltesholmsbadet som sin semesterort. Att bada under en sexfilig motorväg är kanske inte riktigt lika attraktivt som baden är i dag.

Den fråga som jag skulle vilja lyfta fram här är de 50 miljonerna – finansieringen. Jag skulle vilja att ni i majoriteten ställer er här i talarstolen och talar om var de pengarna ska tas. Hur ska vi få fram pengarna? Är det från trängselavgifterna? Är det några andra pengar som skulle kunna användas till kollektivtrafiken som ni kommer att lägga på projektet? Det tycker jag att ni i dag, innan vi fattar det här beslutet, ska tala om för stockholmarna.

Anförande nr 102

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Jag kan inte låta bli att begära replik. Jag är bosatt i Bromma som är en del av Västerort. Vi ser dagligen ute hos oss att bilarna inte har någonstans att ta vägen på grund av att man har byggt ut med så många bostäder på Mälaröarna. Det blir köer på Brommaplan och så vidare. Man kör gladeligen genom våra bostadsområden. Det är konsekvensen av att Förbifarten inte byggs.

Det här är allvarligt. Man kör till och med mot förbudsskyltar. Vi har nyligen gjorda mätningar på 264 bilar per timme där det finns förbudsskyltar in i våra barnrika bostadsområden. Det är vad vi har i dag. Vi har väl förmodligen inte heller någon rätt till miljö i Bromma, gissar jag.

Anförande nr 103

B o r g a r r å d e t L i v h (v): Jag tycker att det är tråkigt att vi inte har en kollektivtrafik som gör att ni kan åka kollektivt i Bromma. Det tycker jag att vi borde använda resurser till.

Men jag tycker att det är minst lika olyckligt och tråkigt att alla de som använder Grimstaskogen, Maltesholmsbadet och Kaananbadet nu kommer att få sin semestermiljö och sin fritidsmiljö totalförstörd av en sexfilig motorväg. Det är ett lika stort miljöproblem.

Anförande nr 104

S t e l l a n H a m r i n (v): Herr ordförande! Jag tror att vi alla vet att levnadssättet i den industrialiserade världen, som vi tillhör, skapar många problem. Till de största problemen hör utsläppen av klimatgas till luften och utsläpp av kväve till haven. Problemen som det här skapar är förstörelse av Östersjön och Västkusten i form av övergödning och den accelererande klimatförändringen.

Även ni in den borgerliga majoriteten – åtminstone de i regeringen – har lovat att göra någonting åt det här. Man har bestämt att utsläppen av koldioxid ska ned med 30 procent. Utsläppen av kväve ska ned med 20 000 ton. Det här är jättebra; så långt är det gott och väl. Men när det gäller att vidta konkreta åtgärder blir det besvärligt. Naturvårdsverket och Miljömålsrådet har visat att det inte går att uppnå målen och förena det med en ökande bilism. Alla experter som har räknat på detta har klart uttryckt att det inte räcker med lite mer ökad rening här och där. Det krävs genomgående omställningar i vårt sätt att leva, och det måste ske ganska snart.

För både klimatgaser och kväve gäller att mycket kommer från trafiken. Utsläpp, också med ny teknik, och kommande prishöjningar på energi innebär att vägtrafiken måste minska. Den kommer också att minska, och den kan inte öka. Det är fullt möjligt att göra det här genom att se till att mer privattrafik och godstrafik förs över på järnvägen. Motorvägar runt stora städer skapar mer trafik, ökad energiutgång och mer utsläpp. Trafiken som ska runt Stockholm utgör ungefär 10 procent, som har sagts här. Övrig trafik belastar staden. Det är ingen förbifart; det är en infart.

Dessutom spelar det ingen roll vare sig för klimatet eller för Östersjön om utsläppen sker inne i staden eller utanför Stockholm. De hamnar i luften och havet i alla fall. Det är alltså struntprat att bygga motorvägar runt staden och påstå att vi ska nå klimatmålet och rädda Östersjön. Vi tycker att det är bedrövligt att även Socialdemokraterna stöder detta.

Stöd därför Vänsterns reservation! Använd pengarna till kollektivtrafik! Stigande energipriser kommer att göra att andra lösningar i alla fall inte kommer att bli möjliga. Jag här helt säker på att motorvägen runt Stockholm inte kommer att bli av. Verkligheten kommer att visa att andra lösningar är nödvändiga.

Anförande nr 105

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag är lite förvånad över den framtidspessimism som finns från oppositionens sida. I januari i år var 43 ½ procent av nybilsförsäljningen miljöbilar. Om man tittar på hur det såg ut för 14 år sedan i Sverige jämfört med i dag – det är ju 14 år framåt i tiden vi pratar om här – ser man att det då knappast fanns en enda katalysatorbil. Det har skett en fantastisk utveckling på detta område. Sedan 1970 har utsläppen från lastbilar och bussar minskat med 50 procent, och man räknar med att de kommer att minska med ytterligare 50 procent till 2020.

I dag har Kristina Axén Olin och jag varit och tittat på en ny elhybridsopbil som kommer att testas här i Stockholm. För några veckor sedan tog jag tillsammans med Fortum ett initiativ om hybridbilar och elbilar. Regeringen har också tagit ett initiativ tillsammans med Energimyndigheten. Det händer massor på detta område. Den här debatten, som utgår från dagens bilpark, känns med förlov sagt väldigt soffig.

Anförande nr 106

S t e l l a n H a m r i n (v): Det är jättebra att det här sker, och självfallet stöder vi det. Men det innebär inte att alla utsläpp försvinner, och det innebär inte att alla föroreningar kommer bort. All teknik har sina begränsningar. Oavsett detta kräver de dessutom ökande energiåtgång. Vi vet alla att det här baseras på ändliga energiresur-

ser. Vi tycker att det är helt befängt att satsa de resurser vi har på en ökad bilism när det finns så många, mycket bättre, alternativ som dessutom på sikt blir mycket billigare.

Anförande nr 107

Ulf Fridebäck (fp): Herr ordförande och Stellan Hamrin! Jag tror att vi alla i den här salen håller med dig om att klimatfrågan är en oerhört viktig fråga. Jag har inte hört någon säga emot dig på den punkten. Som du vet kommer regeringen här i höst att lägga fram en proposition i ärendet. Det kommer alltså skarpa förslag i den riktningen.

Samtidigt tror jag att du har läst ärendet dåligt. Det står i ärendet att Stockholms stads miljöförvaltning har gjort en miljöutredning. Där har man kunnat konstatera att man kan förvänta sig att spara 20–25 liv genom att dra Förbifarten utanför staden i och med att luftkvaliteten i Stockholms city blir mycket bättre. 20–25 liv – är inte det viktigt, Stellan Hamrin?

Anförande nr 108

Stellan Hamrin (v): Vi är naturligtvis överens om åtgärder ska vidtas mot problemet. Det gör vi genom att öka kollektivtrafiken.

Men det stora problemet med en motorväg – och det inser även ni – är att det skapar 90 procent ny trafik som ska in till staden och som inte alls ska förbi staden. Ifall ni hade byggt en motorväg runt staden som hade saknat infarter och haft massor med utfarter hade vi varit jättenöjda. Det hade avlastat staden och sett till att den trafik som ska runt staden hade kommit runt den och inte hamnat inne i staden. Nu hamnar den inne i staden, för ni vill ha avfarter på motorvägen.

Anförande nr 109

Jan Valeskog (s): Vi har liksom många andra uppfattningen att man ska använda ekonomiska styrmedel för att begränsa fordonstrafiken, som är miljöbelastande. Men när det gäller framtiden är vi teknikoptimister. Med nya bränslen och nya motorer kommer naturligtvis bilflottan, och förhoppningsvis inte minst lastbilstrafiken, med nya avgifter och annat att se annorlunda ut och vara betydligt mindre miljöbelastande än i dag.

Jag tycker att man allmänt sett gör ett misstag när man stirrar sig blind på dagens situation. Vi måste se till hur situationen är om 20–30 år, för det är det vi planerar för. Hur ser befolkningen ut? Hur stor är den? Vilka ekonomiska aktiviteter och hur många företag kommer att finnas? Vi kan inte titta på dagens situation, utan vi måste se på framtidens situation. Då måste vi ha en infrastruktur som är anpassad till den.

Anförande nr 110

Stellan Hamrin (v): Alla utredningar som har gjorts visar att när man gör den här typen av vägar kommer trafiken att öka. I bästa fall håller man utsläppen på en konstant nivå genom att man vidtar bättre reningsåtgärder.

Men det grundläggande problemet är egentligen inte det här, utan bristen på energi. Även dina fordon, med rena motorer, kommer att kräva energi för att kunna köra runt staden. Det är ett fullständigt onödigt användande av energi när det finns mycket bättre sätt att använda den på. Energin kommer att ta slut när det gäller alla våra ändliga resurser. Det innebär starka prishöjningar, och det gör hela det här projektet helt meningslöst.

Anförande nr 111

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag känner som vanligt stor respekt och sympati för Eie Herlitz brandtal för den europeiska staden. Självfallet är man i städerna i Europa mer miljövänlig än man är om man bor på landet, det vill säga att den genomsnittliga stockholmarens utsläpp av till exempel koldioxid är mindre än genomsnittet i Sverige. Det beror på att tätheten gör det möjligt att i stor utsträckning utnyttja kollektivtrafik. Vi ska vara rädda om den utvecklingen, precis som Eie säger i sitt anförande.

Men vi måste också våga göra både–och. Stockholm har vuxit extremt mycket sedan vi senast byggde en riktigt stor trafikled runt Stockholm, nämligen Essingeleden. Jag tillhör dem som tror att det är omöjligt att minska biltrafiken genom att tro att bara för att folk får köa på de motorvägar som finns kommer människor att välja andra trafikslag. Så fungerar det inte i praktiken. Essingeleden är i dag under stora delar av dygnet i praktiken en parkeringsplats. Jag är helt övertygad om att vi behöver Förbifarten för att lösa det problemet.

Lite senare i kväll ska vi fatta beslut om Citytunneln. Det visar att vi måste våga göra både–och. Vi måste fortsätta den europeiska stadens utveckling som i stor utsträckning bygger på att många människor åker kollektivt. Men vi måste också se till att de trafikleder som finns och som fungerar inte tillåts förvandlas till parkeringsplatser med stillastående fordon. Därför är det så viktigt att våga satsa och våga göra både–och.

Ingen skulle vara gladare än jag om vi kunde öka kollektivtrafikresandet ytterligare i Stockholmsregionen. Men jag tror att man gör det genom att bygga ut kollektivtrafiken, till exempel järnvägen, så att det blir lättare att åka pendeltåg. Det ska inte vara lika mycket förseningar och så vidare som i dag. Man måste se till att tunnelbanan fungerar bra.

Men man kan inte tro att man genom förbud, jättelånga köer och ytterligare avgifter får människor att avstå från bilen. Så enkelt är det inte, och det visar också all erfarenhet.

Anförande nr 112

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jag måste ställa en fråga. Det talas om Essingeleden som en lång parkeringsplats. Det är precis vad man har sagt i London när man har byggt nya trafikleder. Där skämtar man och pratar om världens längsta parkeringsplats på sin sjätte ringled. Nu har man kommit fram till att man nog inte ska bygga fler ringleder. Det är inte lösningen på Londons problem. Hur kommer ni att göra här

i Stockholm när Förbifarten är full? Kommer ni då att uppfinna den yttre Förbifarten, eller vad kommer ni att göra sedan?

Anförande nr 113

Borgarrådet E d h o l m (fp): Som jag försökte säga måste vi våga göra både–och. Vi måste både bygga ut kollektivtrafiken och vägnätet, och vi måste göra det samtidigt för att människor ska kunna fortsätta att flytta hit och bo och leva i den här regionen. Vi bor ju här, och vi tycker att andra människor runt om i landet och från andra länder också ska kunna göra det.

Skillnaden mellan London och Stockholm är rätt väsentlig, får man möjligen tillägga. London har fler invånare än vad hela Sverige har. Jag tror möjligen att om vi skulle kunna få till stånd Västerleden nu och senare också kanske en komplett ringled runt Stockholm så kommer det att dröja rätt länge innan vi behöver bygga någonting mer av den kalibern. Men naturligtvis måste vi fortsätta att göra satsningar i det vägnät vi redan har och ytterligare kollektivtrafiksatsningar.

Anförande nr 114

M a r g a r e t a C e d e r f e l t (m): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är en härlig stad. Vi är många som har valt att flytta hit. Det föds också många barn i Stockholm. Det finns ingenting som tyder på att tillväxten i Stockholm kommer att avmattas. Stockholm är en vacker stad – Nordens Venedig. Men det finns en hel del baksidor, däribland trafiken.

Ni som pratar lite diffust om Stockholms innerstad och trafiken – jag vill hälsa er välkomna till Stockholms sydvästra förorter, där jag bor. Köerna ringlar långa, inte bara på motorvägen utan också i bostadsområdena. Jag ser framför mig en möjlighet för Stockholm att få en ringled runt staden precis på samma sätt som andra städer i Sverige har, även lilla Gävle. Det gäller också min gamla hemstad Malmö. Jag ser också en vision framför mig där det är möjligt för bilar, det enskilda fordonet, och kollektivtrafiken att färdas på ringen runt Stockholm.

Jag kan inte heller låta bli att fundera när oppositionen, speciellt Vänsterpartiet och Miljöpartiet, pratar så varmt för att bilen ska avvecklas och inte finnas längre i framtiden. Kan det hända att det hänger ihop med att bilen står för individualism – det egna transportmedlet?

Precis som borgarrådet Ulla Hamilton har sagt här är det mycket som är på gång. Det kommer att finnas andra alternativ till driftsformer, däribland solenergi. Om inte annat kan jag säga att det finns seminarier i riksdagen som behandlar detta nu. Jag har för tillfället också ett uppdrag i riksdagen. Jag har varit ledamot i trafikutskottet under ett och ett halvt års tid. Jag måste säga att här skiljer sig Stockholm återigen från det övriga landet. När vi från trafikutskottet gör besök i övriga landet uppvaktar eniga politiska partier, näringsliv och intresseorganisationer utskottet och talar om att det behövs satsningar på infrastruktur. Vi måste ha fler vägar, säger de. Snälla – bygg! Prioritera oss! Vi är själva beredda att bistå med x antal kronor eller x procent i finansiering! Så säger de.

Men här i Stockholm handlar inte debatten om detta. Här säger man i stället: Bygg inte! Stopp – ingen mer satsning och ingen mer framtid.

Med detta vill jag säga att regeringen, som det har antytts här, absolut arbetar seriöst. Jag tycker att det visas av satsningen på en speciell förhandlingsman, Carl Cederschiöld, av att finansieringsfrågan ska vara löst och av att det kommer en större proposition om infrastrukturen i höst. I detta sammanhang kommer det beslut som fattas här i kommunfullmäktige i kväll att vara mycket värdefullt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 115

Å s a R o m s o n (mp): Du säger att du tänker att bilarna ska flöda fritt i västerort. Nu står de och köar. Sedan säger du att den stora lösningen är att man bygger Förbifart Stockholm. Det måste även ha passerat ditt öga i trafikutskottet att många erfarenheter tyder på att nya vägar korkar igen ganska snabbt och genererar mer ny trafik än tidigare.

Det finns säkert många som tyckte att det var väldigt skönt med Södra länken, och det är en kvalitetsmässigt bra väg. Men den har inte uppfyllt det krav på ökad tillgänglighet som man hade satt upp. Det har inte heller följts upp eftersom Vägverket och därmed även regeringen har varit ganska ointresserade av den typen av måluppfyllnader. Hur skulle förbifarten uppfylla tillgänglighetsmålet att bilarna hela tiden ska flöda? Finns det inte, precis som med Södra länken, god erfarenhet som pekar på att det inte alls är säkert? Det kanske finns en helt annan politisk reform som är bättre då, till exempel trängselavgifter. Det kan man ju testa. Vi kan börja med att testa det på Essingeleden så får vi se om det funkar lika bra där som det har gjort i övriga staden.

Anförande nr 116

M a r g a r e t a C e d e r f e l t (m): Herr ordförande! Åsa Romson sade nyss att det inte har gjorts några uppföljningar, och i nästa andetag säger hon att alla erfarenheter visar olika saker. Det skulle inte vara helt fel med lite nyanser där. Förbifart Stockholm och en ring kommer att bidra till att lösa upp de knutar som finns i trafiken genom att öka framkomligheten, minska köerna, korta avstånden och göra det möjligt för trafik att ta sig runt Stockholm i stället för att köra igenom Stockholm. Det kommer att öppna för nya arbetsmarknader, underlätta för människor att skaffa sig en bostad till ett rimligt pris med mera. Det finns väldigt många fördelar med en ringled runt Stockholm där Förbifart Stockholm ingår som ett led.

Anförande nr 117

Borgarrådet L i v h (v): Jag begärda replik för att besvara Margaretas något mystiska påståenden om att vi var emot bilismen på grund av att vi är emot individualismen. Jag vill bara säga att det beror på vilka individer det är som sitter i de här bilarna och vilka individer det är som åker kollektivt. Jag tycker att man kanske ska ägna det en tanke. Det är nämligen så att de som åker kollektivt är

kvinnor och lågavlönade. Det är därför som vi vill satsa på kollektivtrafiken framför bilismen.

Anförande nr 118

M a r g a r e t a C e d e r f e l t (m): Ordförande! Ann-Margarethe Livhs replik gjorde mig något konfunderad. Behöver inte också kollektivtrafiken färdas på vägar? Eller talar vi om andra transportmedel? Kvinnor åker kollektivtrafik. Kvinnor kör också bil. Jag vill lägga till en sak, nämligen att många kvinnor prioriterar att använda bil för att kunna lämna och hämta på dagis, för att kunna handla och ta sig fram i trafiken. Varför ska vi inte bygga en led runt Stockholm? Ge mig ytterligare argument! Ann-Margarethe Livh har inte lyckats övertyga mig.

Anförande nr 119

L a r s S v ä r d (m): Ordförande, ledamöter, åhörare! Bra kommunikationer ger människor och företag större möjligheter att leva ett bra liv i en god miljö. Vi vill att alla delar ska fungera så att järnväg, väg, hamn, flyg och IT tillsammans ger möjligheter och frihet.

Det var ett citat från ett annat partis hemsida än det parti jag representerar. Det var inte heller något citat från något av de andra partierna inom alliansen. Men jag kan likväl instämma i budskapet. En väl fungerande storstad behöver ett fungerande flyg, vilket vi säkerställt under de närmaste 30 åren för Stockholms del i den här salen för inte så länge sedan. En väl fungerande storstad behöver en järnväg som motsvarar behovet. Citybanan är en pusselbit för att nå dit. En väl fungerande storstad behöver en konkurrensmässig hamnverksamhet. Även i den frågan finns det hopp. Jag tänker på Norvik. En väl fungerande storstad behöver en fungerande IT-struktur. Genom Stokab byggs ett operatörsoberoende fibernät som ger förutsättningar för ett IT-Stockholm i världsklass. En väl fungerande storstad behöver fungerande kollektivtrafik. I dagsläget ökar resandet med kollektiva färdmedel i Stockholm. Resandet är all time high, och sju av tio ger SL högsta eller nästa högsta betyg i den senaste undersökningen. En väl fungerande storstad behöver även vägar motsvarande trafikbehovet. Därför är det glädjande att vi i dag kan fatta ett beslut som kan påskynda tillkomsten av det angelägna projektet Förbifart Stockholm.

Förbifart Stockholm leder till att regionens konkurrenskraft ökar. Förbifart Stockholm leder till ökad frihet och större möjligheter för oss som bor eller besöker regionen. Förbifart Stockholm leder till en mindre sårbar stad. Att Stockholm är sårbart finns flera exempel på. I Metro i februari 2008 stod det: Essingeleden kan haverera. Kristina Axén Olin inledde här i dag med att referera till den 14 oktober 2005 när Essingeleden rammades av Lodbok. Konsekvensen blev oändliga köer.

Jag undrar i mitt stilla sinne om Vänstern och Miljöpartiet haft samma uppfattning i den här debatten om Lodbok hade haft ett par knops högre hastighet när den rammade Essingeleden. Personligen tror jag att Förbifart Stockholm redan hade varit beslutad om skadorna hade blivit större än vad de faktiskt blev.

Avslutningsvis vill jag, precis som jag började, citera en annan del av samma partis hemsida. Förbifart Stockholm är bra. Det är Förbifart Stockholm som bör byggas.

Dagens inriktningsbeslut är viktigt då det påskyndar tillkomsten av Förbifart Stockholm. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 120

Stellan Hamrin (v): Jag skulle vilja tillägga att en väl fungerande storstad också måste anpassa sig till verkligheten. Vi ska ha klimatförhandlingar som ska ledas av Sveriges regering Köpenhamn. I dag förbrukar i-länderna ungefär tio gånger så mycket energi och släpper ut tio gånger så mycket klimatgaser och annat som vad u-länderna gör. I de här förhandlingarna ska vi hitta en gemensam lösning på världens problem. De som tror att vi kan fortsätta med ökad energiförbrukning och i allra bästa fall oförändrade utsläpp kommer ganska snart att finna att de har trott alldeles fel. En sådan värld kommer inte att finnas i framtiden. Vi måste också anpassa oss till de krav som ställs av alla de människor i u-länderna som också vill ha en ökad levnadsstandard. Det kommer att ske genom att vi måste sänka den som vi har. Någon annan lösning energimässigt är helt enkelt inte möjlig.

Anförande nr 121

Borgarrådet Samuelsen (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är självklart att Stockholm ska ligga i framkant när det gäller kollektivsatsningar. Jag skulle själv gärna se att vi byggde mer spårtrafik ovan jord. Det skulle vara väldigt spännande om vi vågade satsa på sådana saker. Stockholmarna är redan i dag väldigt duktiga på att åka kollektivt. Det sägs att var sjunde stockholmare använder kollektivtrafiken.

Det ärende som vi i dag ska fatta beslut om är inte bara ett finansieringsärende, utan det är en förutsättning för att klara ett växande Stockholm. Det handlar inte bara om staden Stockholm som ska växa, utan en förbifart kan binda samman regionen och skapar förutsättningar för en förbifart för långdistanstrafiken. Alldeles för många år har gått till spillo. Vi borde för länge sedan ha planerat för en infrastruktur som klarar trafiksituationen, inte minst när det gäller Essingeleden som byggdes för 40 år sedan och som redan nått sitt kapacitetstak.

Bilarna ska inte behöva ta vägen genom stadskärnan utan ledas utanför. Nyligen slutfördes Stockholmsförhandlingarna, och där prioriteras Förbifart Stockholm som det enskilt viktigaste vägprojektet i Stockholm. Den process som gått under namnet En bättre sats, med representanter från kommuner, trafikhuvudmän, länsstyrelser och regionförbund i fem län kring Mälaren, lyfter också fram förbifarten som det enskilt största projektet fram till 2025. Men man måste också komma ihåg att i Cederschiöldspaket ligger också nästan lika stora förslag på kollektivsatsningar.

Tillsammans med Citybanan är Förbifart Stockholm en viktig investering för att klara det växande Stockholm och skapa en konkurrenskraftig stad. Jag tror inte att det är bilen som ska bort. Den ska teknikutvecklas och vara miljövänlig. Bilen ger frihet och fyller ett viktigt behov, inte minst för många föräldrar som ändå har svårt att få livspusslet att gå ihop.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 122

Å s a R o m s o n (mp): Det hade varit trevligt att höra finansborgarrådet lägga ut texten lite mer i det här projektet. Det är lite anmärkningsvärt att vi har ett ärende om att finansiera en arbetsplan hos Vägverket, ett stort statliga verk som med förlov sagt faktiskt har ganska stora resurser. De har ännu inte begärt någon tillåtlighetsprövning av det här projektet, så det ligger fortfarande väldigt långt fram i planeringen.

Det var någon som sade att det är en viktig politisk vilja att man lägger upp pengar på bordet och att vi fattar beslut och visar att vi minsann vill att det görs en arbetsplan. Jag hade heller sett att man visat samma politiska vilja när det gäller tvärbana till Kista eller något liknande. Hade vi kunnat visa lite politisk vilja med den här sprängkraften i ett sådant projekt hade vi nog haft en betydligt större majoritet i den här salen. Men vi har förstått att det är väldigt selektivt när det handlar om politisk vilja från den sittande majoriteten.

När de gamla betongpartierna nu vill klä sitt gamla projekt i nya gröna kläder tar fram miljöbilen som den stora räddaren. Det gäller inte minst från Centerpartiets håll. Den här vägen har ett skamfilat miljörykte som man på något sätt måste rädda hem. Det är inte så konstigt. Miljöproblemen med det här projektet är ju stora. Det räcker till och med att läsa de offentliga dokumenten för att inse det. Läser man dessutom en del bakom det och en hel del av de konsultrapporter som finns framträder en ganska problematisk resa, inte minst när det gäller miljöskyddsnormerna kring Lovön och Mälardalen, och även när det gäller klimatutsläppen.

Det går inte att förneka att detta kommer att ha stor påverkan på klimatutsläppen från Stockholmsregionen. Vi får inte höra någonting från majoriteten om hur man ska lösa det här utom miljöbilarna. Det framstår som om bilarna i framtiden inte kommer att släppa ut någon koldioxid alls, inte ens när man, som Stellan Hamrin tar upp, tittar på vilken energiomslutning det här handlar om. Vilken energi ska varje enskild stockholmare med en eller två bilar i varje hushåll i framtiden, som ni planerar för ska åka där, ska använda sig av. Det här är inte rimligt i dag med den kunskap vi har om klimatfrågan.

Både–och, säger Lotta Edholm och påskiner att det är något särimnerskt outtömligt horn av pengar som finns så att man kan bygga både amerikanskt och europeiskt. Vi ska både glesa ut staden så att alla ska ha så många bilar att man kan komma in till staden men fortfarande inte kan kollektivtrafikförsörja den och lägga ned pengar på kollektivtrafikförsörjning. Jag blev mest fundersam över detta både–och i den här meningen.

Moderaterna däremot återupprepar hela tiden sårbarheten med Essingeleden. Det var en råtta som stängde av stambanan mitt i Stockholm häromkvällen. Under de här åren har det varit otaliga grova stopp under långa tider i pendeltågstrafiken. Jag är säker på att det är fler stockholmare som har berörts av de pendeltågsstoppen än av Essingeledsstoppet. Det förringar inte att det är svårt när man stänger av Essingeleden en sådan lång tid, men det gör det lite proportionerligt. Ni har tagit upp Lodbroksolyckan tre gånger och inte en enda gång sagt någonting om pendeltågsspåren. Jag tycker att det är obalanserat, och jag tycker att den här debatten börjar bli obalanserad.

Jag yrkar fortfarande bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

P e r A n k e r s j ö (c): Jag ska vara tydlig. All biltrafik påverkar miljön. Men samtidigt kan man inte vara annat än förundrad över den otroligt positiva resa som bilismen har gjort sedan 1995 när bland annat ni och vi var med och kämpade mot den dåvarande Västerleden. Det har hänt otroligt mycket. Det har varit en enorm utveckling på det här området. Det kommer att ta ett bra tag innan den här vägen är färdigbyggd. Jag känner framtidshopp om att när den är färdigbyggd kommer vi att ha en ännu mer miljövänlig bilism i Stockholm. Jag vågar tro på den utvecklingen. Vi har också en regering som arbetar varje dag för att den utvecklingen ska skyndas på. Det är därför jag med gott förtroende kan säga att jag tycker att vi ska bygga den här leden. Stockholms tillväxt och utveckling behöver den. Man måste ta sig fram någonstans. Även bussar måste, som sagt, ta sig fram. Bussar går inte genom skogen, utan de går på asfalt.

Jag noterar återigen att Miljöpartiet missar chansen att tala om varför de röstade för förbifarten i riksdagen 2004.

Anförande nr 124

Å s a R o m s o n (mp): Per Ankersjö pratar om den positiva resa som bilismen har gjort sedan 1995. Jag vill påminna om den negativa resa som massbilismen har gjort när det gäller inverkan på städer sedan 1900 kallt. Det är en något mer greppbar historisk beskrivning. Vi har sett allvarliga problem, inte minst med luftföroreningar men också när det gäller utrymme och hur man har behandlat stadsbilden. De nya miljöbilarna gör inte att man kommer att trängas mer mellan husen på Sveavägen eller Hornsgatan. Det är fortfarande samma tänk. Den positiva resa vi skulle kunna göra när det gäller bilismen i städer är bilismen görs transporteffektiv, det vill säga går som kollektivtrafik på spår. Det vore skönt om vi hade ett Centerparti som stod för det.

Anförande nr 125

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Åsa Romson klagar över att vi inte har nämnt någonting om den rätta som stoppade kollektivtrafiken. Jag blev också väldigt oroad över det. Jag tror att du vet att om vi blir färdiga med det här ärendet om förbifarten i kväll, vilket jag hoppas, har vi två ärenden i kväll om Citybanan som bland annat skulle lösa en del av problemen med kollektivtrafikens sårbarhet och vad som händer med pendeltågen om en rätta gör så att det blir strömlöst.

Du kritiserar att vi är flera som har nämnt Lodbroks påkörning. Hade Lodbrok åkt två meter mer åt höger hade det varit en fullständig katastrof. Man kan undra hur många människor som hade överlevt om Essingeleden hade ramlat ned i sjön.

Dessutom har du inte heller kommenterat den enorma katastrof det skulle vara för de tunga transporterna som i dag går på Essingeleden. Var skulle ni i Miljöpartiet ha haft de tunga transporterna om inte Essingeleden fanns? Tala om var de ska åka då!

Ska de åka genom staden? Eller tror du att vi bara kan glömma bort att de finns? Ska de åka tunnelbana eller cykla? Hur ska vi då göra?

Det hade varit en fullständig katastrof, och det tror jag att du vet om. Du får gärna svara på var bilarna och godstrafiken ska gå om inte Essingeleden fanns.

Anförande nr 126

Å s a R o m s o n (mp): Det är lätt att stå här och säga att målsättningen och anledningen till det här ärendet är att vi måste säkerställa framkomligheten på Essingeleden, Kristina Axén Olin, eftersom det är så viktigt. Om det är målet, Kristina Axén Olin, har jag två mycket billigare lösningar på det. En är snabb och billig, och en är lite mer långsiktig. Den snabba och billiga heter trängselavgifter. Vi vet erfarenhetsmässigt att det går snabbt att införa om den politiska viljan finns. Det är väldigt effektivt för att öka framkomligheten. Det är en skam att vi inte har fått det på Essingeleden, men tanke på hur många bostadsområden som ligger i närheten av de vägarna. Det är en skam att den sittande majoriteten inte överväger och trycker på regeringen att införa en trängselavgift på Essingeleden så att vi får en framkomlighet på den vägen.

Den lite mer långsiktiga lösningen för att få ordning på Essingeleden och inte göra den så sårbar skulle naturligtvis vara att gräva ned den. Det är en variant. Det kostar lite mer pengar, men det hade verkligen utgjort ett trafikinvesteringsincitament i den här staden och förbättrat för stockholmarna i mycket större utsträckning än vad det här förslaget med Förbifart Stockholm gör.

Anförande nr 127

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Om det verkligen fanns en vilja skulle man väl satsa på kollektivtrafiken först för att se om den verkligen klarar av att svälja det behov som finns i staden. Nu väljer man i stället att satsa på en västerled i första hand. Jag tycker att det är mycket anmärkningsvärt.

Vi vet att även den här förbifarten kanske bli avgiftsbelagd. Kommer verkligen du Lars Svärd tillsammans med Margareta Cederfelt att åka tillbaka till Skärholmen för att betala en avgift och sedan åka in till staden? Det undrar jag.

Det nationella flödet när det gäller genomfartstrafiken är mycket litet. Ca 200 av ca 400 000 passagerare per vardagsmedelsdygn är nationella passagerare. Ni pratar också om att man ska kunna ha bussar i de här tunnarna och att ni också tänker på kollektivtrafiken. Men det måste finnas andra lösningar, till exempel spårbunden trafik, där man tittar på olika alternativ för att komma vidare från söderort till norrort. Jag tror att det är precis likadant när det gäller ekeröborna. Kommer de verkligen att sluta att åka via Bromma? Det tror jag inte. Den enklaste vägen är oftast den snabbaste vägen för en bilist.

Det finns många alternativ att titta på när det gäller förbifarten. Att bygga denna dyra tunnel är inget alternativ. De boende ute i landet har helt andra bekymmer när det gäller trafik och vägar. Det går bussar några gånger om dagen. De ska naturligtvis ha hjälp med både vägar och kollektivtrafik ute i landet.

Anförande nr 128

M a r g a r e t a C e d e r f e l t (m): Herr ordförande! Ann-Margarethe Livh säger att det finns andra problem i övriga landet. Där finns ingen kollektivtrafik, och därför behövs det någonting annat. Här i Stockholm finns det kollektivtrafik, men det finns också ett behov av vägar. Jag har ännu inte hört någon kommentar till huruvida lastbilar och kollektivtrafik också behöver vägar att köra på. Eller är det så att allting måste passera via innerstaden? Jag vill gärna ha en kommentar till detta.

Anförande nr 129

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Om privatbilismen försvinner från staden ökar också möjligheten för lastbilarna att komma snabbare fram. Man ska också betänka hur många bilar som innerstaden och närförorterna klarar av. Ni pratar om en växande stad. Då blir gatorna att parkera på fler, och parkeringshusen blir fler. Det finns en logik i det här som inte stämmer. Vi måste verkligen se till att människor kan komma till arbetet på ett bra och effektivt sätt. Man ska inte leta parkeringsplatser runt om i staden därför att vi har ökat biltrafiken in till staden. Jobba på de rätta alternativen som ökar möjligheterna för människor att komma in till staden och förbi staden på ett effektivt sätt!

Anförande nr 130

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här är ett eländesprojekt där vår stads, våra medborgares, skattemedel ska användas för att skynda på ett miljövidrigt, omodernt och föråldrat projekt. De negativa effekterna är omfattande. Vi har till exempel Grimsta naturreservat. Det är ett av de tystade naturområdena vi har i staden. Det här kommer givetvis att förstöras genom en sexfilig motorväg på en bro över vatten som ju leder bullret vidare. Det kommer alltså att förstöra genom bullerspridning i naturreservatet. Vi har världsarvet Drottningholm, en stolthet och en turistmagnet, som är starkt hotat av förbifarten. Det är helt uppenbart att förbifarten totalt står i strid med alla målsättningar när det gäller klimatfrågan. Det ser man i Miljömålsrådets senaste utredning.

Vi har också en målsättning att bygga den täta staden. Det här leder till en utglesning, så kallad *urban sprawl*. Det blir en led för bilburet boende. Det kommer troligen att leda till radhus och villor, glesa mattor av bebyggelse kring den här motorleden.

Ni har kanske sett den trevliga tv-reklamen för ekologiska mjölkprodukter med glada kossor och glada barn. Såvitt jag har förstått ligger den här gården i vägen för motorleden. Den ska bort.

Varför måste vi upprepa misstagen från andra storstäder där de har byggt ringleder som har blivit parkeringsplatser. Jag tycker att ni måste försöka tänka mer modernt.

Vid den första remissrundan sade länsstyrelsen att förbifarten med den föreslagna placeringen stod i strid med miljöbalk, lagstiftning och riksintresse. Heder åt den landshövdingen som förstod länsstyrelsens roll. Sedan blev det byta på posten till en moderat, och plötsligt bytte man fot. Det är mycket intressant.

Samhällsekoniskt är projektet ingen hit. Sikas utredning har med tydlighet ifrågasatt både förfarandet i prövningen och de ekonomiska aspekterna. Nu beräknas leden kosta 25 miljarder. Tyvärr är troligen även denna summa en glädjekalkyl. Vet ni att varje meter av leden kommer att kosta 1,2 miljoner som det ser ut nu? Vad kan vi inte för med de pengarna när det gäller kollektivtrafik. Vi skulle kunna bygga ut spårbunden trafik och kollektivtrafik på vatten. Färjor skulle kunna transportera utan att behöva någon bro. Man har ju hela tiden talat om att transporterna behöver den här leden. Gör någonting vettig med pengarna! Var lite moderna, framåtsyftande och hållbara! Använd pengarna på rätt sätt!

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Ordningsfråga

Anförande nr 131

Borgarrådet L i v h (v): Vi ansluter oss till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 132

Å s a R o m s o n (m): Vi vill votera på var och en av att-satserna när det gäller att-sats 1 och att-sats 3 och inte slå ihop dem i klump.

§ 17 Tilläggsavtal nr 1 till genomförandeavtal för Citybanan mellan svenska staten genom Banverket, Stockholms läns landsting och exploateringsnämnden (utl. 2008:39)

Anförande nr 133

M a r i a H a n n ä s (v): Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 134

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

§ 18 Citybanan – tillägg till detaljplaner, från Fatbursparken till Tomtebodan, TDp 2007-36070-54 (utl. 2008:40)

Anförande nr 135

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är med glädje som vi kan konstatera att Drottninggattunneln har kunnat tas bort ur planeringen och att vi slipper det elände kring Odenplan som det skulle innebära. Det är väldigt skönt.

Vi vill peka på några saker när det gäller Odenplans utformning. Vi tycker att det är viktigt att peka på det vackra väderskyddet i betong, måsvingarna. Vi skulle faktiskt vilja se att man gör något slags fortsättning på eller bevarar i strukturen. Om man måste ta ned de här stora rumsbildande träden vill vi att man återplanterar stora träd för att skapa det lummiga parkrummet på delar av Odenplan så att det inte bara blir en steril stenöken.

En sak som vi tycker är väldigt viktig att betona är att man ska kunna koppla samman Södra station med Slussen med något slags skyttelbana för att åstadkomma en funktionell, gemensam station. Den idén för inte tappas bort. Vi har fått lite luddiga svar i stadsbyggnadsnämnden huruvida Banverket vill och kan göra det. Det är någonting som jag vill lyfta fram här i fullmäktige. Miljöpartiet vill verkligen lyfta fram den här frågan så att vi kan knyta ihop Södra station med Slussen. Det är en god idé.

I övrigt har vi bara ett särskilt uttalande och stöder kommunstyrelsens utlåtande.

Anförande nr 136

M a r i a H a n n ä s (v): Citybanan är ett framtidsprojekt för att äntligen förbättra spårkapaciteten i staden. Vi har pratat om den så kallade getingmidjan väldigt länge. Den kommer inte längre att vara en propp i den kollektiva trafiken. Det blir smidigare förbindelser, enklare byten, bättre turtäthet och inte längre någon risk att trilla ned från perrongen när man står och väntar på tåget till Bålsta.

Men de nya stationerna, Klara som jag tycker att den ska heta och Odenplan, måste kunna ta emot cyklar. Det tycker vi är jätteviktigt. I dag kan man ta med sig cykel. Nu motsätter sig Banverket och SL det. De vill inte att man ska kunna göra det på de här stationerna. Man menar att det utgör en säkerhetsrisk. Det säger vi nej till. Vi vill att man ska kunna ta cykeln över innerstaden och norrut med pendeltåg. Vi menar att cykelfrågan måste tas med i planeringen av de här stationerna, till exempel genom att man har direkthissar rakt ned för barnvagnar, funktionshindrade och cyklar. Man kan jämföra med pendeln i Köpenhamn. Där fungerar det alldeles utmärkt.

Det finns också en stark oro för situationen runt Observatorielunden. Det kommer att bli jättestora problem, men vi menar att det är viktigt att göra det absolut bästa så att det blir så bra som möjligt för de personer som bor runt omkring där, för barn och vuxna som bor i området. Det kommer att bli jättesvårt, men det är jätteviktigt.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

§ 19 Detaljplaner avseende nya lägen för avluftstorn för Norra Länken vid Rytтарstadion och Frescati (del av Norra Djurgården 1:1) i stadsdelen Norra Djurgården, Dp 2006-01594-54, 2006-21946-54 (utl. 2008:41)

Anförande nr 137

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, övriga ledamöter och åhörare! Vår syn på denna norra länk torde vara allmänt känd, så jag går inte djupare in på den här och nu. Om den här länken ändå måste byggas vill vi visa på behovet av rening i de här avluftningstornen. Vi ger den borgerliga sidan en möjlighet att leva upp till den miljöteknik som man påstår att man håller på att utveckla. Detta är ett alldeles utmärkt tillfälle att se till att det finns till exempel partikelrening i de här avluftningstornen eller vad nu tekniken kan ge. Det finns också en del oroande rapporter om luftkvaliteten nere i Södra länken som man kan ta avstamp ifrån rörande åtgärder.

Sedan skulle vi också gärna se att de här tornen inte placeras på naturmark utan placeras intill den bensinstation som finns på kartan i ärendet.

Jag yrkar därför i enligt med Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 138

M a r i a H a n n ä s (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här handlar om nya lägen för avluftstorn. Det är vid Rytтарstadion och Frescati. Det är meningen att projekt Norra länken ska avlasta biltrafiken i innerstaden. Vitsen är att man ska minska bullernivåerna och ge en bättre luftsituation för de boende. Därför har vi varit med på Norra länken när det beslutet fattades.

Luften som kommer ut är fylld med avgaser, partiklar och annat. Det är helt nödvändigt med en optimal rening av luften. Vi har endast ett särskilt uttalande i den här frågan. Det viktiga är att avgastornen, särskilt vid Rytтарstadion som ligger relativt när bostadsbebyggelsen, ger en ännu bättre situation och att miljökvalitetsnormen absolut inte överskrids. Vi anser att man måste förbättra situationen ännu mer än vad som är tänkt.

Anförande nr 139

P e t t e r L i n d f o r s (m): Ordförande, fullmäktige! Stadens långsiktiga utveckling och tillväxt kräver progressivitet i arbetet med framtidens infrastruktur. Bygget av Norra länken är en nyckel för att undvika den hotande trafikinfarkten i staden och öka framkomligheten. Arbetet med Norra länken har föregåtts av en rad prövningar och ändringar. Det har tagit alldeles för lång tid att få detta i hamn. Det är därför mycket positivt att se att projektet nu äntligen börjar ta form efter alla dessa turer.

Dagens beslut om lägen för avluftningstornen vid Rytтарstadion och Frescati är glädjande mot den bakgrunden. Vi i majoriteten är väl medvetna om de stora förändringar och utbyggnader som kommer att ske i Hjorthagen under kommande år. Det är därför viktigt att dessa två avluftningstorn utformas väl och att åverkan på

naturmiljön kan minimeras. Där delar jag alltså Miljöpartiets uppfattning. Återställande av miljön kring tornen är viktig. Förlust av eventuella träd i området ska man försöka kompensera. Det är även värt att notera att vi vill att tornen utformas för att förhindra klotter och skadegörelse.

Att Miljöpartiet är emot dessa två torn ligger helt i linje med er avoga inställning till bilismen som helhet. Debatten tidigare här i kväll har ganska tydligt visat er inställning.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 140

J o n a s E k l u n d (mp): Av det anförande som vi nyss hörde kan vi dra slutsatsen att för Moderaterna är det viktigaste syftet med att bygga Norra länken att möjliggöra mer biltrafik och mer utsläpp i centrala Stockholm snarare än att slippa utsläpp från biltrafiken, för då hade vi haft ett förslag från Moderaterna om att rena avgaserna från de här avgastornen. Men det är Moderaterna alltså inte intresserade av, och det beklagar jag.

Anförande nr 141

P e t t e r L i n d f o r s (m): Ordförande! Det är föga förvånande att Miljöpartiet är motståndare till Norra länken. Fullmäktiges mest bilfientliga parti har just talat. Men ni är i alla fall konsekventa i ert motstånd mot en bättre framkomlighet, en bättre miljö och färre köer i vår stad. Jag tror att utsikterna är ganska goda att vi kommer att få ganska fina avluftningstorn. Det gäller att man får en fin arkitektonisk utformning av dessa. Jag kan lugna Mats Lindqvist genom att säga att vi kommer att titta på en mer flexibel placering av dessa torn.

Anförande nr 142

J o n a s E k l u n d (mp): Nu pratade jag över huvud taget inte om att det inte ska byggas några avgastorn, utan jag undrar om det är så att Moderaterna helt struntar det föregivna syftet med bygget av Norra länken, nämligen att minska avgasutsläppen. Om man ville minska avgasutsläppen genom att bygga Norra länken skulle man, som sagt, se till att rena avgaserna. Men det ser vi inte röken av här.

§ 22 Kostpolicy för Stockholms stads äldreomsorg (utl. 2008:48)

Anförande nr 143

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! I dag tar vi ännu ett steg i rätt riktning och tar till vara ett tidigare arbete som är igångsatt i staden. Det påbörjades under den förra mandatperioden och finansierades via kompetensfonden initialt.

Kostfrågor är en mycket viktig och central del i äldreverksamheterna. Vi tror att den här policyn kommer att ge en mycket bra grund att utgå ifrån och gå vidare i det fortsatta arbetet med att kvalitetssäkra äldreomsorgen med fokus på matsituationen. Genom de uppföljningar som vi har tagit del av har vi fått fram att det finns brister, och framför allt har det saknats ett strategiskt helhetstänk kring måltider och måltidssituationer för äldre. Det gäller både dem som bor på äldreboenden och i den ordinarie hemtjänsten.

Under resans gång upptäckte vi något som var lite förvånande. Vi trodde att det här arbetet också bedrevs utifrån de privata verksamheterna, men det är faktiskt så att det bara är i de kommunala verksamheterna som man över huvud taget har gjort de här uppföljningarna. Det är någonting som vi behöver ta fasta på i det fortsatta arbetet. Det är egentligen en skandal att vi lägger ut verksamhet utan att försäkra oss om att det blir som vi har tänkt oss och att vi också följer upp våra egna politiska beslut. Det här är en del som vi anser ska läggas till i den kostpolicyn.

Men för att det ska bli verklighet och omsättas i praktiken måste man systematisera kvalitetsarbetet, och det här är en bra början på det. Men vi behöver också följa upp hur stadsdelarna kommer att arbeta med att omsätta den här policyn i praktiken. Vi behöver också se till att personalen får den utbildning som krävs för att man ska kunna jobba med policyn.

Då krävs det också en helhet i politiken och i de beslut som ger verksamheten förutsättningar att kunna leverera en bra omvårdnad och service. Det handlar delvis om resurser i pengar men också om att tänka om lite grann när det gäller det som nu sker runt om i staden, nämligen nedläggningar av servicehusrestauranger och neddragningar i personalgrupper. Det har väldigt stor betydelse för hur matsituationen blir på boendena.

Ordförande! Vi har en reservation. Den yrkar jag härmed bifall till. Den tar upp några frågor till som vi tycker saknas helt, bland annat att den ska gälla den privata verksamhet men också att vi ska följa upp det som är stadsdelarnas framtida jobb nu i det fortsatta arbetet.

Till sist vill vi att slås fast ordentligt att de individuella behov som finns utifrån medicinska, etiska, kulturella och religiösa skäl ska tillgodoses. Det var oklart i det ärende som vi fick ta del av. Vi vill att det ska stå ”ska” i det.

Med det yrkar jag bifall till vår reservation. Vi tycker att det här med integritet och självbestämmande ska gälla alla i verksamheterna.

Anförande nr 144

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I måndags hade vi ett så kallat erfarenhetsseminarium här i Stockholm. Det var representanter från olika stadsdelsnämnder som berättade om sitt arbete med att förbättra just maten och matsituationen. Där fick vi möjlighet att ta del de olika upplägg som man hade ute i stadsdelsnämnderna, allt för att vi ska kunna gå vidare genom att ta del av goda erfarenheter.

I måndags fick vi också ta del av Äldreguiden som för första gången kom i en utgåva. Den kommer naturligtvis att finjusteras framöver. När det gäller maten fick vi väldigt höga betyg i Stockholms stad, 4 ½ av 5. Vi lär väl få titta närmare på hur det kunde komma sig att vi så snabbt kunde få så högt betyg när vi själva tycker att vi inte har jobbat så länge med maten och kosten. Vi upplever att man ute i stadsdelsnämnderna har tagit det på allvar att lyfta upp frågorna om maten och matsituationen på sin dagordning.

Vi i fullmäktige har i äldreplanen, tillsammans med de nya riktlinjerna för biståndsbedömare, tydliggjort att kosten är en viktig kvalitetsfaktor för de äldre. Det är roligt att vi är så överens över blockgränserna i den här frågan. Egentligen skulle man nästan inte behöva debattera det här. Det är en självklarhet att de äldre ska ha en bra mat, och de ska också ha mat utifrån de speciella behov som var och en har.

En sak som är väldigt viktig är att vi kan utvärdera vad som sker ute i våra verksamheter. När jag är ute och tar del av arbetet på äldreboendena tycker jag att det är roligt att se att det verkar som om man försöker göra lite mer av måltidssituationen.

När det gäller hemtjänsten kan, inte minst utifrån den artikel som stod i Svenska Dagbladet om den ensamhet som många äldre fortfarande upplever, ta till sig mer av möjligheten att bilda matlag och äta tillsammans. Jag vet att några stadsdelsnämnder har tagit till sig detta. Man frågar de äldre om de skulle kunna tänka sig att äta tillsammans och att hemtjänsten lagar maten hemma hos en i stället för hos tre.

Utbildningen är naturligtvis oerhört viktig liksom kompetensutveckling för personalen. Jag brukar ibland berätta om när jag själv jobbade med äldreomsorgsfrågor och de unga tjejkarna och killarna gärna köpte lightprodukter till de äldre också i stället för att se det behov som egentligen fanns där av mer smör och grädde. Det är klart att utbildningen går hand i hand med att vi nu har skrivit den här kostpolicyn. Jag ser fram emot att vi ska fatta beslut om den här i kväll.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 145

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Det är precis som borgarrådet Samuelsson sade, att vi är ganska överens i de flesta frågorna. Maten har stor betydelse för att förebygga undernäringstillstånd hos äldre. Den nya kostpolicyn fokuserar bland annat på följande:

Mat och måltider ska präglas av ett tydligt kvalitets- och servicetänkande genom hela organisationen.

Ansvar och befogenheter kring mat och måltider ska vara tydliga.

Ett system för kvalitetssäkring för mat och måltider ska finnas.

Alla som serveras mat inom äldreomsorgen ska erbjudas individanpassad mat.

Hänsyn ska tas till den äldres egna önskemål gällande såväl matens sammansättning som kvalitet och måltidsmiljö.

Dessa områden prioriterar vi nu i stadens äldreomsorg. Äldreplanen och de nya riktlinjerna för biståndsbedömning tydliggör kosten som en viktig kvalitetsfaktor för de äldre. Vid äldreförvaltningen arbetar en enhet vars uppdrag är att lyfta fram kostarbetet, öka kunskaperna och sprida de många positiva exempel som finns i Stockholms stad men även på andra platser i landet. I sammanhanget kan noteras, precis som äldreborgarrådet gjorde, att det är särskilt positivt att Stockholm uppmärksammas i Socialstyrelsens nyligen offentliggjorda äldreguide för goda omdömen avseende maten.

Vi är överens om det mesta, men Socialdemokraterna antyder i sin text tillsammans med de övriga vänsterpartierna att när man gör upphandlingen och privatiserar verksamheten skulle staden gå förlorad den uppföljningskontroll som den tidigare hade och därmed få svårare att garantera en bra matkvalitet.

Jag delar inte denna farhåga och tycker att det är märkligt att man menar att kommunala restauranger skulle vara bättre. De flesta restauranger ute på stan är verkligen inte kommunala utan privata, och vi har gott renommé i den här staden. Jag funderar verkligen varför inte pensionärerna skulle få välja kvaliteten, varför man inte skulle få avknoppa eller starta egen restaurang. Varför är det bara vi andra som kan välja restaurang? Jag tycker att det är en viktig aspekt som ni inte har klarat av. Varför är det så att bara ni får gå på restaurang, men de äldre ska inte ha möjlighet att få mat på det viset?

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 146

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vet inte om det föreligger ett missförstånd här. När vi började jobba med de här frågorna under förra mandatperioden var det för att vi såg att det fanns brister, att det inte hade jobbat strategiskt med frågorna över huvud taget. Då påbörjades under kompetensfondens rond arbetet med kostprojekten, och sedan har det fortsatt.

Men det har under resans gång, när vi tagit del av ärenden och när man gett sig ut och tagit del av undersökningar som visat på brister i mathanteringen och i måltidssituationen, framgått att de privata företagen inte ingår i det här över huvud taget. Vår roll i den här församlingen är väl att ta ansvar för de politiska beslut som har fattats.

Då har vi sett det som viktigt att nu framöver göra så att även de privata verksamheternas måltidssituation och hantering av maten finns med som en kvalitetsindikation

och att vi följer även det, inte bara tittar på det kommunala. Det kan vi göra vid avtalstillfällena, när vi följer upp dem eller när vi omförhandlar dem. Det kommer att bli väldigt mycket sådant framöver, har vi konstaterat.

Anförande nr 147

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Det var en väldigt märklig attack mot vår reservation. Som ni vet är vi inte mot att pensionärer väljer att äta på olika restauranger. Det får de gärna göra i fortsättningen också. Men det är väldigt viktigt att det finns kompetens bland annat på de restauranger som förser äldreomsorgen med mat, kompetens att bedöma vad som är lämpat för människor som har olika geriatriska sjukdomar. Det ska finnas kompetens och möjlighet att följa upp och ha inflytande. Om du beställer mat från vilken restaurang som helst på den privata marknaden är det inte helt säkert att den kompetensen finns där.

Anförande nr 148

B i r g i t t a H o l m (m): Operakällaren till exempel, Grill, Eriks bakficka, Edsbacka Krog – det finns många restauranger där det finns en mycket god kompetens. Vem är det som ska bestämma var kompetensen finns? Är det du där borta, eller är det den enskilde? Det är som vanligt att vi som jobbar inom den privata sektorn, även om vi är vårdarbetare, tydligen helt plötsligt blir mycket sämre bara för att vi jobbar inom enskild vård. Det är typisk vänsterpolitik.

Anförande nr 149

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Somligt som sägs i den här policyn är bra. Men när det gäller den kvalitetsförbättring som majoriteten säger sig vilja uppnå finns det ändå synpunkter på att en del är utelämnat eller av besparings-skäl förmodligen inte kan uppnås. De pågående neddragningarna inom hemtjänsten gör att det knappast finns tid att laga mat, än mindre att sitta med de äldre när de äter. Nedläggningar av service restauranger på servicehusen, som erbjudit att sätt att umgås under sociala former, bidrar också till att måltiden inte blir tillräcklig njutning för dem som vill umgås när de intar sina måltider.

Tillagning i kök vid äldreboendet är också viktigt. Vissa tillagningskök försvinner, andra upphandlas, ett tiotal beräknas bli upphandlade under denna mandatperiod. Dock kan det bli att svårt att göra en uppföljningskontroll. En uppföljning är nödvändig för att se om man med policyn nått sina intentioner.

Det är också viktigt att det inte blir för långt uppehåll mellan kvällsmål och morgonmål, som det blir på vissa ställen. Det är viktigt att de äldres näringsintag måste planeras så att det fördelas jämnt över dygnet vad gäller vätska och näringsbals. Vidare bör det betonas vikten av att kostpolicyn ska tillgodose individuella behov ur medicinska, etiska, religiösa och kulturella perspektiv, inte som det står att dessa ska ”tillgodoses i möjligaste mån”.

Det är naturligtvis viktigt att ledning och personal kontinuerligt utbildas när det gäller kost och ansvar, befogenhet och så vidare och att det sker en kontinuerlig uppföljning och utvärdering. Ansvarsfördelningen bör vara tydlig för mat och

måltider inom organisationen. Det står inget om att maten inom äldreomsorgen måste följa stadens uppsatta mål för 2010 om att öka andelen inhandlad ekologisk mat. I dag är målet satt till 15 procent. Den förra majoriteten hade ett förslag i sitt miljöprogram om att det skulle vara 25 procent ekologisk mat. Maten bör i möjligaste mån vara ekologisk och närproducerad, och transporterna bör ske på ett miljövänligt sätt. Det ska gälla även entreprenaddrivna boenden, som det också står i vår reservation.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 150

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Det är roligt att vi är så överens i mångt och mycket. Men det finns lite saker att peka på, kan jag tycka. Frågan om kosten och hanteringen av maten är väldigt viktig för alla människor, i synnerhet de äldre. Därför är det i princip bra att en kostpolicy har tagits fram.

Syftet med policyn är väl att det ska ske förbättringar och kvalitetshöjningar av maten och måltiderna för de äldre, och det ska tas hänsyn till de äldres egna önskemål i större utsträckning.

Vi konstaterar, precis som Miljöpartiet, att ni missar målet med inhandlad ekologisk mat. Vi hade tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet ett mål på 25 procent. Det finns inte med här, och det tycker jag är tråkigt. Ekologisk mat har ett bättre näringsvärde, smakar ofta bättre och höjer därmed kvaliteten. Eftersom bättre kvalitet är hela syftet med kostpolicyn är det oansvarigt av den borgerliga majoriteten att utelämna en så viktig kvalitetsaspekt. Kanske vi kan få en liten replik på det.

När ärendet var på remiss i min stadsdel Hässelby-Vällingby var socialnämnden enig om att vi anser att det ska finnas tillagningskök i såväl gamla och nya boenden. Närheten till matlagningen eller köket anser vi vara en viktig kvalitetsaspekt. Erfarenheterna visar att med egen kock får man fler rätter att välja mellan, bättre smaksättning, dofter, salladsbord med mera och att man har möjlighet att ta hänsyn till individuella önskemål. Det gäller inte bara restauranger utan också maten på boendena.

Snart börjar många av barnen i skolor ha egen kock som skapar de läckraste rätter. Det vill vi att också de äldre ska ha.

Kosten är en positiv och viktig konkurrensfaktor för de enheter som de äldre ska välja emellan. Det är inte god mat och dricka till, utan även andra faktorer spelar in, som lugn atmosfär, behaglig bakgrundsmusik, vacker miljö, konst med mera.

Är du, Ewa Samuelsson, och dina partivänner på den högra sidan beredda att satsa de medel som behövs för att få till stånd en sådan miljö? Det handlar inte bara om restauranger utan om inre miljön i boendena.

Slutligen: Inom den öppna hemtjänsten krävs kraftfulla insatser, som du också nämnde, för att åstadkomma bra måltidsmiljöer för de äldre. I alltför stor utsträckning levereras matlådor som en enda insats för de äldre, och de har

ingenstans att ta vägen. Det händer faktiskt att matlådorna ställs utanför dörren. Kanske vill den äldre ha det så, men ändå är det ganska tragiskt.

Träffpunkter med möjlighet att till exempel äta tillsammans var ett vallöfte. Vart tog den vägen, Ewa Samuelsson? Resurserna är knappa i stadsdelarna, särskilt i min stadsdel.

Jag yrkar därmed bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 151

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det här med stjärnkockar har vi provat lite, som du vet, på våra boenden. Det uppskattades väldigt mycket. Det som var roligt var att även om inte var hela måltiden, alla rätterna, som var gjorda av stjärnkockarna utan bara en del så tyckte många att maten smakade bättre just den dagen. Det handlar mycket om allt runt omkring. Det blev uppmärksamhet kring matsituationen, och det var fler människor på den restaurang där man åt. Visst har det betydelse.

Om det ändå vore så enkelt att det bara handlade om mer resurser till våra verksamheter. Tyvärr är det inte så. Vi ser på vissa ställen där man lagar en del av maten själv och får en del hemskickat från något företag fungerar det jättebra. På andra ställen beställer man hela måltiden från annat håll.

När det gäller hemtjänsten kan man från den 1 januari välja att få maten lagad eller att få matlåda. Det är för lite för tidigt att utvärdera det, men naturligtvis kommer vi att följa upp det mycket noggrant för att höra om de äldre har fått det som de har önskat.

Anförande nr 152

B e r i t K r u s e (s): Vi är överens om det som du säger, men problemet är att särskilt i Hässelby-Vällingby är maten en stor resursfråga. Man drar in tjänster, folk springer hit och dit, scheman läggs om. Det är brist på kontinuitet. Det är en bild som inte bäddar för en god kosthållning, schysta måltider, trevlig miljö, och vi har ingen träffpunkt.

Bilden är olika över staden, kan jag tänka mig, men det finns mycket att göra, och det kostar lite pengar.

Anförande nr 153

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag yrka bifall till den gemensamma reservationen från Vänsterpartiet och Socialdemokraterna i kommunstyrelsen.

Kost och hälsa hänger intimt samman för vanliga friska människor, och för äldre är det ännu viktigare att ha en kost som tillgodoser deras behov. Ewa Samuelsson försöker göra sken av att vi är eniga. När ni går ut och säger att ni ska upphandla all

verksamhet inom äldreomsorgen samtidigt som ni inte kräver att de riktlinjer och den policy som vi ska fatta beslut om i dag också ska gälla privata utförare inom äldreomsorgen. Hur hänger det ihop?

Nedläggningen av restauranger har nämnts, som gör att vi förlorar insyn, vi förlorar kompetens, uppföljning och inflytande. Ekologisk mat har också nämnts. Som vi kunde läsa i medierna nyligen om ekologisk mat kontra traditionell mat, till exempel odlad lax, kan man konstatera att de nyttiga Omega 3-fetterna nästan bara är hälften jämfört med om den odlas ekologiskt. Om man matar fisken med marint foder uppnår man bättre kvalitet av lax och dess innehåll av nyttiga Omega 3-fetter. Där har ni till exempel inte satt ambitionsnivån särskilt högt.

Återigen bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 154

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ja, Mehdi, jag beklagar att du inte gör vad Socialdemokraterna och Miljöpartiet säger om detta att vi i stort sett är överens om kostpolicyn, att det är ett led i rätt riktning för att komma vidare när det gäller maten och måltiden.

Du vet säkert mycket väl att när det gäller upphandlingar har vi möjlighet i förfrågningsunderlag och annat lyfta fram vikten av olika frågor. Där är naturligtvis maten och måltiden ett led. Vi vill också se olika inriktningar i de 14 boendena. Ju mer man kan lägga ned på de här frågorna desto bättre är det naturligtvis ur kvalitetsaspekt.

Jag visste inte att naturlig fisk ute i havet inte är lika bra som odlad, men det kanske är så.

Anförande nr 155

M e h d i O g u z s o y (v): Jag kanske var otydlig. Det finns faktiskt undersökningar som visar att lax som fodras med marint foder har likvärdigt innehåll av Omega 3-fetter som den lax som fodras med blandat foder. Visst har det betydelse när det gäller kvalitet om maten är lagad av ekologiska eller icke-ekologiska.

Visst är det en bra policy i det stora hela. Men du är välkommen att ansluta dig till att policyn ska implementeras i all upphandling inom äldreomsorgens verksamhet. Är du beredd att rösta ja på den att-satsen är du välkommen att göra det. Där står det att de här riktlinjerna ska gälla alla.

Anförande nr 156

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det här med maten och allting kring den är oerhört viktiga inslag i alla våras liv. Maten är verkligen ett av de största glädjeämnena och inte allra minst när man blir äldre. Som vi vet har det varit stora brister på det här området. Men den nya kostpolicyn prioriterar vi de här frågorna nu i Stockholms stad.

Man har ju pratat om äldre och hur hemtjänsten slänger ut matlådor. Nu uttrycker jag mig lite slarvigt, men det har varit en sådan beskrivning. Nu lyfter vi det här. Varje människa ska naturligtvis kunna välja maten och på vilket sätt man äter maten. Vi vet också att många äldre har suttit isolerade och suttit och ätit ensamma. Naturligtvis leder det till både undernäring och tristess.

I den här kostpolicyn ingår även de sociala aspekterna. Man ska kunna laga mat i matlag, man ska kunna sitta tillsammans och umgås. Det är verkligen otroligt viktigt. Det vet vi själva, att sitta tillsammans med andra och äta varje dag är ett stort behov som alla människor har. Det handlar om att få en kvalitetsutveckling, kunna utgå från varje enskild människa på ett helt annat sätt än vad man har gjort tidigare och inte minst se på kostens betydelse ur näringssynpunkt. När man blir äldre finns det specifika behov på det här området. Med kompetens och med den kostenheten kan man få ut det till våra äldre.

Som alla vet gäller det, när man inför sådant i Stockholm som är en stor stad, att vi följer upp detta ordentligt och att vi lär oss på vägen. Därför skulle vi vilja ha en ordentlig återrapportering från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden så att vi ser hur arbetet går framåt och att man också har ordentlig kvalitetssäkring i de här frågorna. Har man en ordentlig kvalitetssäkring som fungerar leder till en kvalitetsutveckling.

Just det här med maten har varit ett mycket starkt önskemål från äldre under lång tid. Det känns mycket bra att kunna starta det här arbetet. Det är roligt att vi är så överens i salen om den här frågan. Det är en fråga som kan göra vardagen så mycket bättre.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 157

M e h d i O g u z s o y (v): Många lyfter fram frågan att äta tillsammans, att det är mer trivsamt om man äter tillsammans. Min undran är: När ni har infört det här systemet med upphandling och tusen olika utförare inom hemtjänsten, vem ska organisera när det gäller att bilda små lag i en trappuppgång om hemtjänsten i den trappuppgången utförs av många olika aktörer? Jag skulle gärna vilja ha svar på det.

Anförande nr 158

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag tror att om viljan finns och man vet vilken inriktning man har, vilka mål man har, går sådana frågor att lösa.

Anförande nr 159

B e r i t K r u s e (s): Det är roligt att den här policyn kommer. Det tycker jag också, men det finns mycket kvar att göra. Jag vill ställa samma fråga till dig, Helen, som jag ställde till Ewa Samuelsson: Är din bedömning att det finns resurser och förutsättningar för stadsdelsnämnderna att ordna sociala träffpunkter? De behövs särskilt för de människor som bor i sina egna hem för att de ska kunna träffas, äta i matlag och få en bra miljö. Det behöver naturligtvis förbättras även på äldreboendena.

Är det din uppfattning att de förutsättningarna finns redan i dag?

Anförande nr 160

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det är sant att det är mycket kvar att göra. Men nu startar vi ett ordenligt arbete. Vi startar den här kostpolicyn just för att det ska bli förbättringar och en utveckling. Det som är så viktigt nu är att se vad som händer i stadsdelarna och att följa upp det här arbetet och se till att det går fram och blir en utveckling. Det behövs verkligen.

Anförande nr 161

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Vad det låter underbart! Vad fint det kommer att bli för de äldre!

Maten är viktig för oss alla, inte minst för äldre. Policyn är nog bra, men det finns frågetecken. Jag vill bara läsa upp vad som står däri: Hänsyn ska tas till den äldres önskemål. Måltiden ska för den äldre utgöra en lustfylld måltidsupplevelse. Ett vackert dukat bord i glada vänners glad är en upplevelse.

Alla tiders är detta! Hur det ska gå till, det skulle jag vilja se. Det är viktigt att personalen blir informerad om vad som gäller där ute, att de sitter med vid måltiderna och att de äldre får komma med sina synpunkter på hur de vill ha det. Det är lite speciellt. Äldre äter kanske inte sallad och så vidare utan vill ha annan mat. Att det inte blir så långa uppehåll mellan middag och frukost är viktigt. Det har vi skrivit i vår reservation. Att policyn ska utvärderas är viktigt.

Jag vänder mig till Birgitta Holm: Du sade att det går att ta mat från Operakällaren. Kan du lova att vi kommer att få det i Farsta när jag kommer in på ett äldreboende? Jag hoppas att du fixar det.

Jag yrkar bifall till reservationerna från s och v.

Anförande nr 162

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är härligt, Lilian. Det handlar, precis som du säger, mycket om att involvera personalen. Det är det som är så roligt när jag är ute. På de ställen där personalen känner att de verkligen kan påverka blir det så mycket trevligare i måltidssituationen. Det är inte bara på ett ställe som man faktiskt äter så kallad pedagogisk måltid, som det brukar kallas fint, utan det görs på många ställen. Det blir naturligtvis en mycket bättre situation.

Det som man också tog upp på erfarenhetsseminariet i måndags som jag nämnde om var att man hade tagit fram förslag på så kallade sängfösare som skulle minska tiden mellan middag och morgonmålet. När jag är ute och träffar personal berättar de att om någon kommer på natten och vill ha mat breder man visst en macka.

Anförande nr 163

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Det gäller att det finns någon där ute som ser till det. Det är inte så enkelt som det låter.

Anförande nr 164

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Fru ordförande! När jag läser Vänsterpartiets och Socialdemokraternas reservation och den att-sats som någon läste upp, att policyn ska implementeras i all upphandlad äldreomsorgsverksamhet, blir jag väldigt konfunderad hur pass stor kunskap man har kring upphandlingar.

Jag vill gärna fråga en representant för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet om man kan gå in och i efterhand förändra ett avtal som man har slutit med en partner genom upphandling. Tycker ni att det i så fall är enligt lagen om offentlig upphandling?

Anförande nr 165

L e i f R ö n n g r e n (s): Fru ordförande! Man kan alltid diskutera utifrån de målsättningar vi har. Sedan är det en annan sak hur det blir. Det är därför vi vill skriva in i kostpolicyn att det från och med nu ska finnas med i alla de avtal som staden sluter med privata utförare. Självklart kan man alltid föra resonemang, vi vet att det går att förändra avtal under löpande år. Det brukar ni vara bra på när ni vill ha extra pengar och göra mer saker och annat. Visst går det, men det är oerhört svårt. Det är därför vi har tagit med och skrivit upp just den punkten i vår reservation.

Det är också uttryck för självkritik. Det här borde vi ha varit mycket mer uppmärksamma på över tiden. Men som jag var inne på inledde vi arbetet under förra mandatperioden, tack vare kompetensfonden. Sedan gick det vidare till kostprojektet som vi nu kan se effekterna av i form av kostpolicy. Men det gäller att fortsätta att jobba med frågan.

Det vi ser nu är stora neddragningar som gör att det blir mycket svårare för personalen att hinna med. Därför serverar man hellre maten på många ställen i stället för att låta boendena hämtar maten. Det beror på resursbrist.

Anförande nr 166

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag kan förstå att Leif har förstått vad lagen om offentlig upphandling innebär, det vill säga att du efteråt inte kan gå in och ändra i ett avtal som är skrivet, eftersom förutsättningarna fanns i anbudsunderlaget. Det låter väl att Socialdemokraterna vill följa den här lagen.

Anförande nr 167

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Hade Vänsterpartiet styrt och rätt över äldreomsorgen i staden hade vi inte hamnat i den här situationen där vi inte kan rå över det som nu drivs i privat regi, tyvärr. Det är du som förespråkar en sådan politik som gör att vi avhänder oss inflytande över vad det är för inriktning och verksamhet vi står för.

Det kan hända att det juridiskt sett inte går att lägga till det här kravet i de redan existerande upphandlade enheterna, men när det gäller de nya kan man till exempel hänvisa till stadens styrdokument för äldreomsorg.

Anförande nr 168

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Vänsterpartiet verkar vara lite mer tveksamt till om detta går att göra eller inte. Jag tycker att du ska läsa lagen om offentlig upphandling.

Sedan vill jag säga att det är viktigt att komma ihåg två saker. Dels kunde ni också ha tagit fram en egen kostpolicy, men det gjorde ni inte. Ni lade inte så mycket krut på äldreomsorgen. Dels är det så att det vi nu efter den 1 juli kommer att konkurrera med är kvalitet, eftersom ersättningen blir densamma oavsett om det är kommunal eller enskild regi.

Anförande nr 169

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Då ska jag bara helt kort läsa den fjärde punkten i kostpolicyn. Det står att kvalitetskrav ska ställas vid upphandlingar, avrop och inköp av livsmedel och måltidstjänster.

Anförande nr 170

L e i f R ö n n g r e n (s): Fru ordförande! Det är jätteviktigt att man verkligen för in det. Vi har fört många diskussioner om hur vi ser på det här med avtalstext och vad vi ska kräva och inte kräva. Det är därför vi har tagit upp den här punkten i vår reservationstext. Vi tycker att det här i framtiden ska omfatta alla upphandlingar vi gör. Det finns inte med i kostpolicyn ordentligt, framför allt inte utifrån att det emellanåt är stadsdelarna som tar ansvar för upphandlingarna, emellanåt är det den centrala enheten som ska göra det i staden. Det finns mängder av frågor som är obesvarade.

Trots detta är det ett bra besked i dag till Stockholms äldre att vi fattar beslut om en kostpolicy. Sedan ska det implementeras, och då finns det oerhört många frågetecken. Men vi ser fram emot återkopplingen, så får vi se om det blir äldrenämnden eller den här församlingen som fattar beslutet framöver. Annars riskerar det bli så att man gör andra prioriteringar i vardagen. Det är därför vi vill ta det här med hängslen och livrem och allt vad det kan vara.

Anförande nr 171

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Du får ursäkta, Leif, men det kändes som god dag yxskäft. Jag läser innantill ur kostpolicyn där det står att kvalitetskrav ska ställas vid upphandlingar, avrop, inköp av livsmedel och måltidstjänster. Kan det uttryckas tydligare?

§ 23 Riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden (utl. 2008:49)

Anförande nr 172

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Den föreslagna riktlinjen till köhanteringssystemet inom äldreomsorgen utgör en pusselbit i kundvalsmodellen, som gör det hela ganska svårt att överblicka. De äldres behov förefaller inte komma i första hand utan i stället hur länge personen har köat. Om längsta kötiden ska räknas kan det innebära att en sjuk äldre kan få stå tillbaka för någon som kanske är mindre sjuk. Hur tänker man hantera akutfallen som tämligen uppkommer inom äldrevården?

I texten står det att om den enskildes behov är av akut karaktär måste detta lösas på annat sätt. Vad menas med denna svepande formulering ”på annat sätt”?

Möjligheten att få välja mellan olika boenden är självklart positivt, men valfrihet kan åstadkommas också inom dagens system utan en central ramupphandling. Dessutom ingår inte servicehusen i det föreslagna kösystemet.

Tiden från en erbjuden plats tre dagar är alldeles för kort. Vad händer om den äldre tillfälligt ligger på sjukhus? Biståndsbedömaren eller den köansvarige handläggaren som ska finnas i varje stadsdel måste därför hela tiden ha uppdaterade kontaktuppgifter om den enskilde. Det finns faktiskt många frågetecken i det här köhanteringssystemet som handlar om hur det hela ska fungera.

Det finns också en risk att systemet blir kostnadsdrivande eftersom förslaget innebär ökad administration och ökad belastning på biståndshandläggare också vad gäller vårdnivåbedömningen. Sammantaget kommer det att ställas ökade krav på resurser.

Från Skärholmens stadsdelsnämnd vill jag citera några rader: Nämnden där ser ett problem med att den äldre som fått plats i särskild boendeform med rätt omsorgsnivå ända kan stå kvar i två andra köer för annan plats. Det kan bli svårt att få plats för personen i behov av förtur vid ett tillfälle kön är upptagen av passivt sökande. Enligt nämnden förutsätter ett kundvalssystem en överkapacitet på platser. Med tanke på att vissa stadsdelar redan har många demenssjuka eller personer i väntekön kan det speciellt inom denna målgrupp uppkomma problem. Så långt Skärholmen.

Det handlar också om så kallad parbogarantin, det vill säga att makar ska få bo tillsammans, makar som bägge har behov av vård- och omsorgsboende ska om de begär det beredas plats på samma boende. Förvaltningen menar att förslaget att lediga platser ska förmedlas efter kötid kan försvåra i de fall den ena maken beviljas boende vid ett senare tillfälle och de vill ha plats på samma boende.

Bifall till Miljöpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 173

Borgarráðet Samuelsen (kd): Fru ordförande, fullmäktige! Valfrihet är att kunna välja, det är inte att till 100 procent välja eller till 50 procent välja, utan det är att kunna välja. För mig är det oerhört viktigt att man också när man är i behov av vård och omsorg ska man kunna påverka sin situation. Därför är jag mycket glad över att vi i dag har framme det här ärendet om att man också till vård- och omsorgsboende ska ställa sig i kö.

Vi vet att det här från talarstolen har diskuterats mycket om detta med servicehus, stadsdelsarrest och annat. Servicehusen är redan i dag en resurs för hela staden. Men likväl har många äldre kunnat vittna om att de inte kunnat få bo i det servicehus som de skulle ha velat. Därför är vi nu tydliga när det gäller vård- och omsorgsboende. Vi ska ha ett kösystem som det går att mäta och som det går att lita på.

Äldre vill kunna välja själva. Det såg vi inte minst när vi under förförre mandatperioden införde möjligheten att välja hemtjänst. Vi vet att det var en diskussion om det under förra mandatperioden, och då gick pensionärsorganisationerna ut och sade: Nej, för allt i världen ta inte bort den här möjligheten. Där är det i dag omkring 38–40 procent som väljer annat. Eller också kan man säga att 60 procent väljer det kommunala. Så kan man också uttrycka det.

För mig handlar detta om att kunna välja. Det är det som är valfrihet. När vi nu visar också i vård- och omsorgsboendena att det är en resurs för hela staden och att det är efterfrågan som ska styra räknar jag med att vi ska kunna komma bort ifrån den så kallade stadsdelsarresten, som har funnits i alldeles för stor utsträckning.

Det är klart att det finns delar i det här som vi säkert kommer att få finjustera framöver. Så är det ju med allt som utvecklas. Man måste börja någonstans. Vi har satt ned foten och sagt att så här vill vi starta det hela med möjligheten att ställa sig i kö. Ett av de områden som nämndes av Eivor har varit det här med tre dagar, det kan kännas lite kort. Men det är ett övergångsskede. När man sedan vet om det här i en framtid kommer man inte att tycka att det är för få dagar. Om det infaller under en helg är det vardagen som räknas så att man kan lämna besked.

Vi vet i våra boenden redan i dag att tomma lägenheter kostar pengar. Det är en av anledningarna till att vi måste se till att få besked så fort som möjligt.

En sak som vi har varit tydliga med och som gör skillnad gäller möjligheten för par att få förtur. I övrigt har vi sagt att vi inte vill ha förturer till boendena, utan det är kötiden som ska gälla. Sedan kommer det naturligtvis att uppstå akuta behov, och då måste vi erbjuda plats. Men det är just kötiden som gäller för det specifika boendet. Men vi kommer att ha äldre som har akut behov, och då måste de naturligtvis få den vård och omsorg som de behöver. Även om de inte i första hand kommer till ett boende som de önskar ska de ha den vård och omsorg som de behöver.

Det som jag också känner stor tillfredsställelse med är att det här sker i samband med att vi har en entreprenadupphandling på 14 boenden. De vet om att vi kommer att jobba på det här sättet, och man vet att det är kvaliteten som ska gälla när vi jämför de olika boendena. Vi har satt de priser som ska gälla. Ingen ska kunna komma och säga i efterhand att det är lägsta pris som ska gälla.

Allteftersom det här utvecklas kommer de äldre på sikt att kunna, naturligtvis i första skede via broschyrer, via hemsidan ta del av brukarundersökningar, kvalitetsarbete på de olika äldreboendena, precis som sker i dag när man väljer gymnasieskola. Det är så utvecklingen ska se ut. Jag hoppas att man på sikt själv, precis som när det gäller förskolor, ska kunna gå in och skriva in sig på det boende om man önskar. Där är vi inte i dag, men vi ser en utveckling där den enskilde äldre, ibland med hjälp av anhöriga, ska kunna vara med och påverka sin situation så långt det någonsin är möjligt. Vi vill kunna påverka våra liv också när vi är i behov av vård och omsorg.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 174

L e i f R ö n n g r e n (s): Fru ordförande! Jag får inte ihop argumentationen från Ewa Samuelsson. Jag ska strax upp och säga några ord själv. Hon tar upp stadsdelsarresten och säger att den nu försvinner när det faktiskt är så att ni undantar servicehusen i det här systemet. De ingår ju inte. Man kan inte välja servicehus.

Hon glömde att berätta att för att över huvud taget få välja och få göra denna enorma valfrihetssak att ställa sig i kö måste man vara biståndsbedömd. Då är det en fråga som vi inte fått svar på även om vi försökt. Det handlar om hur omfattande den här reformen egentligen är. Den har blivit utpekad som en valfrihetsrevolution. Hur många köplatser kommer det totalt att bli på de tolv boendena med tre köer där varje person kan ställa sig i tre köer? Är det 100 köplatser vi pratar om? Eller är det 200?

Anförande nr 175

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): I det ärende som nu ligger framme föreslås att det ska finnas så många köplatser som det finns boendeplatser, så det kommer att se olika ut för de olika boendena.

Anförande nr 176

L e i f R ö n n g r e n (s): Fru ordförande! Det sista var en nyhet. Det som har stått i ärendena är att man ska begränsa antalet köplatser så att folk inte ska behöva stå så mycket i köer. Det är vad det här ärendet handlar om.

När vi nu har ärendet upp till beslut – vi yrkar på återremiss – har vi konstaterat att det som från början var den stora revolutionen har blivit allt mindre och mindre när vi tittar på innehållet. Det är ingen slump att flera har kallat det här för utanverk. Det har ingenting med innehållet i verksamheten att göra, utan det är system som politiker hittar på för att bli populära hos väljargrupperna. Vi får väl se vad det blir med det.

När det här presenterades väntade vi med spänning på att få ta del av vad det skulle innebära i praktiken. Då konstaterade vi ganska snabbt att av alla de ärenden som hade med kundvalsmodellen att göra skulle det här vara det enda ärende där de äldre själva påverkades i någon större omfattning. Nu när vi läser ärendet ser vi att det inte handlar om mer resurser. Det handlar inte om fler äldreboenden. Det handlar inte om

mer personal. Du får inte välja servicehus, och du måste ha en biståndsbedömning beviljad innan du får ställa dig i kö för att få komma i ett boende.

Det här är uppochnervända världen. Det handlar inte om kvalitetsaspekter och dylikt som vi tycker är viktiga frågor för stadens äldre om man ska möta de behov som finns. Det enda som finns kvar om man skällar bort allt omkring är det som sades i medierna av ansvarigt äldreborgarråd när de begav sig för ett drygt år sedan. Det är att ni vill skapa en äldremarknad där ni vill ha in fler privata utförare att konkurrera om välfärdstjänsterna. Det är det som är kvar, något annat finns inte kvar i de här ärendena.

Jag återkommer lite senare om valfrihet, för det kan man säga en hel del om.

Det är en sak som vi har som största invändning i sakfrågan. Det är naturligtvis bra om man kan organisera en kö om det inte funnits en möjlighet innan. Vi vet att man har gjort det i fråga om servicehusen, ett informellt kösystem runt om i hela staden. Man har sett till hela stadens behov och utbudet. Men det som är riktigt upprörande och orimligt är att det är kötiden som ska styra. Kötiden styr, inte behoven. Det går emot hela upplägget i socialtjänstlagen. I portalparagrafen säger man att man ska möta människors behov av stöd och omsorg och vård när man har kommit till det skedet i livet när det gäller äldreomsorgen. Nu vänder man på det och gör att det bara är kötid som ska avgöra det.

Vi undrar: Hur kommer domstolarna att se på det här framöver när staden gör en jättereform som går ut på att de äldre ska stå i kö, inte att man får det boende som man så länge har väntat på eller som det skulle vara enklare att få enligt de nya riktlinjerna? Vi ser att det inte är så mycket enklare, för det är pengarna som styr. Det är biståndsbedömningarna som avgör, och de har inte ökat i någon större omfattning.

Det här att man har tre dagar på sig tycker vi är väldigt korkat. Vi tror att vi redan nästa år kommer att få ändra på det här. Det här ställer till det. Det räcker att man har åkt för att besöka barnen så missar man sin köplats och sin chans att få ett boende.

Bifall till det socialdemokratiska återremissyrkandet i kommunstyrelsen.

Anförande nr 177

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Du räknar upp allt som skulle ingå i ärendet, men det här ärendet handlar om att kunna ställa sig i en kö. Det är ett avgränsat ärende som handlar om att kunna ställa sig i kö utifrån vetskapen om vad de olika boendena kan erbjuda.

Återigen: De boenden som finns med i upphandlingen tävlar om kvalitet, inte om lägsta pris. Det handlar om att kunna ställa sig i kö till de olika boendena utifrån det som man själv tycker väger tyngst med tanke på kvalitetsaspekten. Du kan väl inte säga att det inte är någonting som de äldre kan vara med och påverka. Att få sitt behov tillgodosett – ja, det går naturligtvis före en kötid om det är så akut att du absolut omedelbart måste in på ett boende. Då är det socialtjänstlagen som gäller. Det väger naturligtvis tyngre än en kötid. Men du kanske inte får det boendet exakt

på den dagen. Men att man ska få sitt behov tillgodosett behöver du inte vara orolig för.

Anförande nr 178

L e i f R ö n n g r e n (s): Personligen är jag inte speciellt oroad, men jag vet att det kommunala pensionärsrådet tog upp det här som en stor och bärande del i kritiken av kösystemet. Man redovisar inte på någon annan plats i ärendet hur man ska lösa akuta problem. Det är en obesvarad fråga. Det är en av de frågor som vi lyfter fram i ärendet.

Jag noterar att du inte svarar på hur många köplatser det blir med den revolution som införs inom kort. Hur många köplatser blir det? Det handlar om 14 äldreboenden i hela staden som ingår i pengsystemet där man har fixerat att kvaliteten ska gå före pris. Vad händer med de andra 60 boenden som nu håller på att privatiseras? Har man någon valfrihet i dem? Hur många köplatser blir det? Det är väldigt intressant. I och med att man ska ställa sig i tre köer till köande men inte till ett boende.

Det är därför som man på äldreförvaltningen sade att man införde en begränsning i antalet köplatser, inte att det skulle finnas en motsvarande varje plats i ett boende.

Anförande nr 179

B i r g i t t a H o l m (m) Fru ordförande! Jag blir lite fundersam över Leifs ståndpunkt i anförandet i talarstolen. I ert återremissyrkande skriver ni att det är mycket bekymrande med det förslagna systemet där de äldres behov inte kommer i första hand utan i stället hur länge man har stått i kön. När du var uppe tolkade jag det som att det viktigaste för dig är att man står i kö. Jag förstår inte riktigt vad du egentligen syftar på. Jag tror att ni från oppositionen egentligen är motståndare till detta på grund av att det ger så mycket valfrihet.

Under förra mandatperioden var det många äldre som fick ett bistånd, det kan vi vittna om, men inte kunde bo nära sina anhöriga eller sina vänner på grund av den omtalade stadsdelsarresten. Med kundvalet för vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgen genomförs, oavsett vad man kan tycka om det, en av mandatperiodens stora valfrihetsreformer. Det är tillsammans med vårdval i Stockholms läns landsting de två viktiga punkterna under den här mandatperioden. Det innebär ökade förutsättningar för en individualiserad äldreomsorg med utgångspunkt i respekten för äldre människors integritet och självbestämmande.

Köhanteringssystemet har utformats för att tillgodose såväl den äldres rätt att välja boende som socialtjänstlagens krav på att biståndsbeslut ska verkställas inom skälig tid. Kundval innebär att stadens vård- och omsorgsboende tydligare kommer att betraktas som en resurs för alla stadens äldre. Det är en viktig fråga. Därmed tas ett stort steg bort från stadsdelsarresten.

För att kunna nyttja rätten att välja krävs att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som står till buds utifrån deras specifika hjälpbehov. Därför har man utvecklat ett informationssystem där uppgifter om de olika vård- och omsorgsboenden som är med i kundvalssystemet ska finnas redovisade och

ska kunna offentliggöras. Information om de olika vård- och omsorgsboendena ska kunna ges muntligt, skriftligt och via stadens hemsida. Ambitionen är att på sikt vidareutveckla systemet så att ersättning kan erbjudas, ungefär som borgarrådet Samuelsson sade tidigare.

Jag vill bara säga: Grattis alla äldre som kommer att få vara med om denna valfrihetsreform!

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 180

L e i f R ö n n g r e n (s): Grattis alla äldre som nu får välja att få stå i kö, och inte bara en kö utan tre köer!

Poängen med det vi tar upp i vår reservation och med det vi skickar tillbaka i frågeställningen är att ni inte har svarat på våra frågor. Det har varit en hafsig process under hela vägen. Ni har hållit på att tricksa med remissförfarandet, och vi har kritiserat det ordentligt därför att vi inte haft möjlighet att överblicka systemet. Nu i kväll har vi det enda riktigt konkreta för Stockholms äldre uppe, och då svarar ni fortfarande inte på frågorna. Men du kanske kan svara: Varför undantar ni servicehusen? De pensionärer som vi pratar med, och man kan läsa det i KPR:s uttalande, är oroliga för att det nu inte finns någon närhetsprincip i valfrihetssystemet.

Hur många köplatser finns det för de här 14 boendena? Det är inte en per plats i boendena. Det sade äldreförvaltningarna när de redovisade det här för oss. Då ställde vi frågan: Hur många köplatser finns det för alla de tusentals stockholmare som är oroliga och vill komma till ett boende?

Anförande nr 181

B i r g i t t a H o l m (m): Ärendet är mycket väl beskrivet, och äldreborgarrådet har svarat på en hel del av dina frågor. Jag är dessvärre rädd för att hur mycket ni än läser i ärendet är ni inte beredda att förstå det. Ni för en helt annan politik. Vi har en valfrihetspolitik, och den är ni emot, tyvärr.

Anförande nr 182

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Anna Andersson, 84 år, har köat i två år för att få bo på äldreboendet Rosengården. Erbjudandet kommer i brevlådan eller per telefon. Nu är den lägenhet som du köat till ledig. I dag är det måndagen den 7 april. Vi vill ha ditt svar onsdagen den 9 april. Du ska skriva kontrakt torsdagen den 10 april. 84-åriga Anna vill gärna bestämma detta tillsammans med sin dotter, men hon kan inte nås förrän på lördag. Då går lägenheten till någon annan.

Enligt riktlinjerna ska det skrivas kontrakt inom fyra dagar från den dag då erbjudandet kommer. I semester- och sommartider kan det bli ännu krångligare att nå den äldre och anhöriga. Kommer det att göras undantag från bestämmelserna, och hur ser de ut? Kan man få några dagars dispens, kanske en vecka eller två? Frågan ställde

jag på vår remissomgång i stadsdelsnämnden, och då fick vi svaret från förvaltningsledningen att vi inte har råd att låta lägenheterna stå tomma.

Anna ska, om hon har möjlighet att tacka ja, inom fyra dagar flytta in, alltså inom en vecka. Det gäller att stå i beredskap med packade väskor och kartonger från den dag man ansöker om ett boende, oavsett väntetiden på två år eller två veckor. Alla har inte råd att betala två hyror.

Vi socialdemokrater tycker att det är rätt att man ska få välja boendet och var man ska bo, men det måste finnas en rimlighet i regler och anvisningar. Det behövs förtursregler, precis som inom barnomsorgen och andra verksamheter när någon ska gå före. Det måste finnas möjlighet att på ett enkelt sätt förklara varför någon måste gå före någon annan. Vi vet att de äldre i genomsnitt bor i omsorgsboende under en relativt kort period, sex månader. Risken är att den enskilde inte får det boende han eller hon har valt. Valfrihet kräver att det finns antal boenden som i stort står överens med efterfrågan.

Kommer ni att anpassa, Ewa Samuelsson, och planera utbyggnaden så att det stämmer med de äldres önskemål? Valfrihet kan aldrig enbart handla om rätten att stå i kö. Valfrihet är i första hand inflytande och medbestämmande.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets återremissyrkande.

Anförande nr 183

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Gång på gång har vi i fullmäktige ärenden som handlar om ej verkställda beslut. En hel del, för att inte säga de allra flesta, har inte blivit verkställda beroende på att de äldre har tackat nej till ett boende som de inte vill ha. Det var en av de saker som vi tittade på när ni tänkte att vi skulle förbättra för äldre. För er är det alltid antingen eller, och ni börjar med att se alla negativa saker i stället för att säga: Det här är ett steg i rätt riktning. Det här ger möjligheter för de äldre att välja.

Det är alltid så, precis som jag sade tidigare, att allting behöver utvärderas. Ingenting är så bra att det inte kan bli bättre. Vi ser redan i dag att äldre vill kunna välja. De tackar nej i dag, vilket vi beklagar. Vi hoppas att vi ska kunna tillgodose deras önskemål bättre genom kösystemet.

Anförande nr 184

B e r i t K r u s e (s): Men valfriheten måste kunna omprioriteras också, Ewa Samuelsson. Det är ingen statisk verksamhet som ska bedrivas av enskilda företag eller i kommunal regi, och så ska det se ut. Man måste jobba för att få det som den enskilde önskar. Det tycker jag inte att ni gör med det sätt som vi jobbar på nu.

Ni tar fram regler som är snäva. Man ställer sig i kö, och så vet man ingenting. Hur ska detta gå ut? Jag tror att någon sade att det ska finnas information på webbsidan, det ska gå ut information. Det behövs ordentligt med information. Det behövs att man sitter med den gamla när denne får sitt erbjudande om bostad. Har vi personal

till detta? Det här innebär ett massivt utökande av till exempel tillståndsbedömare som ska handha köplaceringar.

Anförande nr 185

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Jag måste börja där ni slutar. När man säger nej visar det på att man har den möjligheten redan i dag. Det visar att det är den grupp som inte har ett akut behov. Redan i dag har man alltså den möjligheten.

Men den besvikelse som äldre känner när de inte får sin önskan tillgodosedd när det gäller vård- och omsorgsboende, kommer man att med det nya köhanteringssystemet slippa den? Det tror jag inte. Fortfarande kommer några, kanske till och med många, att inte få sitt förstahandsval. Vad hjälper det med ett köande om man ändå hamnar på annat eller kanske längst ner i kön?

Om man har tur och får sitt förstahandsval och nu bor i ett boende som inte är förstahandsval, kommer man att orka flytta? Hur var det egentligen? Var det många som blev tvångsplacerade eller föremål för stadshusarrest?

Min erfarenhet är att biståndshandläggarna arbetar för de äldres bästa utifrån sina ekonomiska ramar. Då hamnar vi där som är själva grundbulten för ett verkligt inflytande och möjligheten att göra ett val, nämligen ekonomin. Reellt inflytande kan man ge om man skjuter till medel så att det finns en viss överkapacitet, annars är det pengar som styr.

Hur blir det nu med valfriheten att välja ett kommunalt boende? För mig och Vänsterpartiet är valfrihet att kunna bo nära de anhöriga och sina vänner och att få en bra bostad med en god omsorg. Att förlita sig på att skalet, i det här fallet den privata marknaden, ska fylla det med något bra utan att ställa några ordentliga kontrollkrav är obegripligt.

Jag yrkar bifall till återremissyrkandet enligt Vänsterpartiets, Miljöpartiets och Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 186

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Först vill jag säga att det är märkligt med Vänstern. Det känns som att det alltid bara är: Nej, nej, nej. Det är alltid så, måla upp allting negativt. I dag kan du inte ställa dig i kö. Tackar du nej så har du tackat nej. Gå ut och börja om igen. Det är det som är skillnaden. Du får ställa dig i kön för det boende du vill ha.

När det gäller ekonomin kommer det att bli mycket lättare att följa upp nu när det inte kommer att vara en massa olika ersättningar. Det finns tre nivåer, och de kommer att gälla på de här boendena. Då kommer det naturligtvis att underlätta för de enskilda cheferna att följa upp ekonomin. Det är ett steg i rätt riktning, Margareta.

Anförande nr 187

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det vi har sagt är att vi egentligen inte har någonting emot att man har rätt att ställa sig i kö. Det är vi faktiskt beredda att gå med på, men inte på det sätt som föreslås. Köandet i sig har ett egenvärde. Det handlar om att man måste kunna tillgodose behovet hos den äldre som faktiskt har akut behov av vård- och omsorgsboende. Det går inte i det här läget.

Hela tiden handlar det om vilka resurser som tillsätts och att det förs en dialog mellan biståndshandläggare, den äldre och anhöriga för att hitta det optimala boendet. Det är viktigt att komma ihåg att det handlar om en väldigt kort tid i livet. Man orkar ofta inte flytta fram och tillbaka. Det är viktigt att se vilka resurser som finns, hur man bäst kan tillgodose behovet av ett bra vård- och omsorgsboende.

Anförande nr 188

B i r g i t t a H o l m (m): Du säger, Margareta, med stor fasa: Besvikelse över det nya förslaget. Men hur är det med den besvikelse som fanns hos de anhöriga och de äldre när ni satt i makten då det inte ens fanns ett val att göra? Ni pekade med hela handen och bara lade in människor där det passade bäst för er. Det fanns ingen möjlighet att välja. Tala om besvikelse!

Anförande nr 189

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Birgitta, jag tror inte att du lyssnar riktigt på mig. Jag sade att jag inte tror att den besvikelse som den äldre känner när man inte kommer till det omsorgsboende som man har valt eller skulle vilja komma till försvinner i och med köhanteringssystemet. Det är ju inte så enkelt, för det handlar om tilldelning av resurser och om möjligheten att i sådana fall kunna hålla lite fler boenden än exakt antal eller kanske till och med lite mindre som det är i dag.

Jag tror ni får lyssna lite mer uppmärksamt på vad jag sade i den här frågan.

Anförande nr 190

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag vill bara säga att många, många äldre och även vi andra vill se valfrihet inom vård- och omsorgsboendet. Det var likadant när vi införde valfrihet i hemtjänsten. Då var det också ett väldigt starkt motstånd från framför allt Vänsterpartiet, och det är samma motstånd nu. Men de äldre vill ha valfrihet både i hemtjänsten och inom de här boendena.

Anförande nr 191

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Men handlar det verkligen om reell valfrihet? Jag tycker att det ni pratar om är en fiktiv valfrihet. Jag tycker inte heller riktigt att man kan jämföra med hemtjänsten. Här handlar det om människor som ska flytta, precis som Berit Kruse säger. Det handlar om ett permanent boende som man faktiskt på kort tid ska bestämma sig för huruvida man vill flytta till. Tre dagar – vad handlar det om egentligen? Det handlar egentligen om en låtsasdemokrati!

Anförande nr 192

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Faktiskt är det här nästan det viktigaste valet i en människas liv. Jag håller med om det. Det här systemet kallar jag för kejsarens nya kläder. Det pratade ni om i ett tidigare ärende.

Möjligheten att ställa sig i kö låter bra, men hur ska det ske i praktiken? Borgarrådet anför att det ska finnas en köansvarig i varje stadsdel. Hur ska det gå till när man nu skär ned resurserna i stadsdelarna? Det sägs att man ska kunna stå i tre olika köer och att antalet personer som står i kö till ett boende begränsas till boendets storlek – är det först till kvarn som gäller eller hur blir det med det? Att ha tre dagar på sig att svara är ju inte klokt. Man kanske inte är hemma när brevet kommer. Man kan behöva rådgöra med anhöriga, för det är faktiskt ett viktigt val man ska göra. Den äldre behöver också se på boendet. Behövs inte det längre? Frågetecknen är många. Alltså: Mer tid behövs! Jag tycker att Ewa ska tänka om när det gäller just detta. Företagens vinstnivåer väger tyngre än de äldres väl och ve i borgarnas Stockholm.

Bifall till yrkandet av s, v och mp!

Anförande nr 193

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det sista, Lilian, lät som om du läste innantill ur en pamflett inför valrörelsen. Naturligtvis handlar det om de äldres möjlighet till kvalitativa boenden, och det är därför det är kvaliteten som gäller när vi nu gör den här upphandlingen. Priset är, som vi redan tidigare sagt så många gånger, fastslaget till tre olika nivåer. Kötiden är naturligtvis det som ska gälla, och som det står i ärendet räknar man med att man ska kunna ha lika många köplatser som det finns lägenheter på det enskilda boendet. Är det ett litet boende med nio platser, ja, då kan nio stå i kö dit. Annars kan det bli oändliga köer med äldre som vi inte kan tillmötesgå.

Återigen: Våga pröva, Lilian, våga se framåt och förbättra hela vägen i stället!

Anförande nr 194

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Men hur länge ska man då vänta? Det är just det. Det låter bra, men hur länge dröjer det innan det blir en plats ledig? Det är nog bra tänkt, men det blir fel i praktiken.

Någon pamflett har jag aldrig läst i det här fallet. Jag går efter mina egna erfarenheter, och det räcker jätträtt bra!

Anförande nr 195

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): De äldre här i Stockholm har väntat väldigt länge på att kunna välja boende. Det är många anhöriga och många äldre som har hamnat i det läget att man inte har fått välja det boende dit man vill. Man har inte kunnat flytta nära sina anhöriga, bland annat på grund av stadsdelsarresten. Visst ska det vara lika självklart att kunna välja sitt boende när man kommer över en viss ålder som när man är yngre! Att nu införa valfrihet när det gäller boendet är en oerhört

viktig fråga – för självbestämmandet, för integriteten och för att kunna styra sitt eget liv.

Det pratas väldigt mycket om köhanteringssystemet på den här sidan. Det är säkert så att vi får förbättra och justera så att det verkligen fungera. Ärendet är mycket genomarbetat men ska ändå följas kontinuerligt och noga, just för att man direkt ska kunna uppfatta om det är något som inte fungerar tillfredsställande. Men det de äldre nu kan göra är att välja och ställa sig i kö till ett boende där man skulle vilja bo. Det har man inte kunnat göra tidigare. Enligt de signaler jag har fått är detta uppskattat bland äldre och även bland oss andra som kanske inte har uppnått den åldern än. För oss är det självklart att införa en ökad valfrihet för att kunna välja de här boendena.

Det som också är viktigt i det här är att det sätter kvaliteten i fokus. Kvaliteten ska gälla. Det är utifrån den vi också ska följa upp och se att allting fungerar och att det blir en utveckling på det här området. Vi sjösätter detta nu i sommar, och det känns mycket bra.

Det jag kan vara kritisk till är varför inte oppositionen såg till att det hände någonting på det här området under föregående mandatperiod. Man säger att man är för valfrihet, man är för att kunna välja, men vad hände? Ingenting! Nu sätter vi igång det här arbetet. Det är ett stort arbete – det är sant. Vi kommer, som jag sade, att justera, följa upp, utvärdera och se: Är det problem ska de naturligtvis rättas till.

Allt detta är för att ge de äldre självbestämmande och en möjlighet att välja. Det är precis det som det handlar om. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 196

L e i f R ö n n g r e n (s): Vi har ställt frågor kring detta, för vi tycker att det är ett hafsverk. Man har stressat fram det och vägrat ta till sig åsikter och synpunkter från de kommunala pensionärsråden och stadsdelarna. Det är inte bara vänsterpolitiker som har haft invändningar mot detta, det måste ni väl ändå erkänna.

Tycker du, Helen, att det är rimligt att en äldre har tre dagar på sig att säga ja eller nej till en sådan här plats? Är det verkligen rimligt? Om man nu inte tycker det, varför går man fram då med ett sådant förslag och säger att man ska rätta till det sedan?

Det här borde man kunna göra mycket bättre från början. Framför allt undrar jag: Hur många köplatser handlar det om? Jag har inte fått något svar på det. Hur många köplatser handlar hela denna valfrihetsrevolution om?

Anförande nr 197

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Ni säger att vi stressar fram det här ärendet. Men det borde ha varit i hamn för många, många år sedan! Våra äldre borde ha kunnat välja boende för många år sedan. Hur kan du säga att det stressas fram? Det är helt obegripligt för mig hur du kan uttrycka dig så!

Min uppfattning är att ni förhalar det här ärendet hela tiden. Ingenting hände när ni satt vid makten, och nu försöker ni förhala det här hela tiden.

Anförande nr 198

B i r g i t t a H o l m (m): Tack ordförande för klargörandet om återremiss! Jag kunde inte trycka in mig på replik på Berit Kruse. Därför var jag fräck nog att begära ordet.

Jag skulle bara vilja tydliggöra några saker. Vi pratar här om särskilda boenden. De personer som vi pratar om som ska bo i särskilda boenden är människor som är väldigt, väldigt sjuka och som har ett stort omvårdnadsbehov. Jag tycker att vi glömmer bort det när vi pratar om det här och säger att man ska välja, att man har tre dygn på sig och att man inte får tag på folk. Det här är naturligtvis människor som har haft full hemtjänst och allt bistånd från kommunen och från primärvården – jättesjuka människor. Det får man inte glömma bort. Oftast är man med som anhörig, och snart kanske det kan bli ett ledigt särskilt boende. Det känns som om vi glömmer bort detta, och det tycker jag inte att vi ska göra.

Dubbla boenden pratade Berit om. Naturligtvis måste man kunna få ersättning, socialbidrag och sådant, om det skulle vara så. Man måste lösa de sakerna, för det här är ju till för den enskilde.

Slutligen säger Margareta Johansson, om jag inte missuppfattar dig även denna gång, att vår idé om det här är fiktiv valfrihet. Men då är min fråga: Vad är då verklig valfrihet för dig? Är det när du väljer? Göran Persson sade en gång att ett av hans viktigaste och mest hedrande uppdrag som nyvald politiker var när han fick vara med och välja gardiner på ett äldreboende. Är det vad vi politiker vill? Är det det som kallas för valfrihet?

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 199

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vet inte om Birgitta Holm menar allvar med att de äldre ska tvingas söka socialbidrag för att klara av dubbla boendekostnader. Det här är precis en sådan frågeställning som vi vill ha klarlagd och därför har lyft upp i vårt ärende, vår återremiss. Hur ska ni hantera det där? Ska ni hänvisa dem till socialen? Är det lösningen? Jag kan berätta att arbetslösa som har det här problemet med att man kanske har en stor kostym och bor för dyrt inte får någon hjälp till dubbla boenden, inte som rutin i alla fall.

För oss handlar valfriheten om att de äldre ska få påverka vad som ska göras, när det ska göras, hur det ska göras och vem som ska göra det. Därför har vi lagt fram ett antal reformförslag. Dem har ni röstat ned. Men det är vårt sätt att se på valfriheten, och den har ni marginaliserat till att man ska kunna välja att stå i tre köer.

Förra veckan fick vi ett annat exempel på valfrihet. Det var på Sjöstadsgården. Där kan äldre i dag välja om de vill gå upp på lördagen eller på söndagen, eftersom det saknas personal. Så är det i ert Stockholm just nu!

Anförande nr 200

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Jag håller precis med Leif när det gäller det synen på valfrihet, så det behöver jag inte upprepa. När det gäller införandet av själva systemet är det ju inte efteråt man ska justera. Man ska se till att det blir ett väl fungerande system från början, och därför är det viktigt med en återremiss.

Att tro att äldre på tre dagar ska kunna fatta ett beslut om en så avgörande fråga som sin kanske sista flytt är obegripligt. Många befinner sig då i en situation när man är extra sårbar. Det finns ju en anledning till att man har beviljats vård- och omsorgsboende, precis som Birgitta sade här. Finns det någon anhörig tillgänglig som kan vara med och stötta med goda råd och hjälpa till praktiskt med så kort varsel? Hur många är det inte som har sina anhöriga i en annan del av Sverige? Här vill jag påminna om det förslag som vi har lagt fram tidigare om att äldre skulle få ett ombud som kan ge det stöd och den hjälp som behövs.

Att lägga på stadsdelarna ytterligare arbetsuppgifter utan någon kompensation är anmärkningsvärt. Risker finns att det är något som man inte hinner med, och vem drabbas då? Jo, de äldre förstås!

Anförande nr 201

M a r i a H a n n ä s (v): Ordförande, fullmäktige! Jag blev lite upprörd när jag hörde Birgitta Holm prata om förut att det tidigare, när vi hade majoritet, inte fanns någon möjlighet att välja. Jag känner inte alls igen det, för jag har erfarenhet från både Skarpnäck och dåvarande Enskede-Årsta. I stadsdelen Skarpnäck fattade vi faktiskt beslut om att man skulle kunna välja, att man skulle kunna få bo utanför stadsdelen. Det fick man. Jag har också erfarenhet från Enskede-Årsta. Där fick min egen mamma ett äldreboende, men hon fick ställa sig på kö och vänta på Mariahemmet. Det fungerade då. Så jag kan inte riktigt förstå det.

När det gäller det som togs upp om boendekostnader och att man skulle tvingas till att i så fall lösa det via socialbidrag finns det något som heter förbehållsbelopp som man kan få om man får dubbla kostnader, och man måste ha en viss summa kvar om man bor i ett äldreboende. Det trodde jag att alla som diskuterar äldreomsorg kände till.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 202

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Egentligen hade jag inte tänkt gå upp i det här ärendet, eftersom vi har så många duktiga talare och inlägg som är väl motiverade från annat håll på vår kant. Jag är lite amatör på det här området eftersom jag inte på väldigt lång tid har sysslat med stadens äldre frågor. Däremot är jag väldigt insatt genom att faktiskt ha kontakt med ett par äldre som nu bor på särskilda boenden, servicehus och så. Och det är inte så roligt.

Det förvånar mig lite att ni i majoriteten är så oerhört envisa när det gäller att snabbt driva igenom detta. Nu är det vår tur att vara i opposition, och därför kan vi ju få anmärka på ert sätt att sköta det här. Ni sköter det inte bra! Vi har flera gånger frågat hur många boenden och hur många köplatser det gäller. De särskilda boenden det gäller är tydligen 14 stycken – jag gissar, eftersom det är vad jag har hört – och övriga boenden som inte ingår i den här jättevalfrihetsreformen är 60. Hur mycket känner äldre i staden till om att reformen bara omfattar en liten del av boendena?

Varför ni inte redan från början går med på en återremiss och säger att det här ska vi titta på till nästa gång är en gåta för mig. När jag tittar på det svar som ni har fått från Kungsholmens stadsdelsförvaltning har de ju väldigt många klara och tydliga frågeställningar som jag, om jag var ansvarig, skulle säga att vi måste titta på en gång till innan vi kan släppa fram det här ärendet som den största valfrihetsreformen inom äldreomsorgen.

Det är det här som Ewa slirade runt lite på i en replik. Så här står det: "[...] lediga lägenheter/platser ska förmedlas efter kötid. Det finns ingen möjlighet för biståndshandläggaren att prioritera någon enskild förbi en kö. [...] Om den enskildes behov är av akut karaktär måste detta lösas på annat sätt." Vad är då annat sätt? Enligt Ewa Samuelsson var det att man då skulle få förtur. Ska du redan nu, innan beslut i ärendet är taget, säga att det inte är bra i den här delen och att förturen måste gå före?

Kvaliteten ska gälla. Jag vet inte om det är högre kvalitet att stå i en liten kö med nio sökande än i en stor kö med 90 köande. Hur ska man hålla sig underättad om när det plötsligt finns en ledig köplats till? Vem håller i den kön?

Anförande nr 203

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Tack herr ordförande! Jag måste bara säga att ju mer jag lyssnar på vänsterkanten desto mer handlar det om systemet i sig, det vill säga hur många köplatser man har, i stället för att man tittar på vad möjligheten att välja, det vill säga valfriheten, ger för de äldre. Men som vanligt är det så att vi ser individen, och ni ser systemet ovanifrån!

Det var dock inte därför jag begärde ordet, utan det var för att Leif Rönngren tog upp detta med Sjöstadsgården. Där har Kommunal bett Socialdemokraterna i Södermalms stadsdelsnämnd att lägga fram en skrivelse med det du säger: De som ligger på lördag kommer upp på söndag och tvärtom, det vill säga, man får bara komma upp en dag under helgen om man bor på Sjöstadsgården.

Detta är inte sant. Möjligtvis har det funnits någon skrivning i något mbl-protokoll, men enhetschefen har genast tagit tillbaka det, och det har icke verkställts av den kloka personalen. På Sjöstadsgården som på alla andra boenden finns det genomförandeplaner för var och en, och det ska genomföras och verkställas. Precis som i alla andra stadsdelar finns det på Södermalm ett kvalitetssystem som också ska följas. Sjöstadsgården har fått en lägre ersättning i år – ja. Men de har fått en väldigt hög ersättning ändå i jämförelse med de andra särskilda boenden som finns på Södermalm. De har den fjärde högsta ersättningen per dygn. Vi har en ersättning mellan 1 630 till 1 787 kronor, och Sjöstadsgården har 1 730 kronor. Vi tror och vet

att de kommer att fixa och se till att de äldre kommer upp både på lördag och på söndag. Det kan jag garantera Leif Rönngren.

Anförande nr 204

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Men Margareta, om du nu tycker att vi har så fel i det vi frågar, varför kan du inte då enkelt svara på den frågan? Hur många platser finns det att ställa sig i kö till?

Anförande nr 205

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Mitt svar till dig är att vi ser individen och individens behov när det gäller kötiden, men ni ser bara systemet. Alltid när det gäller nya system får man se om man måste göra justeringar efter ett år, och vi kommer att noga följa det här kösystemet. Men för er handlar det till syvende och sist och har alltid gjorts om att ni inte tycker om valfrihet, utan ni vill själva bestämma var de gamla ska bo, precis som ni har gjort under den förra mandatperioden.

Anförande nr 206

L e i f R ö n n g r e n (s): Eftersom vi också tänker på individen kanske Margareta Björk berätta hur många boendeplatser det handlar om och hur många köplatser. Vi ska komma ihåg att det är en biståndsbedömning i grunden.

Jag blir ändå väldigt glad när du berättar om Sjöstadsgården och att du kan garantera mig att de ska få komma upp både lördag och söndag. Det där var ju en lång historia, och jag ser fram emot att få se svaret på den skrivelse som s, v och mp har lagt fram i nämnden.

Kan du också garantera att de får duscha på helgerna, för det var också en del i det här. Att de inte fick komma upp ur sängen var en sak, men sedan var det det här med duschningen. Det fanns också flera andra åtgärder. Kan du garantera att Vintertullen kommer att upprätthålla personalnivåerna nu när det har klivit in en entreprenör? Jag hörde i veckan att de hade dragit ned redan första dagen efter att de bytt entreprenör från det kommunala till en privat.

Det finns flera sådana exempel. Ska ni varje gång gå in och säga att vi garanterar det ena och det andra? Ewa Samuelsson garanterade i förra veckan att hon personligen skulle åka ned på Sjöstadsgården och se till att de kom upp ur sängen. Man kan inte bygga äldreverksamhet på det sättet!

Anförande nr 207

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag ska bara återigen säga, Leif, att det finns genomförandeplaner för varje boende på Sjöstadsgården, och dessa genomförandeplaner ska följas.

När det gäller de entreprenörer som vi upphandlar ska vi följa de avtal vi skriver med dem, men vi ska också följa upp den kommunala verksamheten på exakt samma sätt. Det är kvaliteten som kommer att gälla från den 1 juli, Leif Rönngren!

Anförande nr 208

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Jag ska inte säga ett ljud om systemet. Jag ska bara ställa en rak fråga till tre personer som är tongivande i majoriteten. Helene Jäderlund Eckardt, Folkpartiet, Ewa Samuelsson, Kristdemokraterna och Margareta Björk, Moderaterna: Vet någon av er hur många platser det handlar om?

§ 25 Förvärv av aktier i Stockhome Fastighetsförvaltning AB (utl. 2008:53)

Anförande nr 209

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Man får väl be om ursäkt om man tar fullmäktiges tid i anspråk, men vi tycker att det är bra att vi får rådighet över den här marken vid Globen. Men vi är lite bekymrade över hur debatten går i dag. När man läser protokollen tillbaka i tiden ser man att Madeleine Sjöstedt i en budgetdebatt sade att ett spadtag innan mandatperioden skulle tas för två arenor. Billy Östh jobbar också jättehårt för två arenor, medan finansborgarrådet tycker att det räcker med en arena. Så det är klart att man blir lite förvirrad.

Jag förstår att högermajoriteten har det lite jobbigt just nu, men det här innebär ju i alla fall att man kan uppfylla hälften av löfena. Nu har man rådighet över marken för den här arenan. Ni får väl återkomma om ni kan komma överens om man ska en eller två arenor.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen förslag.

Anförande nr 210

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande och Barry Andersson! Jag tror inte att Barry Andersson eller någon annan behöver bli orolig. Ärendet handlar som sagt inte om att lösa alla idrottsklubbarnas behov av arenor, utan detta ärende handlar om att åtminstone kunna infria det löfte och det beslut som fullmäktige redan har fattat när det gäller att ersätta Söderstadion med en annan plats.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 211

B a r r y A n d e r s s o n (s): Det var ju precis så jag sade, men man måste väl ändå få ta upp frågan när det dyker upp. Om man nu ger ett löfte om två arenor innan valet är det väl bra att man så att säga kan uppfylla hälften av löftet när halva perioden har gått. Det är vi glada för. Men när finansborgarrådet går ut och säger att hon tycker att det räcker med en arena och kulturborgarrådet och Billy Östh, som jobbar väldigt hårt för det här som han sade i budgetdebatten, tycker att man ska ha två arenor blir man lite oroad. Annars tycker vi att det är bra att marken går över.

Anförande nr 212

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag tror att Barry Andersson är avundsjuk för att den här majoriteten håller på att genomföra någonting som sossarna aldrig har lyckats genomföra, nämligen att uppfylla det vallöfte som vi har gett: att vi ska stödja de båda fotbollslagen i att hitta en markplätt så att man, om man vill, kan få bygga sin egen arena. Om vi inte hade varit seriösa i detta skulle vi inte ha gjort det här inköpet. Om vi inte hade varit seriösa skulle vi inte ha erbjudit Djurgården fem olika platser som vi gjorde i förra veckan. Jag lovar att det inte finns en tjänsteman i

den här staden som skulle lägga ned en minuts arbete om det inte vore så att vi verkligen har bett om detta och fått fram olika alternativ.

Jag tror att du kommer att bli förvånad, Barry, när den här mandatperioden är över!

Anförande nr 213

B a r r y A n d e r s s o n (s): Avundsjuk och avundsjuk – det är klart att jag tycker att det skulle vara kanon om du gjorde det här. Jag skulle höja dig till skyarna för att du lyckats med något som andra inte har gjort. Jag läste i dag i blaskan att Hammarby planerar att bygga en arena för 1,2 miljarder. Jag vet inte vad staden kommer att gå in med där. Djurgårdens arena kanske också ska kosta 1,2 miljarder, så lyckas du med det kommer jag bara att beundra dig, Madeleine Sjöstedt. Lyckas du med det kommer jag att lite avundsjuk. Jag kan hålla med dig om det, men tillåt mig att fortfarande tvivla på ditt löfte om två arenor. Det är bara det jag undrar.

Anförande nr 214

M e h d i O g u z s o y (v): Jag kan inte låta bli att delta i den här debatten mellan Madeleine Sjöstedt och Barry Andersson. Såvitt jag förstår gav ni inte löfte till de här föreningarna om att ni skulle se till att de fick mark och sedan fick bygga varsin arena. Det var inte så era löften var, utan era löften gick ut på att de skulle få varsin arena.

I dag kunde man läsa i Metro att nu är arenafrågan för Hammarby löst till 99 procent. Det enda som återstår är finansieringen. Jag undrar vilka som kommer att finansiera den. 99 procent är löst men inte finansieringen – det är en annan fråga. Hur ser du på finansieringen av den här arenan som Hammarby vill bygga? Finns det några intressenter som vill riskera den gigantiska summan pengar på något som inte kommer att ge avkastning därefter?

§ 26 Höjning av boendeparkeringsavgifterna från den 1 maj 2008 (utl. 2008:54)

Anförande nr 215

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och eventuella åhörare! Tidigare i kväll hade vi en ganska lång debatt om en stor fråga där det handlade om motsättningen mellan miljö och bilismen. Där tog majoriteten ett stort steg bakåt.

Här har vi ytterligare ett ärende där ni framstår i all er bakåtsträvande trafikpolitik. Er politik innebär nämligen att fler ska ta bilen så att det blir trängre på gatorna. Det blir sämre luft. Det blir svårare för kollektivtrafiken och transporterna att komma fram. Vänsterpartiet däremot vill göra Stockholm till en verkligt attraktiv och hållbar stad för alla att leva i, och då är det ju människorna och inte bilarna som måste prioriteras i gaturummet.

Ett sätt att åstadkomma det är att öka kostnaden för bilismen och minska den för kollektivtrafiken. Ni skriver i det här ärendet att alla i staden, särskilt stressade småbarnsföräldrar, är beroende av lättillgängliga parkeringsplatser. Jag kan tala om för er att alla i en stad inte kan få tillgång till lättillgängliga parkeringsplatser. Det är faktiskt inte möjligt i en stad, och det är inte heller önskvärt. Det är heller inte så att det mest är småbarnsföräldrar som sitter i bilarna, utan det är ensamma män som kör bil. Kvinnor och barn åker mer kollektivt – det vet vi. Det finns många undersökningar som visar detta.

Om ni verkligen ville anlägga ett barnperspektiv på planeringen i staden handlar det inte om fler parkeringsplatser, utan då handlar det om att det ska vara färre bilar med de luftföroreningar som finns. Ett riktigt barnperspektiv skulle ge en helt annan stad. Det kanske skulle ge det som Vänsterpartiet har motionerat om, nämligen en bilfri innerstad. Det är något som vi vill att man ska påbörja en resa mot.

Därför tycker vi att det är fel att till exempel inte ta den möjligheten att höja boendeparkeringen som trafikkontoret har föreslagit. Därför yrkar vi att man ska höja till 50 kronor som ett första steg mot en mänskligare stad.

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 216

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag känner inte att tiden medger en stor trafikdebatt nu när vi ska diskutera boende parkeringsavgiften, men möjligen kanske Vänsterpartiet bör fundera på vad boendeparkeringsavgiften ändå leder till: nämligen att man har möjlighet att ställa bilen till en rimlig kostnad för att just försöka använda sig av andra färdmedel. Det borde man väl kunna nöja sig med. Om vi däremot skulle höja på det sätt som ni föreslår tror jag snarare att det kan bli lite mer problematiskt i sammanhanget.

Jag ser som sagt var fram emot en trafikdebatt men inte ikväll, utan det tycker jag att vi ska ta i ett annat sammanhang.

Anförande nr 217

A n n M a r i E n g e l (v): Vi ser bara det här som ett led i en trafikpolitik som måste hänga ihop. Och vi ser bara det här som ett ytterligare litet steg mot ökad bilism i innerstaden. Det är det vi inte vill ha. Vi ska inte ha hela trafikdebatten nu, men jag tror att vi kommer att ha trafikdebatter varje gång ni kommer med era bakåtsträvande förslag som faktiskt försämrar miljön för alla här i staden.

Anförande nr 218

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Vi tycker att parkeringsavgifterna är ett verktyg för att reglera antalet bilar i staden och inte en service till medborgarna. Vi anser i likhet med trafikkontoret att avgiften bör höjas kännbart för att ge incitament till periodvis betalning. Om fler betalar periodvis minskar kostnaden för administration av parkeringsböter, vilket gynnar alla stockholmare. Vi ser gärna också att parkeringsavgifterna blir lite mer marknadsanpassade. Det finns ingen nödvändighet att man genom parkeringsavgifter ska subventionera bilägare, vilket negativt drabbar garage och sådana saker.

Jag yrkar därför i enlighet med Miljöpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

§ 28 Uppföljning av stadens handikappolitiska program och handikapprådets instruktioner (utl. 2008:50)

Anförande nr 219

A b d o G o r i y a (s): Vid cirka sjutiden stod jag utanför huset här. Då kom Eva. Hon hade suttit på åhörarläktaren men kom ned. Hon var mycket angelägen om att få prata med någon politiker. Hon sade: Jag orkade inte sitta och lyssna, för läktarna är obekväma. Jag är handikappad och sitter bland annat i Kungsholmens handikappråd.

Jag tror att detta är en sak som vi bör tänka på när vi fattar våra beslut. Utvärderingen som har genomförts visar att det råder stora skillnader i uppfattning om framgången i arbetet mellan handikappföreningarna å ena sidan och förvaltningen och bolagen å den andra. Min fråga är: Vad gör majoriteten åt detta med tanke på det Eva lyfte upp? Socialborgarrådet säger att det är oerhört viktigt med indikatorer och uppföljningsverktyg och dialog med handikappråden. Vilka är borgarrådets konkreta förslag?

Ordförande! Om vi menar allvar med att handikappråden är viktiga i arbetet för att Stockholms stad ska bli världens mest tillgängliga huvudstad 2010 måste vi avsätta de resurser som behövs för att de ska kunna klara detta arbete. Det är exempelvis oerhört viktigt att de ledamöter som sitter i de lokala och centrala handikappråden får ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Vi tycker också att det är mycket angeläget att lyssna på handikappråden som tydligt säger att det nästan är omöjligt att få en god samverkan med mer än en nämnd eller ett bolag. Vi tycker också att det är av stor vikt att handikappråden är med i processen så tidigt som möjligt och inte några dagar före styrelsernas sammanträde, så att de inte har möjlighet att överhuvudtaget påverka de beslut som de politiska församlingarna fattar.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 220

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, fullmäktige! Den här utvärderingen eller uppföljningen av det handikappolitiska programmet är en oerhört intressant läsning. Nu har vi något att utgå från när vi ska jobba vidare i den här ganska svåra frågan.

När jag läser igenom svaren på enkäten är det helt uppenbart att handikappföreningarnas synsätt markant skiljer sig från stadens. Det är som svar från två helt olika världar. När det gäller policy och planering anser majoriteten av handikapporganisationerna att staden inte uppfyller inriktningsmålen. Majoriteten av stadens förvaltningar och bolag däremot ser det spegelvända – allt är på topp!

En ordförande i handikapprådet kommenterar så här: Stadens styrinstrument är inte utformade så att handikappaspekter tydliggörs. En annan säger så här, och det är ju väldigt nedslående: Undrar ibland om rådets arbete har någon inverkan på beslutsfattarna.

Självklart måste det handikappolitiska programmet in i styrsystemet. Det är vi alla överens om, både handikapporganisationer, förvaltningar och bolag. Men det är väldigt hög tid att dra igång dialogen med handikappråden och ta fram indikatorer och kriterier för arbetet. Dock finns inga sådana förslag i det här ärendet.

Som vi alla vet och har ett ansvar för ska vi vara världens mest tillgängliga huvudstad 2010. Det är en ganska lång bit att vandra dit. Alla förvaltningar och bolag måste intensifiera sitt arbete om detta ska nås, annars blir det lite fiasko – speciellt för majoriteten förstås.

Handikapprådets insatser är förstås grundpelaren i ett sådant här arbete, och det ska värderas på rätt sätt. Det är ju inget hobbyarbete de utför, utan det ska likställas med andra typer av förtroendeuppdrag. Om handikapprådets organisation ska ses över måste det också göras i samverkan med handikapporganisationerna. Vi måste ha en bättre dialog helt enkelt. Handikappråden måste komma in tidigare i beslutsprocessen och inte bara yttra sig om färdiga tjänsteutlåtanden. Det är ju därför de känner att de inte gör något meningsfullt arbete. Vi måste bli bättre på dialog och lyssna så att vad de tycker och tänker sätter lite avtryck!

Demokrati och delaktighet tar tid, men det är ett måste för att resultaten ska vara verklighetsnära och möjliga. Bifall till Vänsterpartiets, Socialdemokraternas och Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 221

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tror att erfarenheten, alldeles oavsett vilken majoritet man har tillhört under de senaste åtta årens arbete med funktionshinderfrågorna, är att oerhört mycket har gjorts. Oerhört mycket är kvar att göra. Det är trivialt, men jag ville bara antyda att det är klart att vi har ett gemensamt ansvar över partigränserna i det arbete som bedrivits de senaste åtta åren och de år som kvarstår under den här perioden som är specificerad till 2010.

Att det finns lite olika uppfattningar om exakt hur bra det har gått mellan förvaltningar och bolag å den ena sidan och handikapporganisationer och handikappråd å andra sidan är väl inte så rasande konstigt. Jag hade blivit mer förvånad om man hade haft exakt samma uppfattning. Rollerna är helt olika, uppdragsgivarna är helt olika, perspektiven är till viss del olika, även om jag uppfattar att handikappråden tar ett stort ansvar för hela stadens verksamhet och att förvaltningar och bolag på allvar är intresserade av att lyssna på vad som sägs i handikappråden. Men de är inte beslutande instanser. De är instanser som ska påverka från sin mycket specifika horisont och göra det på allvar.

Vi kommer naturligtvis aldrig helt överens. Det handikappråd finns inte som inte tycker att mycket mer både görs också här och nu. Den nämnd och det bolag finns inte som inte inser att vi alltid momentant har begränsade resurser, massor av olika prioriteringar och ganska svåra beslut att fatta. Det är inte konstigt.

De senaste åtta åren har vi spenderat 933 miljoner kronor inom ramen för tillgänglighetsprojektet i den här staden. Man kan säga att det är mycket pengar, men man kan också säga att i jämförelse med de problem som finns är det antagligen inte

tillräckligt. De kommande åren kommer vi att spendera ytterligare 300 kronor. Vi kommer inte att vara nöjda därefter heller, och handikapprådet skulle inte vara handikapprådet om de hade varit nöjda därefter.

Min enkla poäng är att vi alltid kommer att ha mer att göra, men vi tar det allihop på rätt stort allvar. Stockholm har kommit ganska långt. Jag var i London i förra veckan och åkte tunnelbana. Vi behöver inte skämmas för varje del av handikappanpassningen av Stockholm.

Vi får ytterligare ett par tillfällen den kommande tiden att diskutera de här sakerna. Vi har funktionshindersombudsmannens årsrapport där hela arbetet med 2010 ska diskuteras. Då kommer vi också att lägga fram rätt tydliga förslag till prioriteringar för de kommande årens arbete med dessa frågor.

Anförande nr 222

Stefan Nilsson (mp): Jag yrkar bifall till Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma förslag till beslut i det här ärendet. Vi tycker att det är positivt att det nu finns ett faktaunderlag för att gå vidare och utveckla det handikappolitiska arbetet. Vi tycker att det finns tillräckligt med kunskap för att genomföra ett antal viktiga förbättringar. Det är angeläget att inte det handikappolitiska programmet bara blir ett program med vackra ord, utan att det leder till förbättringar för människor med funktionshinder. Att det här arbetet inte går så fort som det borde tror jag att många i den här salen håller med om. Vi står alla bakom målet att Stockholm ska bli världens mest tillgängliga huvudstad 2010, men tiden för att klara det målet lär bli knapp.

Ett väldigt konkret och nära exempel på att det arbetet haltar lite tycker jag är att Stadshuset fortfarande inte är fullt ut handikappanpassat. Jag lade fram en skrivelse i kommunstyrelsen om detta i juni, men den har inte behandlats ännu.

Vi måste alltså integrera det handikappolitiska programmet i stadens ledningssystem så att programmet verkligen fungerar som ett styrmedel. Vi behöver ta fram kriterier så att vi verkligen kan följa upp hur vi uppfyller målen i programmet, och vi ska naturligtvis ge kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja arbetet med att inarbeta de handikappolitiska målen i stadens budget.

Detta förändringsarbete måste ske i nära samverkan med handikapporganisationerna. Men handikapporganisationerna upplever inte att det är så nu. Därför måste handikappråden komma in mycket tidigare i beslutsprocessen. Förhoppningsvis kan 2009 års budget bli en budget som vi kan följa upp fullt ut ur ett funktionshinderperspektiv.

Jag yrkar alltså bifall till det gemensamma förslaget från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som innebär att det handikappolitiska programmet integreras i stadens ledningssystem, att kriterier tas fram så att vi verkligen kan följa upp hur vi uppfyller målen i programmet och att arbetet påbörjas med att inarbeta de handikappolitiska målen i stadens budget för 2009.

Anförande nr 223

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det är väl att slarva något med replikrätten, men jag ville bara påpeka att min chef och kollega Kristina Axén Olin inte brukar ha något emot att borgarråden volonterar kraftfulla besparingar på egna områden. Men hon tyckte ändå att jag var snål när jag reducerade 300 miljoner kronor till 300 kronor!

§ 29 Riktlinjer för uttag av tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsynen i Stockholms stad (utl. 2008:51)

Anförande nr 224

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, fullmäktige! Det gäller att hålla igång in i det sista här ikväll!

Många är de 13-14-åringar som har druckit sig berusade på folköl. Det är oerhört vanligt. Alltför ofta slutar det i gråt, slagsmål, sexuella trakasserier och annat oerhört obehagligt för en 13-14-åring och hans eller hennes föräldrar.

I dag finns det oerhört mycket alkohol i Sverige bara ett sms bort. Det har aldrig varit så lätt att få tag på alkohol i Sverige och i Stockholm som i dag. Därför är det självklart väldigt bra att höja de här avgifterna, för det är också en del i det drogförebyggande arbetet.

Det drogförebyggande arbetet har under perioden 1998 fram till nu varit en prioriterad fråga för båda de politiska blocken. Vi har varit ganska överens om tagen i det. Trots en mycket god tillgång på alkohol har konsumtionen sjunkit i årskurs 9 under ett antal år, och det är väldigt glädjande. Men det har också sin grund i ett väldigt professionellt och strukturerat arbete i Stockholm och i stadsdelarna, alltså både centralt och på stadsdelsnivå.

Tillsynen är väldigt viktig, och vi måste skärpa den i stadsdelarna. Den måste fungera i varje stadsdel. Samtidigt måste också staden ha ett övergripande ansvar för och en övergripande bild av utvecklingen i stadsdelarna. Det är den lokala nivån som har kännedomen och vet hur det ser ut på de olika försäljningsställena, men det här måste också rapporteras in, och det har vi också föreslagit från s och v.

Vi är också väldigt oroliga, ska jag säga, för de drogsamordnare vi har haft i varje stadsdel har minskat under en – från 19 till 14. Stadsdelarna har förstås slagits ihop, men man ska också veta att stadsdelarna är ganska stora, och de här drogsamordnarna behövs! De har varit motorer och även ingått i det system som har lagts ut av staten och kommunerna tillsammans. Det är tråkigt att se att det minskar i Stockholm.

Men vi ska se vad som händer. Vi ska följa utvecklingen. Det är helt uppenbart att centraliseringen av skolorna också har inneburit att kontakten mellan skolorna och socialtjänsten har blivit sämre. I dag får stadsdelarna på vissa områden köpa tid av skolan för att arbeta drogförebyggande. Det är inte bra!

Det som tar åtta år att bygga upp i en stad kan raderas på ett år. Bifall till v och s reservation!

Anförande nr 225

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande och Karin Rågsjö! Jag reagerade på att du sade att det aldrig har varit så lätt att få tag på folköl i Stockholm som det är

i dag. Jag hörde i förra veckan att de hade gjort kontroll ute med ungdomar som inte såg ut att vara i ålder för att ha tillåtelse att köpa folköl. De var inne i 40 butiker, och inte på ett enda ställe fick de lov att köpa. Så det kanske inte är så lätt. Det har förbättrats väldigt mycket de senaste åren. För ett antal år sedan var det på en hel del ställen som de kunde köpa, men som sagt: 40 butiker kontrollerades nu, och inte i en enda fick de köpa. Det var ett ganska bra resultat, tycker jag.

Anförande nr 226

K a r i n R å g s j ö (v): Visst är det så, Berthold, att det har funkat. Men jag pratade om alkohol generellt, och det är också så att det finns otroligt mycket illegal alkohol ute i bakluckorna. Det är den jag pratar om. Tyvärr är det oerhört lätt för ungar att få tag på alkohol, som är den stora faran i dag. Nu kan man se i de 14 stadsdelarnas olika socialförvaltningar att det finns fler och fler 19-20-åriga alkoholister. Så är det!

Anförande nr 227

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Men då är det en helt annan sak vi pratar om. Då är det inte det här ärendet. Att det kan finnas problem med både alkohol och droger i staden för övrigt och i landet kan jag hålla med om, men i det här ärendet pratar vi om riktlinjer för uttag av tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsyn i Stockholms stad. Därför tycker jag att du har kommit lite utanför ämnet.

Anförande nr 228

J o n a s E k l u n d (mp): Det var i och för sig ett riktigt påpekande från Berthold Gustavsson om vad det är vi diskuterar, men saker och ting hänger ihop, så jag tror inte att jag kan hålla mig helt och hållet till själva avgifterna.

Till att börja med vill jag yrka bifall till Miljöpartiets förslag till beslut. Vi är överens allihop i salen, vad jag förstår, om att vi har ett lämpligt förslag till nya avgifter. Men den här tillsynen handlar inte bara om att gå ut till varje butik som säljer folköl eller tobak en gång om året för att se om de säljer till en 18-åring som ser yngre ut, utan det gäller att det finns resurser i stadsdelarna till att gå dit en extra gång, till exempel om man får indikationer om att det inte riktigt står rätt till. Det gäller också att det finns personal och drogförebyggande samordnare som har koll på situationen när det gäller att få tag på alkohol och droger på annat sätt för ungdomar i stadsdelen.

Tyvärr har den kapaciteten i Stockholm försämrats sedan maktövertagandet. I Enskede-Årsta-Vantör, som var Enskede-Årsta och Vantör stadsdelsnämnder under förra mandatperioden, hade vi en drogförebyggande samordnare i vardera stadsdelsnämnden. Nu har vi en som ska göra det jobbet för hela det nya området, alltså en neddragning med 50 procent. Det är självklart att det då bara blir det årliga besöket i varje butik och inte helhetssynen som är så viktig för att ungdomar inte ska få tag på alkohol och tobak.

Jag yrkar som sagt bifall till Miljöpartiets reservation och de nya riktlinjerna men hoppas på en bättre helhetssyn i fortsättningen från alliansens sida när det gäller förebyggande av alkohol- och tobaksbruk hos ungdomar.

Anförande nr 229

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): För ordningen skull yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Jag ska säga att det inte bara är den årliga kontrollen. Det är inget som säger att det bara kan vara en gång om året. Är det så att det uppstår misstanke om att det sker olovlig försäljning någonstans ifrån, och det kommer ganska lätt in tips, vare sig det är folköl eller tobak eller andra olagliga varor, så vidtas det olika åtgärder, både från dem som har tillsynsansvaret och från polisens sida. Det kan jag försäkra dig.

Anförande nr 230

J o n a s E k l u n d (mp): Jag har faktiskt hört efter med vår drogförebyggande samordnare i Enskede-Årsta-Vantör, och man har inte tid att göra några extra besök. Det är ett besök per butik oavsett om det finns misstankar om att de säljer till ungdomar eller inte. Man kan tidigarelägga det årliga besöket, men det är också allt man kan göra. Jag tycker att det drogförebyggande arbetet borde vara mer heltäckande.

Anförande nr 231

A b i t D u n d a r (fp): Jag vill bara informera fullmäktige apropå att de sammanslagna stadsdelarna plötsligt skulle få försämrad tillsyn. I min stadsdel, som jag kan, kan jag försäkra er om att det inte alls har blivit försämrat. Det är självklart att man har 14 drogförebyggande samordnare om det är 14 stadsdelar. Men man gör inte jobbet själv. Man använder inköpsstudier i stadsdelen för att få något slags mätbar effekt hur det ser ut. Så för den delen köper man alltså in inköpsstudierna. Man går inte själv och kollar varje butik. Den upplysningen vill jag lämna till Jonas och andra. Det är viktigt att känna till.

Anförande nr 232

J o n a s E k l u n d (mp): Tack för upplysningen! Jag är glad att det inte är samma läge i alla de sammanslagna stadsdelsområdena. Jag är medveten om att själva inköpsstudien köps in, men det är också så att stadsdelsförvaltningen behöver egna tjänstemän som har koll på läget. Det säger sig självt att en person inte kan hålla lika bra koll på ett område med 83 000 invånare som två personer tidigare kunde.

Anförande nr 233

K a r i n R å g s j ö (v): Jag tänker inte förlänga debatten, för alla vill säkert hem, men jag riktar mig specifikt till Berthold. Allt hänger ihop, Berthold – allt ifrån inköpskontrollerna, folkölen till alkoholen i bakluckorna och knarket och alltihop. Därför måste man jobba med alla delarna. Vi vill hålla den här nivån som vi har kommit upp till. Vi har ett väldigt bra drogförebyggande arbete i Stockholm och har haft det under en ganska lång period med hyfsade resultat. Det här är också något som vi har varit hyfsat överens om mellan blocken. Det ska vi på något sätt hålla kvar. Om man försämrar kvaliteten ute i stadsdelarna, exempelvis skär ned som man gör nu, så kommer vi också att se att det drogförebyggande arbetet blir sämre. Det kommer vi att kunna följa, och det kommer vi att göra, för det här är också en

framtidsfråga för dem som är 13, 14, 15 år i dag. Om vi får ökade siffror när det gäller alkoholkonsumtion och narkotika ligger vi lika risigt till som när vi drog igång det här 1998.

Anförande nr 234

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det är mycket som hänger ihop, Karin Rågsjö. Det vi diskuterade vid förra fullmäktige hänger också ihop med det här, nämligen det ni försvarar och omhuldar så mycket: graffiti, klotter och skadegörelse som lockar in ungdomarna väldigt mycket i det här med öl, droger, hasch och så vidare. Vi kan utvidga diskussionen till det också, för att de är överrepresenterade med öl och andra droger när de håller på med graffiti är något som verkligen är bevisat. Så se till att de slutar med graffiti så kanske det minskar med de här grejorna också!

Anförande nr 235

K a r i n R å g s j ö (v): Snacka om att hålla sig till sakfrågan! Jag är mer bekymrad över att Moderaterna ville öppna restaurangerna dygnet runt än över de ungar som målar på klotterväggen!

Anförande nr 236

A b i t D u n d a r (fp): Det är intressanta frågor! Det drogförebyggande arbetet har inte blivit försämrat. Jag kan lugna Karin. I Hägersten-Liljeholmen har vi fyra fältassistenter och en drogsamordnare plus en ungdomsprojektsamordnare som arbetar tillsammans med fältassistenterna och den drogförebyggande samordnaren just i syfte att förebygga droger och brott i vår stadsdel. Man ska inte gå efter klichéer. Det är viktigt att känna till hur det ligger till i verkligheten.

Anförande nr 237

K a r l B e r n (fp): Jag tycker att ordföranden gjorde ett korrekt påpekande i att detta handlar om tillsynsavgifter. Det är riktlinjerna för folköl- och tobaksförsäljning som vi skulle prata om, och det är alltså inte i butikerna vi har det stora problemet. Jag har varit ute och nattvandrat med fältassistenterna och pratat med ungdomarna, och där säger man att folköl, det går inte att köpa, för de säljer inte det i butikerna. Däremot köper de sprit, de köper knark, och de köper vin i bakluckan hos langare. Det är där vi ska sätta in de verkliga resurserna. Det här är att sila mygg och svälja elefanter! Vi pratar om två olika saker här, så jag tycker att vi kan gå till beslut. Bifall!